



PAMĚTNÍ KNIHA

obce

MOHELNICE.



Motto :

"Jiní psávali nám, my píšeme
potomkům. Slyšení slovo píšící,
napsané zůstane."

T.H.

Kronika obce Mohelniceⁿ/Jiz.

Tato pamětní kniha čítá
200 stránek.



V Mohelnici dne 1. září 1933.

Ferkel Josef.
radní.



K. Zubkoviček
starosta.

Kronikář.

Ustanovením obecního zastupitelstva
v Mohelnici ^{17/12} ze dne 10. pros. 1933
byl jsem já, Adolf Kášner, učitel
a správce školy v Mohelnici, ustanoven
kronikářem zdejší obce.

Zápisny respocel jsem dne 1. října 1933.
Narodil jsem se v Mladé Boleslavi
dne 21. února 1905, navštěvoval jsem
samtěz školu obecnou a státní vyšší
reálku a pak učeb. kurs v Praze.

Jsem členem místní školní rady, funk-
cionářem Tělov. jednoty "Sokola", míst. odborn
N. J. S. a Sborn. dobrot. hasičů v Mohelnici,
jakož i jednatelem místní osvět. komise.

Popis obce.

POZNÁMKY:

Poloha obce.

Obec Mohelnice ^{nad} Jizerou leží v severních Čechách při ústí potoka Mohelky do Jizery v okrese mnichovohradištském, 4 km severně od okresního města Mnichova Hradiště.

Mapka okolí obce.



Plocha katastru.

Katastr.

Katastr mohelnický zaujímá plochu 267 ha 24 a 22 m². Z toho připadá na zastavěnou plochu 22,2 ha, rekreace 5,5 ha, pole 137,2 ha, luka 49 ha, pastviny 20,3 ha, lesy 32 ha a rybníky (vody) 1 ha.

PRO POZNÁMKY:

Nadmor. výška.

Káčov.

Nadmorská výška katastru činí na nejnižším místě, s. j. v údolí řeky Jizery 225 m, na nejvyšším místě, s. j. „U křížku“ 320 m. Svrátně, obepínající nás katastr na straně V a SV pronáse se do výše čca 300 m n. m. Nejvyšší vrchol v našem okolí jest Káčov, který je vysoký 350 m. Zajímavé je, že jest z čediče, sčkoliv Pojizeří naše jest složené z vrstev pískovců jizerských (sůlvar křídový). Jest z něho překrásný pohled nejen na naši vesničku, ale i daleko do širého kraje. (viz o něm ještě na str. 27.)



Káčov.

Povrch katastru.

Povrch našeho katastru má sklon Pod SZ k JV, což nej-
lépe vidíme na dvou pohledech („Orní vrchol“ a „Biglora“), jež
brázdí zřetelně náš katastr. Zřejmě rozemníme dvě části
katastru. Horní, rozkládající se v nadmor. výšce čca 300 m
a na níž jsou většinou porostlé pole našich občanů,
a dolní část, která je borina údolím potočka Mšelky
a řeky Jizery (225-230 m n. m.). Tato část je pokryta lukami.
Svrátně podle Jizery jsou skalnaté (křídové opuka), podle
Mšelky písčito-křídové, pokryté lesy („Studený důl“, „Mejenina“).

V této dolní části
leží právě naše
obec (Mšelkvice i Podkosta).

Půda.

Složení půdy v dolní části (v údolích) jest pís-
čito-křídové, v horní části je většinou křídová
červenice, místy bělirna.

Podnebí.

Půda jest celkem úrodná, neplodných plach u nás
není. Podnebí jest průměrné. Průměrná teplota
činí °C. Teplota v létě dosahuje °C, v zimě °C.
Směr větrů převládá západní.

Jména pozemků: Jako jinde, i u nás udržela se starobylá jména některých pozemků a míst. Tak se na př. říká lukám u Jireraj "Na předevisi", "Na rokrečce", "Na kněžské louce", při Mokele pa škrobárnou "U brávníků" (tj. "U brávníkůch"), lesům "Studený důl" a "Mejenina", roklím "První" a "Bigloví", pozemkům "Nad kostelem", "Na vrších", "Na dluhi", "Nad skalami", "U krůčku", "Na kršních" a o. j.

PRO POZNÁMKY:
Jména pozemků.



Přesnější plán katastru, jakož i původ. parcelní protokol má starosta obce; starou katastr. mapu (z roku 1842) má uloženu místní škola v hist. odd. v kabinetu.

Vodstvo v obci a okolí.

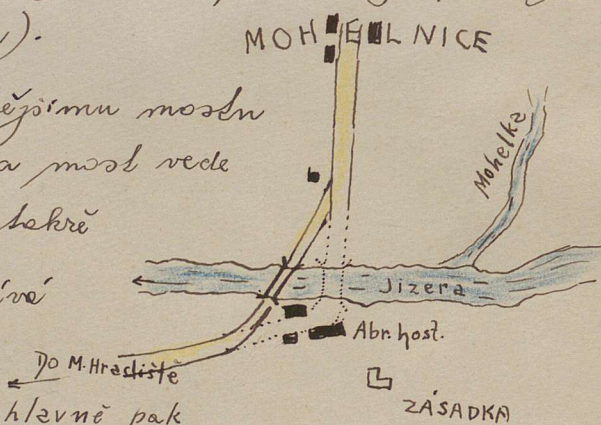
Jizera.

Reka Jizera teče od S k J, tvoří v (JV) hranici našeho katastru. Vody má stále dostatek, jektině od mostu proti vodě až k ohlí Bjřevé, plověte v létě, vody málo a proto místo ono jest vyhledávaným místem koupalištěm občanů našich i cizích.

Za obcí jest Jizera překlenuta novým křesným mostem přelostebnovým, který byl postaven v letech 1929-31. někde v okrese.

Most přes Jizeru. Dosavadní dřevěný most nynější frekvenci drámo již nevyhovoval. O pak stěží mostu již volalo po odstranění. Most tento vystaven byl po 66. lé. válce (1867.), když té dřevěný a také dřevěný most byl ve velké 1866 zrušen. Záhledy po obou těchto dřev. mostech jsou dosud v Jizerě (pro břich) znatelné. Jako důležitou poznámku uvádím, že dřevěný dřevěný mosty vedly přímo přes Jizeru a silnice šla přes dvůr Abrahamova hostince (dříve to býval přejezdní hostinec - nyní je ovšem přestavěný; patří již do katastru obce Sychrova).

Silnice z obce k nynějšímu mostu vede se do prava a most vede šikmě přes Jizeru, takže Abraham. hostinec působí v stranou.



(Viz vedlejší náčrtek a hlavně pak pohlednice na Mohelnici s nynějším mostem (viz na titul. straně!) i dřívějším (viz příloz. pohlednici).

Po pravé straně Jizery jsou luka, které dříve bývaly jedněk panství (Vězdolín), jedněk selství. Rozm. reformat (1920) byla panství luka rozdělena uchazečům z různých obcí.

O senoseci Bjřevé na lukách živo. Po sklizení spásají tedy krávy dobytek našich občanů.

"Na předevsi" je dosud zůstává Bjřevé koryto Jizery a jako památkou udržely se zde dva rybníčky a bahniška (názevsko "Na bahnech").

./.

Podok Mohelka přichází k nám od SZ. Má vlastně dva loky: Velkou a Malou Mohelku, které se spojují na Podhorou v jeden lok, jenž protéká Mohelnicí a na obci se vlévá do Jirery.

Mohelka.

V obci na návrsi stojí Mohelka velký ^{málo} pískov. Zde se koupí v létě dobytek. ^{protože} Zde i Děti sem ^{M. hodně studená.} je nabíleba. Přes Mohelku vede přívě v obci nový ^(lebekn.) místek, vystravěný nekladem okresu r. 1926. Před tím tu býval místek dřevěný. (viz foto.)

Za starých časů býval tu brod.

Vody má potok dost, však na něm stojí dvě mlýny. Mohelka i Jirera jsou celkem klidné loky, že však dovedou být i dravé ukazují míst. snímky.



VELKÁ VODA
v
MOHELNICI

1926.

Povodně.

Povodně.

Při dlouhých hrujících deštích na počátku nebo při prudkém jarním tání roztavují se bnd oba loky rovlát, častěji však najednou a způsobují velké povodně. Nejvíce vody bývá na lukách, jež bývají celé zatspeny a pak na návrsi.

A nějakému neštěstí sice doand smed nikdy nedošlo,
ale příjemná věc to nebylo. Voda byla ve sklepích,
z ohrožených ~~domů~~ ^{míst} vyvěději dobytěk ne bezpečná místa
a j. Veliké povodne byly v letech 1888 a 1897.

Nyní jich nebylo tak často, asi proto, že Jzera se
reguluje i Mohelka. Právě v naší vsi jednek měkko-
dem okusu, jednek obci Mohelka sevřena do betonových
barasů, opatřeny nové mosty přes J. i M., a t. d.

V obou řekách jest dosti ryb, ne něř chodí rybaři
hl. z M. Hrochově i octymud. I v rybnících, ne pří-
stevsi " jsou ryby, ne podim ^{zde} byje rybov.



Výstavba naší obce.

Polisická obec Mohelnice ^{nad Jiz.} skládá se ze dvou částí: z vlastní obce Mohelnice, která v malebném údolí jizerském při soutoku potoka Mohelky do Jizery jest rozložena a pek v osady Pochovy, která jest od vlastní obce 2 km na severu.

1. Vlastní obec Mohelnice.

V překrásné poloze, v údolí mezi dvěma lesy naše vesnička. Na protější stráně krásně pohledu do údolí starobylý hrad Zásedka a je ním do nebes vypíná se mocný vch kámen? Dole Jizera klidně plaví a přijímá se vody polních mohelských páně se dáte k jihu. Velebný klid padá se její rozložená nad krajinou. Ale po chvíli je klidná nás vyruší rachot vozů, hluk aut či dokonce autobusů, které po pěkné silnici od Mnichova Hradiště (v roce 1933 rekonstruované) ujíždějí k Mohelnici a odtud dále, — nebo zase neoppek.

V naší obci je důležitá kurzovka okresních silnic (právě na něví. Tak především jde přes naši obec ^{významná} ~~důležitá~~ silnice Mnich. Hradiště - Český Dub, pek silnice na Horyte, Horní Mohelnici a Jivinu.

Z toho důvodu je na něví stále jivo a přes obec přejde nebo přejede mnoho císařů lidí a vozidel.

Přes něves proudí také Mohelka, je jest obec rozdělena na dvě díly, které jsou spojeny přelátem. m.ú. st. (z r. 1926).

V obci je celkem 39 domů. Ústavení domů neodpovídá počtu (obec. dům má č. 1., škola č. 48). Příčina je to, že dříve (až do r.) bylo společně ústavení domů s Horní Mohelnici (se tato patří katastru do Jovenic) a potom je některé domy zanikly. Proto chybí čísla 2, 24-28, 30 a 39-40. Domy mají charakter statků, chalup a domků. Jsou většinou kamenné, brázdící kryté; málo je stavení dřevěných (7), krytých ~~šindelovými~~ slámovými (došky).

Mohelnice ^{nad} Jiz.

Pohled.

Kurzovka, silnice.

Domy.

Či ne 6 jsou všechny prázemní. Starobylých stavení
u nás není. Z nejstarších (většinou stoletých) stavení
dlouho jmenovali čísla 16 (maj. černo, hinkler, dříve zde býval
statek), č. 30 (v něm se kdysi nůž, dnes chlév, o tom viz jinde),
č. 17, 18, 19, 20, 32, 37, 7, 10.

O nějaké výstavbě u slohu se nemůže mluvit.

Náves.

Náves je dosti velká, silnice vedoucí přes náves jsou
obloženy cedičem. Bývala náves dříve pěknější a to,
když velké rozložitě lípy a javory ^(tj. kaštanů) rozkládaly své ko-
runy, kdy ^{kopali, vrbili} a vše vřoubily bratři Motelky a dřevěný
můstek spojoval obě části vsi. Marcovou pohromou ⁽¹⁹²⁹⁾
vřaly stromy se své, bratři Motelky nahrazeny betonovými
terasy a dřev. mostek vyměněn r. 1926 se betonový.

Socha P. Jiříše.

Ovozem romantika přecena, ale nyní již úprava má
pěse své přednosti.

Na návesi pěkně se vyjímá socha P. Jiříše, kterou



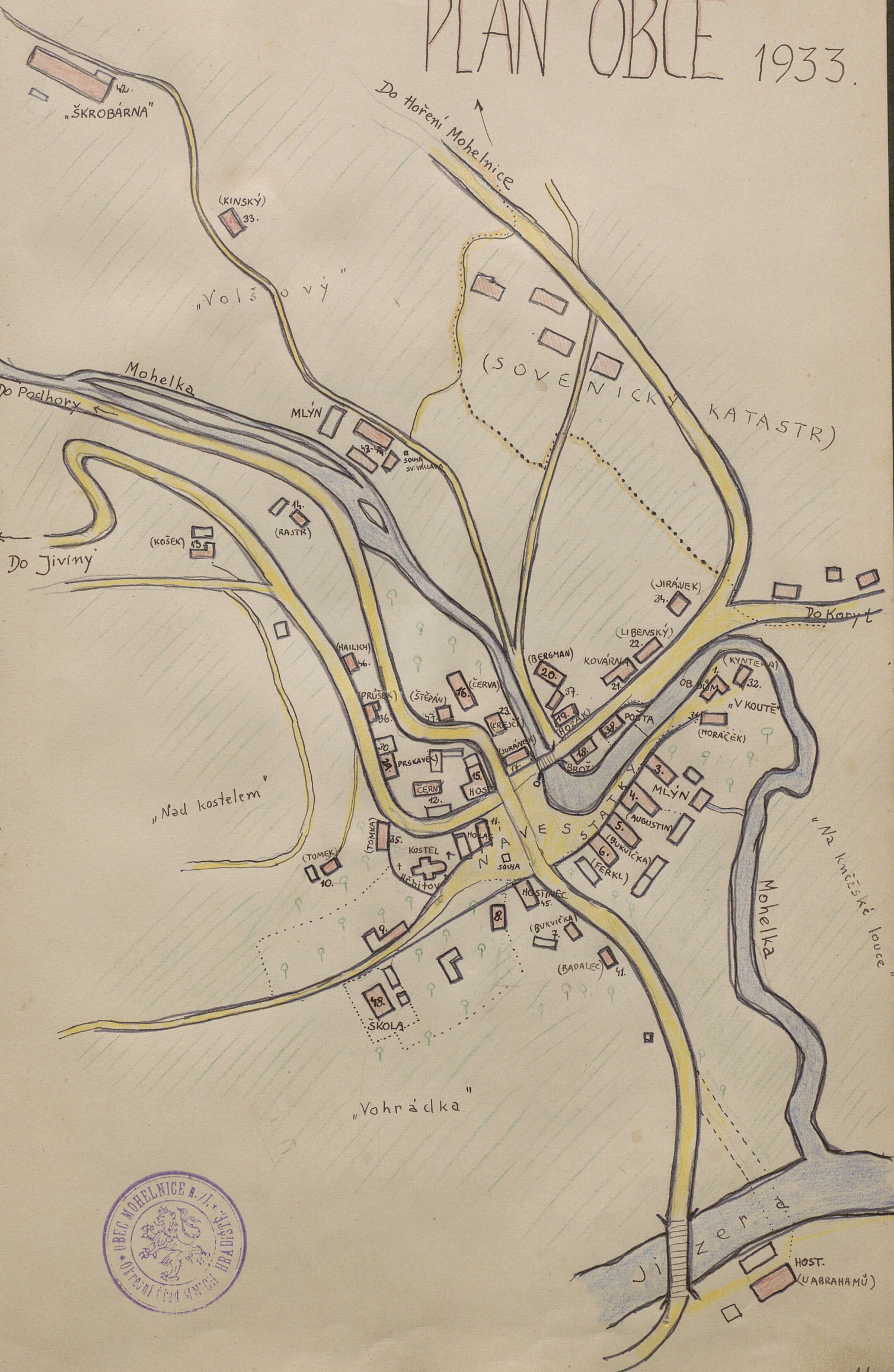
„přidali k němu a chrám Boží sousedé Motelští 18²¹/₇ 84“

Socha patří obci, ale
pobronát má tím kehl.
duch. spolek v Mnich.
hrad.

nákladem 200 pl. Okolo sochy byly vysázeny kaštanů (pochobní
na návesi červené javory, jasony a lípy), které dnes tu již
nejdou. Původně na místě sochy stávala kamenná kaplička,
která byla již velmi stará, ohlucená, bez věhvo prstku
nějakého svatého. Zde se „prodeval vepřový dobytek, ci-
kání, kraměři a jiné holubi se tu provozovala“, jak píše
školní kronikář z té doby.

Dodnes na návesi občas sdrívají se kočovní kraměři s vory,
cikání však již ne (jsou částečně hnání mimo obec). Těpou tu sdrí-
vají kolba, obětky a j.

PLÁN OBCE 1933.



Na návsi jsou obě místní hospince: Tomsův (čís. pop. 15) a Holešův (čís. 45). Těži dva obchody: U Holasů (čís. 11) a u Kůlebu (č. 45).

Lipa Svobody

U místku jest vysázena „Lipa Svobody“ z roku 1918 na paměť našeho osvobození.



Stalky

Podle pravého břehu Mohelky rozkládají se největší míst. ní stalky (čísle pop. 4, 5 a 6.)

Do r. 1848 stávaly tu stalky dřevěné; toho roku vy-
pukl tu veliký požár, jemuž padly stalky ze obě. S.
Zár byl přiž tek veliký, re jiskry parohovaly až sbrě-
chu ovůnce na Tasadce.

Stalky jsou nyní kamenné. Na čís. 4. jest v lomenici
nynější lesopocet 1848.



Mlýn (čp. 3.)

V předě stalků stojí i mlýn p. Munzarův ml. (čís. pop. 3.)
Zde byl původně štetek jakéhosi Sedláčka, který v roce 1876
postavil si (na místě stádky) vlastní mlýn s vodním kolem na
spodní vodou vedoucí z Mohelky kamélem podle dvorem.

Porději hospodářství i mlýn prodal Hitlerovi Boh., po němž
to převzal bratr Viktor Hitler. Od r. 1905 patří vše p.
Eduardu Munzarovi. Ten mlýn poršířil a pohon změnil
v turbínu. Od r. 1919 vedou mlýn vdova jeho ze synem.
Vnitřní zařízení jeho je nyní modernizováno.

Vodní síla odhaduje se na 25 kon. síl. (1.200 l za vter.);
v létě bývá část nedostatkem vody. Mle se hl. jids
a pšenice (60-200 q týdně). Zaměstnává 5 osob.

Na pravém břehu M. pokračují se ještě v ohlbi potoka
"V koutě" tři stavění: obecní dům (paobuska), který
tu jest namísto býv. školy, v něm se učelo od r.
1856 do roku 1893. Dříve se obecnímu domku říkalo
také "stará škola". Ale již před r. 1856 (kdy nynější
ob. dům resp. stará škola) byla postavena stěrel tu také
obecní domek, ale dřevěný s 2 světnicích. I v něm se
jindy čas učelo. Podrobnosti viz v kap. "Vzdělení obce"
na str. 37. Toho času jsou v ob. domku 2 chudí osoby
(v tom obecní sluha) a dvě rodiny v nejmu.

Další dvě čísla (31 a 32) nejsou ničím výz-
namně. Čís. 32 (Hynterovi) je přes 100 let
staré.

Na protějším břehu Mochelky vidíme také
3 chalupy, které nepatří již do naší obce,
nejví do Horní Mochelice, jež jest osadou
obce rovenické. Z těchto tři stavění stojí na
přímku č. 30. (Maruška), která na starý čas bý-
valo rajčelním hostincem pro silnici Turnov - Mnich.
Hradiště. (Druhým rajčeln. host. bylo na mostem u jirany,
dnes u Abrahamů; v obci naší hostinec nebyval).

Na levém břehu M. je několik stavění. Z nich
se musíme zmíniti o kovárně (stavění č. 21.), jež
v těchto místech stojí od nepaměti. V nynějším ro-
dě Čermáků je od r. 1864, kdy domek se přestavěl
a kovářskou



dělnou kůpen od předchůzceho majitele J. Buk-
vický za 600 platjek. V původním stavu (vše dřevěné)
brala kovárna do r. 1903, kdy přestavěna.

"V koutě"



Lejčelní hostinec

Kovárna

Jako památka uvědomíme, že až do nedávné doby používaly se v části velké starobylé měchy z roku 1684.

Blízko naproti stojí domek (čís. 38) v němž je umístěna pošta. Domek je z r. 1913 a patří p. Munzarové ze mlýna.

Blíže správy o dějším pošt. úřadě viz str. 56.

Cheloušky č. 18, 19, 20, 17 jsou již podle pohledu (obřevně, dookové) hodně staré.

Půjdeme-li proti vodě po levé straně M. uvidíme poněkud již mimo ves stojící druhý mlýn v obci (čp. 53, 54), který oproti prvému (Munzarov) mlýnu jest nejen větší a rozsáhlejší, ale původem i starší.

Mlýn (čp. 53)



Původní mlýn patřil tu již v letech 50^{tých} min. století, p. Frimlem, po němž přešel mlýn Jos. Seremský. Pak se v držení mlýna vystřídalo několik majitelů a pechyřů. Dvakrát mlýn vyhořel. (1897, 1923).

Po druhém požáru (1923) byl mlýn úplně přestavěn a modernizován. Patří nyní p. ^{Fr.} Perdermíkovi (dříve r. 1933 p. F. Burmanovi).

Vodní síla (turbína) je 25 HP. Výměl 80-300 g žitně. Zaměstnávají 4 osoby.

Socha sv. Václava

U mlýna blízko stojí stará již socha sv. Václava, postavená náhledem J. Seremského, mlýnáře, roku 1854.

U ní konávala se dříve každoročně procesie.

Škrobárna

Půjdeme-li od mlýna po nížní úvoz. cestou dále, přijdeme k Budoře, značně již sešlé, které lid do dnes říká "škrobárna", ač se v ní škrob již dávno nepřebí.

Budoře patřila byla p. 1901 p. Václavem Burianem jakožto "Škrobárna na škrob a dextrim". Byla rozsáhlejší než je dnes a pracovalo v ní na 30-40 osob.

Prosperovala dobře až do jeho smrti (1911).

Musím poznamenat, že dotčený p. V. Burian byl muž vel-
mi podnikavý. Vlastnil nejen tuto škrobárnu a mlýn (č. 43),
ale jeho přičiněním osamostatněna naše obec od Hrocnějo-
vic, s kterými byla v jednom katastru, rákorěna tu poště
(první její sídlo bylo právě ve škrobárně), a pod-
poroval též snahu po vybudování železnice
z Mnich. Hrocněje do Č. Třebu.



Takového kapitalistu a podnikavého ducha
by zase naše obec potřebovala, nějaký do-
věrný objekt by se tu dobře uplatnil,
ještě v obci máme dosti chudiny a malých
lidí, kterým by jakýkoli rybník byl velmi vítaný a
potřebný.

Bohužel byl p. Burian muž obchodnický a tak právě
po 10^{ti} letech chodu byl příliš předimenzován a prodlu-
žen, že majetník neviděl pak jiného rozrušení než
odejít sebezvědomem ze světa. Škoda!

Po jeho smrti (1911) dostěně se podnik do rukou Pol-
nické přeborny v Mnich. Hrocněje (1912-17), která v něm
prováděla výrobu až do r. 1916. Ze velké provoz para-
pén a nic se již neobnovil. Majetníky Endory stěnějí
se pp. Danda (1917-27) a nyní Fiedlman (od 1927; bydl. v By-
šovicích). V přední Endorě pokoušeno o paralení jiné
výroby, ale byly to jen pokusy, jež byly ramikly.
Tak v roce 1918 byla zde kovářna pelt, 1920 kovářna,
1924 brusárna skla a nyní se tu pokouší o výrobu
lep. papíru (od 1932) jakýsi p. Haloupka. Provoz je ovšem
malý.

Přijde-li opět na pravý břeh Mohelky?

Ze povímnutí stojí stará chalupa (čp. 16), smed nej-
starší z obytných stavení v Mohelnici. Patří dnes
p. K. Červovi, truhláři. Původně to byl statek, nej-
větší v obci, který (pokud jsem zjistil) patřival
Polěkově a po něm Č. Píckovi. Po jeho smrti statek
rozparcelován, stavení koupil tehdejší hostinský Herbst
(z č. 45) a po něm od r. 1905 drží p. K. Červa.

Červova chalupa.

Za průběžní podmínku složí, že bylo stavení patřelo
církvní společenosti k Loukovci, ačkoli jímek celá ves
patřela k Mnich. Stradišti. To prý bylo po brest,
že někdejší majitel hospodářství (ještě v době roboty)
nechtěl platit sporné desátky, brí po brest pře-
ložil k jiné kolaturě. A teh křidy, odevky i po-
bíby z toho čísla odjírely se (a to se do nedávna!)
v Loukovci. Teprve v r. 1911 vymohl si p. Červa
příslušnost k duchovní správě v Stradišti. -

Číslo 12. Bydlel rodina Černých. Domek
sice je novější, ale o rodě Černých vypravuje se,
že v obci jest usazen již na 400 let. Byl by to
asi nejstarší rod v Mohelnici vůbec. Škoda, že bližší
podrobnost nemám. Jen tolik vím, že v tomto rodě
bydlela často v dřevě rychta.

Číslo 30. jest prastarší chaloupka, dnes již na
spodních (dřevěná, doškerou krytá, nízká) o které máme
zvědomost, že se v ní v letech 40^{tych} a 50^{tych} min. století uče-
lo (n. Pelda). Bližší správy viz kap. "Vzdělání obce".

Po tehdejšímu majiteli Peldovi, učitel a krejčov párově (jeně
se do č. 30. přivěnil), dostala se chalupa v dřevě jakémusi
Červovi, po něm Hynčarovi a pak Proskarovi, který chalupu
objírel až do nedávna doby. Nyní je objírel chaloupky
a "školy", které leží jaksi pod úrovní kolem vedoucí
silnice (k jarmě) jest prázdný chlév, který také se
dlouho tu nebudě, ježto nynější majitel vedle stávajícího
domku (č. 29) chce starou chaloupku zbořit a vystavět
si chlév nový. Číslo 30. jako takové jest tedy již pře-
šeno?

Co jest nyní domek s obchodem p. Holase (č. 11; viz obr. na
str. 10.) sem stávala prastarší chalupa, patřící Tumorinovi
(starý rod!) a sice až do r. 1907, kdy chalupu po smrti maji-
tele koupil Herbst a po něm poštovní Košek, který
chalupu zbořil (1910) a vystavěl nynější domek (1911),
v němž byla ^{krátký} ještě čas i pošta.

Viz foto na str. 39.

Pr. 1913 koupila domek při Kateřině Holcově (jistě čes. me-
jetelka hostinec č. 45.) a od r. 1918 patří již domek nynější-
mu rodu Holcovů. Jsme na městi. Odbočíme nyní silnicí
vedoucí k Mnich. Brodčím Li.

U Holců (hostinec č. 45.) vidíme pumpu na pískou
vodu, která na tomto místě stojí od nepaměti. Do nedáv-
ných dob chodívala sem pro vodu celá ves, dnes jsou
početné pumpy i jinde.

Mineme ústa pop. 45 a 7 a zastavíme se u krajního
stavení (č. 41) patřící p. ^{Josefu} ~~Bedalovi~~ Bedalovi. Rod Be-
dalců jest v naší vsi také již hodně starý. Pocházejí
původně ze statku č. 6 a čini se o něm zmínka, že v
letech 20^{tých} min. století v chlupe č. 41 byla první pokusná
škola v Mohelnici / bližší viz na str. 38.

Jiná zajímavost je, že u tohoto ústa bývalo mýžo.
To byly dřevěné rávorý, postavené přes silnici. Jekmile po
silnici pohlédl vůz, vyběhli od Badalců, vozka musil re-
plovit mýžní (2-4 krejcarý), rávorý ^{pak} byly vydráveny a vůz
mohl projít. Mýžní bylo vybíráno za pověření silnic,
mostů a přívorů na říkách. V 19. století bývala mýž sejmě
vůde (nejvíce ovšem při frekventovanějších silnicích a přejížděch) a bývala
velikou překážkou dopravy a obchodu. A obcházení nebo vyhýbání
se mýžní bylo brestné. - Jistý čas byl vybíráním mýže (pro Bed.)
kost. Pohýnek z úst. 15. V Mohelnici trvalo mýžo do let 70^{tých}
min. stol., když bylo zrušeno. Dnes místo mýže vybírají se obec.
a okres. přírevky.

Utráíme se zpět na městi k osadě P. Jeruše. Uličkou podle
hřbitova mineme chlupe č. 9 (jež patří ke statku č. 4.) a při-
jdeme k místní obecní škole, která jest polozemě dosti
stranou obce a vystavěna byla v roce 1893. V ní se do-
sud mládež vyučuje. Bližší správy viz kapitolu "Vzdělání obce"
na str. 37 a d.

Z pamětihodných stavení nechal jsem si na posled nejvíd-
ší stavební pamětku v naší obci i v širokém okolí, totiž
románský kostelík mohelnický z 12. století, jemuž věnuji
rotářskou kapitolu.

Původně tu bývala
studna, ze které, kerho.
voda se prol. pumpou.



U pěk této stavebního
ok. které se chci. b. pro
vodu pro několik stw.
funkcích dolo.



Románský kostelík mohelnický.

V Mohelnici máme jednu z nejstarších, stavitelských památek naší vlasti: románský kostelík Nanebevzetí P. Marie.

Kostelík pochází z druhé polky XII. věku a zachoval se v prvotní podobě.



Když počátkem 12. století šíří se křesťanství do našeho kraje, stává se p. 1145 psalouné opatství v Hradišti nad Jev. klášterem střediskem, odkud nová víra byla rozšiřována. Po nedlouhé době stává se v našem kraji několik kostelíků a svatyní v tehdejšímu slohu románském. Mezi první patří právě náš kostelík v Mohelnici, pak farní svatyně v Podberdři, Lobči a Hoci-nejovicích.

Kostelík patřil pod dekanát (podději vikariát) hradištský, jakož i dosud.

V 14. století byl farní. Fara náležela mezi chudší, její podíl v desátku papež. byl pouze 6 gr.

Z kněží jmenují se p. 1352 Mikuláš, 1360 Jan, 1385 Václav, 1394 nejmen., 1404 Matěj, 1405 Kuneš, jenž vyjel v obroči do bouří husitských. Psk fara opuštěna, kostelík stal se filiálním fary hradištské.

Během doby a zčásti asi v době protireformace vzniklo zádušní jmění moh. kostelíku, takříkajíc na př. v 18. stol. bylo dosti značné. Všek z něho na př. plynuly platy na honorování náč. pomocníka bavorského (1792 - 14½ rbl.), též učitelů kněž. mosteckému (1800 - 18 rbl.), a posere bosenštinu (28 rbl.).

Je s podivem, že obec máje kostel se značným záduš. jměním nenavrátila sama o zřízení školy samostatně a spojila se jen s rybnov. pokoutním.

Nebo, že nenavrátila o obnovení fary při nějakém chré. mu! Pravděpodobně hradištský farář by nerad asi držel mohelnickou školu.

Prameny: „Dějinné paměti okr. moh.“ křesť. I. od J. V. Šimáka a „Seznam památek uměl. a hist. okr. M. Hr.“ od K. Hoř.

Sloh románský (hl. znaky: půdorys křížový - strop, portál a okna půlkruhovitá - sloupky s hlavicemi - klenba křížová nebo valená).

Fara při stárala v místech, kde je nyní ús. pop. 9.

Majetek zádušní náležel p. 18. st. ze 35 korců různých, většinou pro majitelů na tři snopy a kotví peníze, z časti rozpuštěné mezi klášterem na 6%. Příspěvo také do Hlavič na stavbu fary.

Před válkou (1914) bylo v záduši jen 84 korců pozemků. Pozměnění reformou (1919) utlačeno na 9 ha.

Bohoslužby (mše) vykonávané ve rdejší m kostele
pravděpodobně občas (jako tomu je dosud,) farářem
nebo jeho zástupcem z Mnich. Hradišti.

Službu na moh. kůrn ~~zastavany~~ a funkce při pohřbech)
obstarával až do r. 1859 učitel klášterský (kamě Mohel.
byvale dříve přiškoleno). Přijem je zřejmě moh. činil
na př. učitelovi Matouškově z Kláštera n. 1852 10 pl. 48 kr.
Zalozením samost. školy v Moh. toto přerov pře-
necháno učitelu rdejšímu, jenž odtě doby kůrn moh.
řídil.

Ze během doby kostelík prodělal některé proměny
je nabelední. V 18. stol. na př. přistavěna byla k sev.
pdi nírka sakristie. Ale pnb časn rečnel již na
kostelíkn se jení. Kostelík chětral a věri dokonce
jiz hrozily sesutím. Probo patronální úřed kostelík
dal r. 1878 opravit. Opravy provedeny ještě po delší
léte. Roku 1880 byl vysvěcem děkanem hrad.

Univ. prof. dr. Šimek, historik a znatel našeho kraje mlv.
v o opravě přibit sprišleke. Ji odstraněny některé
přístavky (novějšího data) a různé detaily proměny.



Pohled na kostelík z 1. pol. 19. stol.

Úřed opravou vyhlížel kostelík jinak než dnes. Věže byly
kryté šindelem a střecha měla podobu bání. I kostel
byl pokryt šindelem, kdež asi v polovici střechy (na obr.
je vidět spíš ke konci) byla malá věžka pro sanktus.
Na konci střechy ^{přij} stál kohout, který jest raměněn se ka-
menný kříž.

Je pramenáno, se
aspoň 12x do roka.

Po 18. st. patři k
moh. kostelíkn obec
Mokelnic a přemek Zás.
(s 132 dušič), Sychov,
Nevěhlonice, Kruha a
Pochoze.

Originál obrázek m
p. Abraham, kost

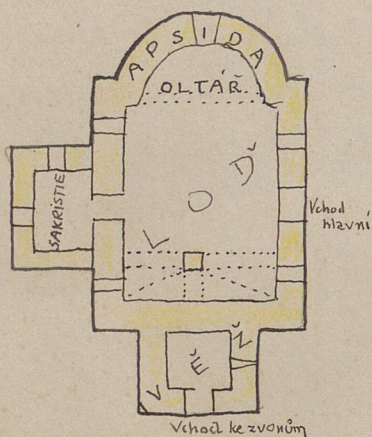
U hlavního vchodu stál průstavek i vedle oltáře byly dveře, kde též byl průstavek, jež sloužily pro lid.

Na sev. straně kostelíka byly zveněk dřevěné schody (pod stříškou), jež vedly na kůr. Kůry byly dřevěné a byly dva nad sebou. Také byla umístěna křeslelna, které byla dost blízko kůr, takže při si mohl pan učitel s knězem sněpecěk podab.

Učelem opravy bylo nejen uvedení kostelíka do měřitého stavu, ale také odstranění věchy by průstavby během doby nanesené a uvésti kostelík do původního stavu, v jakém byl postaven.

Kostel je vystaven z pravidelných psík. kvádrů, neomyšlný a skládá se z obdelné pravouhlé loďi (9,5 m dl., 8 šir.), polokruhové nižší apsidy a resp. věže (18 m výš.)

Tajmarové je pod střechou (která je nyní kryta pleťm) obdobné podřmsí s konsolkami, každá s jiným obráem.



Půdorys chrámu.

Pro tajmarovost uvádím, že při sev. straně mezi konsolkami (tj. nad hřebenem střechy sakristie) je ryté hlava turkyně, o níž vyprávějí si lidé různé pověsti.



V dobách křižáckých válek dostal se český pán, sídlem na Zásedce teprve až do Sněhé peme. Byl však rajal od jednoho su. reckého velmože. Český pán byl milovníkem rekrody a proto si vyprosil na velmoži navštívenet jeho rekrodu. Často večer z dlouhé chvíle hrál su na fletnu. Velmožova jediné dcera kol. kráse nestouhávala libým stinným vyluzováním z měštrže mladého rybní. Během času se stalo, že se oba do sebe pamilovali a jednoho dne se urodili, že spolu utekou do vstak rybní. Dlouho musili jíti, nežli se dostali na hrad Zásedku. Turcké krásko obla se chstí pavadského páne a pro svoje dobré srdce pskala obliby a lásky i mezi zelejším poddaným lidem.

Také vchody i okna restaurací opomínány.

Alchýř švecký velmož zjistil, že ~~starší~~ jeho dcera unesena
byla českým vojáky rytířem a nedo křesťanem, vepšel
velkým hněvem. Dne s celou ozbrojenou družinou vydal
se na cestu, aby dceru našel. Nemaje přesně vědět rytíře,
dlouhá léta hledal. Jednou k večeru přišel do dubového lesa,
kde dnes naše obec je. Zde se utěbořili a přemocovali. Vnoči
se velmožovi zděl sen, že [v kradu nedaleko na jeho straně
stojícím] jest žije hledaná jeho dcera. A skutečně hned ráno
vypravil se na Zásadku. Tam patim našel zdišeni. Pošli
proto svého synáčka, aby rozhněvaného dědu usmířil. To
se stalo, velmož ^{vše} velpustil a na pamětku stasného smu
postaven v místě, kde se bořili, kostelík, který tu do dnes sto-
jí. —

x správně říeno
-- je ráno, jak se
prohndi, aby se po-
dinal na někdy slun-
ce, se opatru krad, ve
kterém ---

Jinou pověst viz
čas. OT JEST. K TROSK.
r. XIII. č. 9-10.

Koncha v apsidě vedobil při opravě (1878) Fr. Segners
malbou Rodický boři, které vech časem vlhkost byla
zharšena. Proto p. 1906 koncha znou restaurována a re-
kravěna novou malbou namalovanou ^{vredí} Tanny Marie ma-
lírím V. Dypskalem. Po stranách oltáře (na pdi) jsou Segners-
ovy obrazy sv. Arnošta a sv. Anny. Na oltěří vidíme pne-
ky valdštejnský a schwarcentberský.

V sakristii jsou uloženy 4 staré nábož. knihy: k potřebě
Ritrále romane pragense ... r. 1731, Missale romane bohemoicum
r. 1735, Missal in agenda defunctorum r. 1664 a druhé
r. 1738.

Na věži visí čtyři prony, dva velké a dva malé. Každý má
nějakou ordobu a nápis. Na jednom velkém (a také asi nej-
starším) je švabechem napsáno: "Meister + Johannes · hat ·
gegosen · sudi · glocken · abcdefgijklmnopqrstv ·", na druhém
(který věž 4g) je: "K ševci Boři se panovní hr. Krystiane
Waldstejme a dnch. správy Fr. Nigrina, děkane a bisk. vikáře
byl gsem přelit 1835 v Brax od K. Bellmana c. k. dvor.
ronarě". Na malých pronech jsou nápisy: LAVDETVR
JESVS CHRISTVS A 1732 a SV. BARBORO ORODVG
ZA NAS A: 1751. Za velky světové měly být rekrvá-
řeny, ale oběstarost někt. rdejších občanů byly za-
chráněny (blíži o tom viz na str. 63).

Mše odbyvá se nyní každou 4. neděli. Varkeny, na něž dří-
ve hráveno jsou již dávno puceny (asi při restaur. 1878), dlouhou
dobu zpíváno bez doprovodů. Nyní jest zde harmonium.

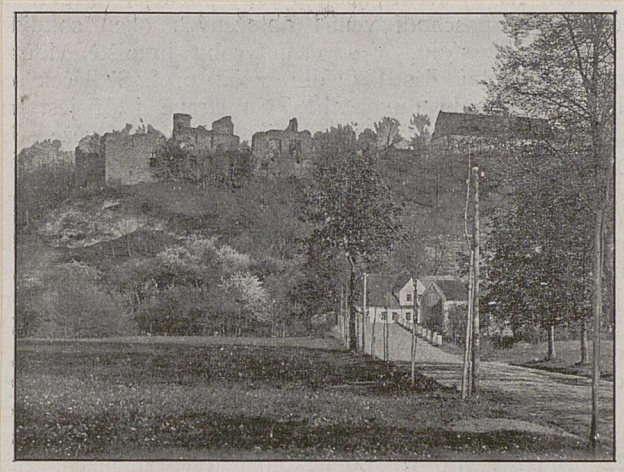
* Valdštejn je dosud pabrnem kostela.

Kostelík stojí uprostřed hrbitova, který jest obehnan řelí.
Pohřbívali se sem v Mohelnice, Podhory a Sychrova. Až do minul.
stol. se sem pohřbívali také v klášteře Mohelnice a Jevíny.
Někdy cest „Umrlice“, kudy v obou těchto obci pohřbní pře-
vod se ubíral, dodnes ho potvrzují.
Až do převratu (1918) pohřbívali zde příslušníci viny řím.
katol., po válce hrbitov rozdělen tak, že na levo od
hrbit. svat se pohřbívali řím. katol., na pravo českosl.
viny a j. vyznání.



Hrad Zásadka.

Na stráni na levém břehu říky Jirery, zrovna proti obci Mohelnici^{m/jez.} spne se zřícenina hradu Zásadky. Nepatří sice již do katastru obce mohelnické, ale nemim přece jenom o něm zmínku, ješto svojí polohou i histo. jui' brůu s naší obcí celek, ač' snad někdy býval tento celek porušen at' již důvody jakýmkoli.



Zřícenina Zásadka.

Zásadka bývala původně pevnou tvrzí^(dřev.), kterou vystavěl na lupé ostročně (ostrohu) mezi jirer. údolím a stromou dubinou před r. 1400 rodě Čechů ze Zásadky. Již ve 14. stol. se mluví o vládyckém pobož' na Zásadce. Okolo r. 1406 ji koupil Matěj Pomaranek ze Zlívě, ale jen na krátko, teprve se dostala zpět v držení pánů původních. O bratř' Z. a jejím příslušenství v letech pokusit'ských nemáme prameny. V době poděbradské vládky Lu Jana, dcera po Petru Či-chovi ze Zásadky. Peněžními nesměremi donucena prodala r. 1452 statky své a s nimi i Zásadku jřámu Poděbradskému. Komu se dostala brzo od jřáho, opět nezdržel, jen v'ime, že sešla a obnovena výstavněji, teprve slouží porčiji pámkem a Novou Zásadkou nebo teki Novým hradem Zásadkou. V letech 1487-1490 sídlil zde Markvart z Haliměřic. Počátkem XVI. věku držel slov. Václav Hru-řin z Hlavasova, od r. 1520 jeho syn Jan. Ze Hruřinů pámek opět zpustl. Prodejem nabyl statku valčorský pán Petr Vancůr z Rehnice, jenž k'áptem r. 1539 odkázal Z. Petru Samsínskému ze Samsíně. Ten býdlal asi na dvoře, prostě pámek p'ustvě i ne-ďaleko p'ustým. Po něm následuje syn Mikuláš, jenž r. 1560 od-řprodal p'ustou Zásadku s dvorem poplužním, 2 rybníky, křemou a j. opět rodu Vancůrů a to za 550 kop č. Zikmund ml. na Válcově, tento Zásadku obnovil a porčiril v pěkný v'imek, slov-ěný krásnými sgrafity. Zde i sídlil, neboť na Válcově mu ná-ležel jen díl stavení.

Prameny: Dějinné paměti okr. mnich. hrad. díl I. od J. V. Šiméka.

Mois
Mnich 10/334.

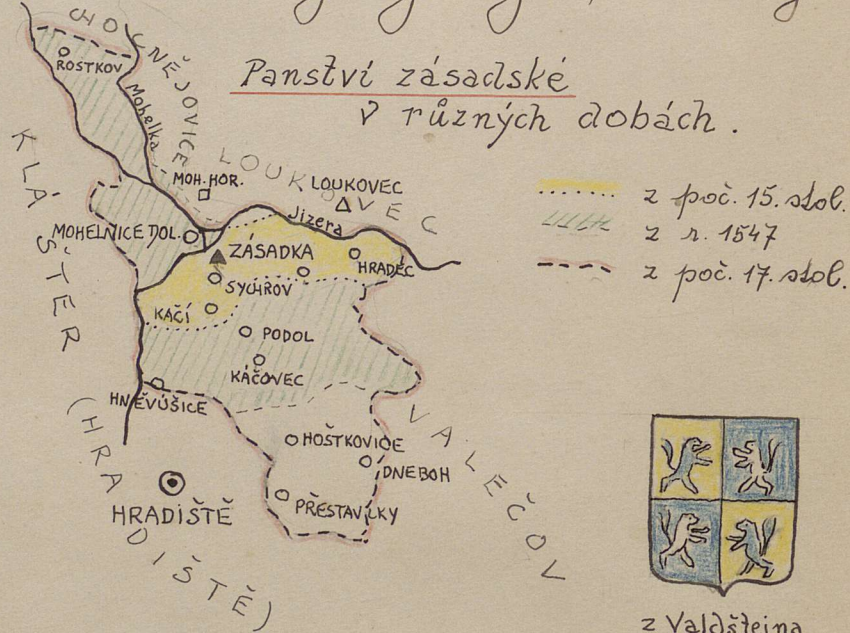
Likmundova dcera Markéta prodala (asi r. 1572) Zásadku Kryštofu Progn z Velnic, se něhoi panství zásadské rovněž vyprosto. Vedle Hložkovic, Přestavlk a Dnebohe patřilo mu dolní Mohelnice (část), Podol, Káčovec a j. R. 1579 prodajem doostěna se Z. Bernardu hraběti z Hardeka. Při prodeji jmenují se přemek Z., pivovar, sledovna, hrad, spilkva, poplužní dvůr (to vše při přemku Z.), pek, vesnice Zásadka, Káčov, Podol, Dolní Mohelnice, Hložkovic, a sled. a to se kupní cenou 12.500 kop. čs.

Po smrti Bernardově prodala rovine panství přis. paní Hedvice z Harmburka, provdaná pek ze žirůho Hložštejského z Lohovic, jemu s ní su vřídil. Od r. 1597 vřídne su její dcera Kateřina Žerovinská, podobně provdaná se Janem z Řičan. Tento klášir se asi k jednotě bratrské, neboť po vydání mandátu pro bratřim (1602) a pek po právní stornu v ml. Bolestavi poskytl jim na hradku svém ústulku. Poljval su také s jinými staršími i sám biskup Bartoloměj Němčianský (1604).

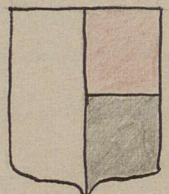
R. 1604 učinila paní Řičanská smlouvu s Václavem Budovcem, pánem hradistkým, jemuž se sumou 37.000 kop. miš. postoupila mu všechno panství: přemek Zásadku s pivovarem, sledovnou, hradem, spilkou, dvůr při přemku s ovčím a cihelnou, dvůr Hněvošický a Káčovský, vsi Zásadku (tj. Sychrov?), Káčovec (dnes Arnůvka), Podol, Dol. Mohelnice s podkaim kostelním, křimou a spěleništěm, kdež někdy mlyn býval, Dneboh a j. (viz mapku!).

V. Budovec (1604-1622.)

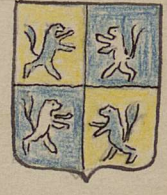
Panství zásadské
v různých dobách.



Markvart z Dalimiřic



Hrzán z Harasova



z Valdštejna



Vancura z Rehnic



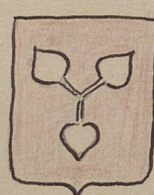
Samšinský z Samšiny



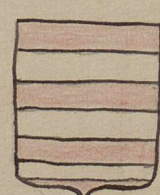
Progn z Velnic



hr. z Hardeka



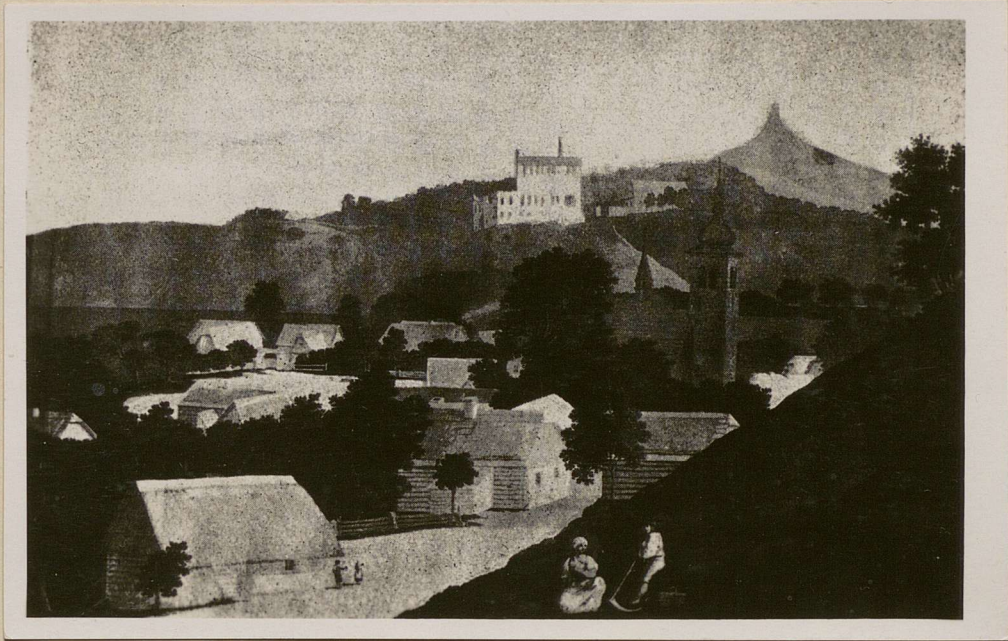
z Řičan



Budovec z Budova

Znaky pánů zásadských.

Star se pánem Zásedky, Budovec klade nad bránu své erby a hesla. Byl dobrým hospodářem a tak se jeho vlády panství jeho nejen vrůstalo, ale polehčivě i přivíralo. Vedle hradištského a uvedeného pánskeho panství patří mu i klášter-ské a chcenějovské. Vyludován r. 1606 krásný paměť v Hradišti, vidle bráze ^{namu} pav. Václav Budovec byl však i muž velmi učný a pbojný. Byl českým bratrem a prosto víra bratrská se na jeho panství utvářela rozměš. V době, kdy proci bratřím vydatěny mandáty, Budovec dává jim Zásedku za bratřívě uševě.



Original obrázek (malba od J. Nigrina) jest v rámečku v Mn. Hradišti. Obrázek je asi 150 let starý?

Něšťastná bitva bělohorská (1620) přivádí však dalekosáhlé změny. Budovec, který byl také jedním z vůdců odboje proti Švédům, byl 21. června 1621 na Starom. náměstí stál a stálky jeho paláců. Majitelem se od r. 1622 stává cis. gen. hr. Albrecht z Valdštejna. Ten paměť r. 1627 prodává, vystřídalo se tu ještě několik majitelů, až r. 1695 ji kupuje hr. Arnošt J. Valdštejn, čímž paměť a panství elostě se opět do rukou rodů valdštejnských, při kterém půstě se až do parcelace r. 1922. Ještě panství res. připojeno přímo k mnich. hradištskému a paměť sám majitelem není již objeven, porbjívá dřívějšího významu.

Valdštejnové
1622-1922.

Zda se, že objevená byla Zásedka ještě r. 1790, potom však vyhořela, okolo r. 1820 byla ještě kryta, r. 1834 bydlil v přímě hajný. Od polovice 19. stol. stavba rychle seslala v sutinu. Jak vypadala Zásedka ke konci 1. půle 19. stol. (úděl r. 1847.) popsal nám klášterští vrchnost. úředník a kronikář T. Hlad. Zámek je již zrušen, na prvníších stěnách jsou výkresy, malby.

Tam, kde je hlavní brána, jsou na zdech rytíři, obvojnosi s knoši a šipky, rpnasbné panjry, obrzy jinotejné, mlkové, bůžky a roz-
manité rytvry myšlenek obrzoborných s přiměšenými arabes-
kami a slabkami. Na ráhrodi permítrí dvoem šverhranně ho-
ras na zdech obrzy hist. se starého rákone: Obrahmon
obětrovní Dřeka, Anděla, Esther a jiné nermatelné mellebné
otrasy. Všek dnch časů šeredně na nich kryje a lidoká
plomyslnost rušiči nepoměká.

Proti útokům nepřítelským chránily hrad dle Jirere a
se tři stran příkre stráně. Hrom s rovinnou se stýkající,
kde hlavní vchod do hradu byla obekněme dvoji hradbou,
její rozvalení řdi semtam ještě stojí. Mezi hradbami
byl příkop, včas postřeba naplněný vodou a pokrývací
most přes něj vedl k bráně.

Med branou mědkernou z kamene vroběnou jsou dve pma-
ky: vpravo Budovcův vodnj rusk s napsím pod ním
v kamenně tesaným: Václav Budovec z Budova na Hradisti, Klá-
štere, Kocňovici, J. M. tajná rača. - 1604, vlevo rusk mon-
řelky: Anna Budovcová z Wartenberka 1604.

Dále si ptěňuje Hindl na lidokou nerovnomerost a ne-
várnost pro staré pamětky. O tek rámek pološití po
strvěni střechy vystaven všem nehoděm povětrným a
lidoká rozpustě dokonela rušiči dílo.

Kámen a pdivo se rámku i hradb rylamoveno a pouřičo
pro pěkledy domů. Smutnj přímět mají v tom občané
sychrovští. Všek pryj celá obec (Sychrov) jest vystavěna se šá-
sedky. Těprve v poslední době, všek jiz v hradě dřevěné,
bylo delší ničení hradu pěkřevno. Po velce stal se me-
jitelem přičeníny Klub českool. turistů (sídl v Brně, valšička
v Mnich. Hradisti), který se počtivě stará, aby to, co ještě ru-
stalo, bylo uchoveno jako pamětko pro věky příšiči.

Jak jiz dříve řičeno byla severní část hradu (med dřevinou) pū-
vodni tvří (tek tvří také prof. Sedláček ve svých „Hradech a pém-
cích českých“), hrubych řdi, nejměně o 2 patrech s dvoji sklepy.
K němu pak připojeno další stavení (rámek) jen s přizemními
sklepy, rjžně přizemí a jediné patro, střechu valborou.
Byly tu také 2 velké prostory (sály). Průčiči řdi bemo sgrafity.
Přičorys byl oddělník. K rámku se jřičilo přes dvř, jeně
oddělen byl příkopem a dvoji zdi (viz Hindlův popis!).

V sousedství paláce byly pivovar, stěbome, hrad, spřilka,
šrudna, dle ován a hospod. budovy.

Ze všeho pbyřaj' ches pouze vnějšiči zdi palácové,
vnitřní řdi pouze mezi starou a novou částí.

Z ostatních staveb krajů pouze poklady 2 pdí. Ze stavení dvorských pěstelo jediné, průsemiti, na kraji stráně (starý ovčín).

Nedaleko je studánka, jménem Paroubka, s okrouhlym sklepením; umíli jsou vyklenky, stěcha hodně již sešlá, dřevěná.



"Paroubka"

Odtud se vedle voda do přímku, neboť na měkcejší půdě klesá. Jméno té studánky bude z nových časů, jelikož víme, že jistý Václav Paroubek r. 1711 byl val pde vrchním úředníkem na panství, který směl studánku del sklonouti a po něm dostala jméno?

Jsm-li již tu, nelidíme, projdouce vesnicí Sychrovem, vybědíme na vrch Kačov (350 m n.p.l.). Jest z něho překrásný rozhled do širokého kraje. K severu vidíme Kozákov s Turnovem, v poradi pohorů Karkonošské. Vidíme valnou část České země s Trockami v cíle. Na jihu zřídme naše okres. m. Mních. Hradčisti a celý téměř okres, Mních s Velešovem, na záp. straně Berdč a Ralsko, podíváme-li se směrem k naší vesnici vidíme dále spikně údolí k č. Dvůru se vinoucí, Jestid a ostatní pohor.

Pro pěkný rozhled a romantiku býval často Kačov úletníky návštěvníků. Ze i Zásedka a naše, v romant. údolích krásná vesnička nelíbí jim opomenuta, jest nelidíme.

O Kačově vyprávě se náš. pověst:

"Nad Mohelnici žil v praděvných dobách hrozný černokněžník a obr Kač. Ten měl rozlehlý hrad, který po něm stul Kačov. Obr byl však paklet od svého nepřítele, mocného kouzelníka, který ho proměnil v ohromný černý (balvan) balvan a hrad v mohutnou horu. Takto pde musí stěit až do soudního dne."

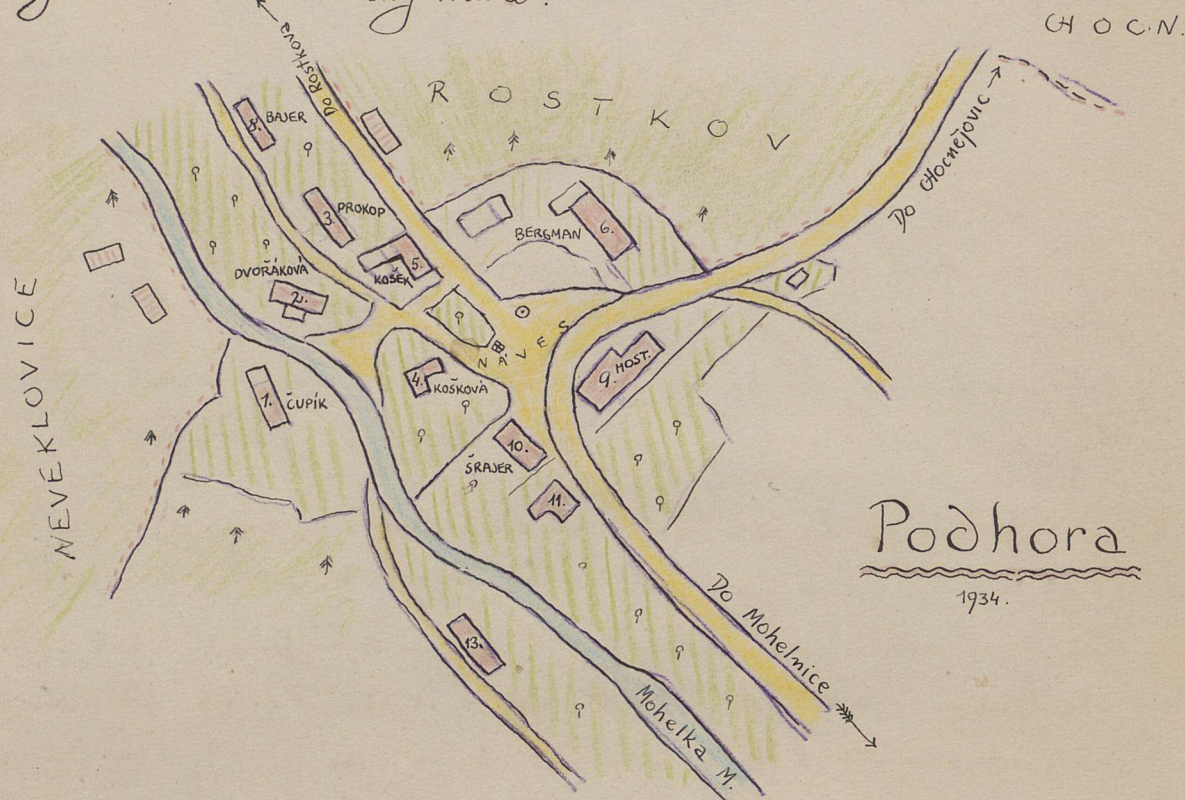
Paroubka.

Kačov.

Čas. OD JEST. K TR
A. XIII. Č. 9-10.

2. Podhora.

Dva kilometry severně od vlastní vsce Mohelniceⁿ stojí skupina domků a chaloupek mající název Podhora. Půjdeme tam silnicí vřebenou ovoc. stromoradiem, která se vine pěkným údolím mohelnickým, ohraničeným lesními stráněmi, po levé ruce „Srdcovým dolem“, po pravé „Mejcinou“. Údolím vine se potok Mohelka (Velká), která právě před Podhorou přijímá vodu Mohelky Malé.



Podhora leží pěkně skulena pod lesnatými stráněmi. Silnice, kterou jsme do Podhory přišli, na severu se slybí k Hrochovicím a dále na Český Důl. Z severu však odbočuje ještě jedna silnice a to ^{našou serpentinou} do Rostkova a dále. Náves jest malá, kolem ní jsou roztroušené domky a chaloupky. Při sev. straně stojí železný kříž s kamenným podstavcem z roku 1894 s deskou, na níž je nápis: „Pochválen bůh Pán Ježíš Kristus. Až na věky. Amen“.

Také tu je pumpe, jež je z novější doby. Dříve vůbec se nyní ještě někdo chodí pro vodu do Mohelky (Malé), která má hodně dobrých pramenů.

Malá Mohelka jest malý potůček, ale v době povodní objívala často celá Podhora zaplavena. Je smutná paměť, je uchována událost, že ve povodni r. 1878 se v ústí 2. (u Dvoračků) utopily 2 děti.

V Podhorě jest 11 úsel, malých to domků a chalupek, většinou již ^{přestavěných} starších, krytých dřevkami a šaskami. Nejstarší domky (dřevěné a dřevkem kryté) jsou tu úslo 2. (u Jurovčků), 5. (Koškov) a 6. (Bergman; viz snímek.)



Zajímavou historii má chalupa ús. 6, která jest snad v Podhorě nejstarší. Patří nyní rolníkovi Jos. Bergmanovi, v jehož rodě a také největší. Jest od r. 1877. Před tím tu byl pod Berglů. Dle pověsti sbíral tu svůj ra starých dob klášter. Porději svůj plověn a na místě tu stavěla hejovna. Ta pak vyhořela a rokem 1712 vystavěna zde chalupa, jež byla svobodnická. Kolem roku 1813 vyhořela, po 7 let půstala pustou a teprve od r. 1820 znovu obnovena a obydlena.

V domku č. 10 po svět. válce paboren m. r. sv. Konsum, který tu však dlouho nebral (1920-25). Nyní tu jest kramek p. Sibra.

V úsle 9. jest hostinec, který v Podhorě brvá již dlouho. Majitelé (resp. nájemci) se tu často střídají. V čase bývají tu také tančovníky a krají čimeda.

Poměrně vzdálenost Podhorý od vlastní obce Mokolnice způsobuje, že oseda již svým vlastním životem, má svoje vlastní posvícení (v páru) i pout (v červenci) a spíše než s Mokolnicí pěstuje styky s blízkými Hrocnějovicemi.

Jinak ovšem, kl. po stránce kulturní a osvětové, je tu jiná práce jen chudý. Děti navštěvují obecnu školu v Mokolnici, měšť. v Mnich. Hradišti.

K mokolnické Podhorě přiléhají ještě některé domky, které jsou sáskem patří k jiným polib. obcím. Tak jsou tu s. č. dva domky (chalupky) patřící k Nerektorovicím a 4 domky patřící do Rostkova.

Podhora má svoji číslovaní domů. Jsou čísla 1-13.
Dvě čísla (7. a 12.) jsou prázdná.

Kopie jednotliv. území, jako i umístění obyvatelstva
viz na str. 34.



Seznam domů a obyvatel v Mohelnici dle stavu 1933.

- Č. 1. (Obecní dům, vystaven jako škola r. 1856, učilo se v ní do r. 1893. Viz též str. 13.)
Bydli v něm: Václav Mareš, obuvník, Anna choť, Anne dcera; mají 30 arů pozemků.
Antonín Kobrman, pens. listonoš, choť Barbora, děti: Josef, Václav, Anna; mají 14 a poz.
Josef Dvořák, obecní sluka a pomocný, Jan, jeho syn.
Anna Svobodová.
- Č. 2. (dřevěný domek starý rozbourán r. 1920. Stávek meri č. 31. a 3.)
- Č. 3. (Mlýn. Majitel: Kabuse Munzarová, vdova po mlýnáři, Edmond syn. Viz též str. 13.)
čeledi 3 osoby, ve mlýně 4. Mají 8.35 ha poz.
- Č. 4. (Statek p. r. 1848; Václav Augustin, rolník, žena Marie, syn Václav; čeledi 4 osoby; pozemků 21.16 ha (nejvíce v obci). V min. století (1920) tu byly rody: Müller, Bergman, Zima st., Zima ml. a nyní Aug.
- Č. 5. (Statek asi též r. 1848; František Bukvička, rolník a starosta obce, Zofie, žena, František, syn; čeledi 3 osoby. Mají 17.33 ha poz.
V min. století tu byli: Koloc, Šichta st. a ml. a od r. 1900 Bukvička.
- Č. 6. (Statek asi též r. 1848; Josef Ferkel, rolník, žena Anna, děti Marie, Josef; čeledi 3 os. Mají 19.53 ha poz. (2. největší statek v obci)
V min. století tu vstědli: Badalec, Londa, Ferkel Fr. (stýj) a nyní F. J.
- Č. 7. Josef Bukvička, chalupník, Barbore žena, Josef a Amerika mají 3.58 ha poz.
- Č. 8. (Statek na konci 18. st.; posl. majitel V. Ferkel odstěhoval se do Pýřova a vše propachtováno; v chalupě bydlí: Josef Mareš, obuvník se ženou Borimou.
- Č. 9. (chalupa a příst. r. r. 1919 patří V. Augustinovi z č. 4.; dříve tu bývala dřív. chalupa patřící Flanderkovi.
Tci. tu bydlí: Rudolf Kolomazník, sečkář, žena Ludmila, děti: Rudolf a Ludmila.
Frant. Zeman, dělník, žena Borime, dc. M. Luše.
Jos. Havelka, dělník, Anne jeho žena, děti: Josef, Věra.
- V chalupě se částečně byvs. strážáci.
- Č. 10. Marie Tomková, rolnice, Josef a František, děti. Mají 6.66 ha.
- Č. 11. František Hlas, kupec, Anna, žena, děti: Věd. mir, Blanka, Libuše. Viz též str. 16.
Mimo krámu má ještě 2.70 ha poz.

- Č. 12. Josef Černý, rolník, žena Anna, děti Ladislav, Stanislav, Josef; teta Anna. Vlastní 5.22 ha poz.
- Č. 13. Chalupa patří Ant. Koškov, rolník, který se 1.19 přestěhoval na Jirinnu. Bydlel zde t.č. M. Staněkovi a je německá přistěhovalecká rodina V. Mára, melíre se pšenou a 4 dítkami. K chalupě patří 6.02 ha poz.
- Č. 14. Antonín Rajbr, rolník, žena Hedvika, děti Hedvika, Ant., Josef, Stanislav. - 7 ha poz.
- Č. 15. Zde ješ hostinec, který v min. st. patřival Hýkovi, Nohjnkovi st., Nohjnkovi ml. (na něhož tu býval též křemek), Kamenkovi, od 1.1908 Tomsovi st. Nyní má syn Bohumil Tomso, který má zároveň přemýšl. Jistí osoby: Marie, chot', Žofie Tomsovi, zejména ta se její bratr Jan Filkar (má trafik). 1.56 ha poz.
- Viz stb. 15, 16. Č. 16. Karel Červa, knihár, žena Růžena, syn Oldřich. - 1.07 ha.
- Č. 17. Antonín Juránek, historik a chalupník, Anna žena, děti Marie a Vladimír. Mají 2.51 ha poz.
- Č. 18. Josef Brož, tesár a chal., Hedvika žena, Miloslava dcera, V. Kuntová, vjměnk. - 2.56 ha poz.
- Č. 19. Josef Horáek, rolník, Marie žena, děti Josef, Bohuslav, vjměnk. Fr. Tomka. - 2.92 ha poz.
- Č. 20. Václav Bergman, rolník, Anna žena, další členové rodiny: Boržna, Anna, Lidmila, Miloš - Černá Fr. vjm. - 4.28 ha poz.
- Viz též stb. 13. Č. 21. Václav Čermák, kovář, Kateřina žena, děti František, Boržna, Marie, ovd. Anna s Libuší. - 2.87 ha.
- Č. 22. František Libeňský, dělník, Anna chot', Štěpka dcera; Formáček J. vjměnkář. - 4.07 ha poz.
V tomto číle býval starý rod Formáčeků a podle svateb obrátek se zde se zde říká „u obrátek“.
- Č. 23. František Křeja, strojník, žena Marie, děti Vladimír a Stanislav; J. Blavík, dělník.
- Č. 24-28 nejsou (dříve byla v Horní Moh.)
- Č. 29. Václav Prskavec, zedník, Julie žena, syn Václav, vjměnkář; Barbora Prskavová; Josef a Kateřina Fibrichovi. 1.55 ha.

Č. 30. ješt' pouseno; blížsi v i z str. 16.

Č. 31. Josef Tomka, knihlár; syn František. Má 1.12 ha poz.

Č. 32. František Dhyntera, chslupník, Anna pino, Frant. a Marie, děti. Má 1.40 ha poz. (ústo ješt' jí velmi staré).

Č. 33. Karel Hinský, knihlár, Anna pino, Vilma dcera. / 80a poz. (V nájmu Alžběta Janková).

Č. 34. Jaroslav Jirenek, krejč, Anna pino, Martha a Marie, dcery. Výminkáři Josef a Anna Švermori. / 2.51 ha poz.
(POZNÁMKA KRON. Anna Jos. Švermori (* 1856), výmink. a kotelník, dě-
láři k tomu pa mnohé cenné detaily pro kroniku, jako i pa různé
pamětky do mnoh paltů. ob. musea.)

Viz snímek na
str. 64.

Č. 35. Václav Tomka, rolník, Marie pino; Václav, Ladislav, Marie
dět. Má 3.10 ha poz.

Č. 36. Štěpán Průšek, dlaridč, Josefa pino, Marie a Blahoslav
dět.; Marie Švermori, njm. Má 1.06 ha poz.

Č. 37. Josef Nejedlý, Emilie N. - Rudolf a Růžena Kouckovi.

Č. 38. POŠTA (majitelkou pa Munzarová, mlyn.). Víř kč. str. 56.
Poštmištr Josef Brzobohatý, Růžena, zina.

Č. 39-40 nejsou.

Č. 41. Josef Bedálec, tesár; rinešj syn ^{Bohumil} Josef B. s chotí Emilií
a dětmi Jaromír a Bohumil - Anetka B., Anna Jirková (dcery
Jos. B. star.). Má 2.10 ha poz.

Č. 43-44 MLÝN (majitel R. Šlodman), t.č. pronájemce Jan Víř, Anna chotí,
Bohuslav, František, Zdenka, dět.

42. (Byřelá škrobárna, viz str. 14-15.) Byřelá rde t.č. dvě pschiny:

1. Matěj Široký, pens., Kateřina pino, Marie dcera; Jos. Junová.

2. Jiří Hloupka, výrobce pep., Josefa H., Jiří H., Věra H.; Ed. Šro-
nek, Josefa H., Anna Vačkovi.

Č. 45. Ústo tom ješt' hostinec a skup. kráimek Frant. Holešové vdovy,
dět. Bohumil a Marie.

Grundm majitelem byl Egř (1870), pak Mecálek, Douděra, po.
Ferkel (náj. Herbst, Šimon, Věra), Herbst, Hobasovi H., Holeš.

- Č. 46. Václav Hajlich, stov. dělník, Borůna píše, Václav syn; vyjmink.
Anne Hajlichová. Má 1.10 ha poz.
- Č. 47. Olavis Štěpán, domkář (sedlář), Anne chot', Jaroslav a Borůna,
děti. Má též 1.32 ha poz.
- Č. 48. ŠKOLA. / Blížší viz str. 37 a další.
Adolf Kozolner, správce školy (a spis. též kroniky), Vlasto
jeho chot', Vlastimil, syn.

Podhůra.

- Č. 1. Josef Čupík, rolník, Anne rěna, děti: Marie, Zdenka, Milada,
Borůna, Bohumil. Má 3.48 ha poz.
- Č. 2. Anna Dvoráková - Kristian Formáček, děl. - 1.31 ha.
- Č. 3. Josef Prokop, zedník - Borůna píše, děti: Vladimír a Jar-
oslav. / 62 a.
- Č. 4. Josefa Křoškova vdova, Josef, Marie děti. / 56 a.
- Č. 5. Edvard Křošek, dělník, Josefa chot', Ctirad, Vlasta děti. / 96 a.
- Č. 6. Josef Bergman, rolník, Růžena píše, Josef a Růžena děti,
vyjm. Kateřina, sestra Anne. Má 5.76 ha poz.
- Č. 7. není (zborůno).
- Č. 8. Josef Bajer, redník, Anne píše, Milošlav syn. / 54 a.
- Č. 9. HOSTINEC (s.č. maj. St. Tvrzník s chot' Marií) / 1.68 ha.
- Č. 10. Ladislav Šrajber, děl., Lidmila píše, děti: Stanislav, Josef a
Miroslav / 56 a.
V domku ještě křánek Ant. Šibra (s chot' Marií).
- Č. 11. František Růža, píše Antonie, dcera Marie; Jan Píroka (zeť)
Martha P., Klara Koštejnová (schov.) Má 1.38 ha.
- Č. 12. není
- Č. 13. Anna Růžová - K. Křošek, Vlad. H. 1.50 ha.

*

Obyvatelstvo naší obce.

V naší obci žije t.č. (1934) 248 obyvatel, ve vlastní obci Mchelnici 201, v Podhoří 47 osob. Podle prohlášení je polovina mužů, polovina žen. Podle náboženství byla do přeměny obec řim. katol., po utvoření církve českol. (1920) přiklábila se do ní přes polovinu občanů. Nyní je přibližně $\frac{3}{5}$ čsl. a $\frac{2}{5}$ r. kat. Několik je bez vyznání a 3 osoby čer. evang. Obyvatelstva bývalo dříve (před válkou i po válce) více než dnes. Dle 1. sčítání (1921) bylo 288 osob
dle " " (1930) již 247 "

Podle II. sčít. lidu (1930) je v obci 50 domů a 247 ob. Z toho dle nář. 244 čes., 1 něm., 1 únor., 1 j. dle náboř. 109 čsl., 92 kat., 3 ev., 43 bez v.

Důvod: menší populace (1-2 děti v rodině), méně dětí (stroje!), pádný staveb. ruch (nejsem staveb. místa).

Občané jsou většinou přístěhoveli z jiných obcí a krajů. Starousedlíci (starých rodin) ješt poskrovnu: Černý (č. 12.), Bedálec (nyní č. 41), Hynterov (č. 32.), Tomka (č. 10), Bukvička.

Zaměstnání obyv.

Naše obec je zemědělská. Téměř všichni občané mají vlastní obydli a pozemky. Ovšem ne všichni stejně.

Větší hospodářství mají V. Augustin (21.16 ha poz.), J. Fockl (19.53 ha) a Fr. Bukvička (17.33 ha); pět má průměrně à 5 ha a ostatní od 1-3 ha. Je tedy převaha malých zemědělců. Ještě pole by se neměla renovat se malí a drobní zemědělci řemeslům, odcházející jednak do zeměd. území (jako ředníci, kováři a pod.), jednak do blízkého Mnich. Hrad. jako obuvníci, dřevníci do saméjší továrny?

V nynější době hosp. krize (trvá od r. 1930) většinou nedostatkem práce jsou většinou doma.

Na polích pěstuje se u nás obilí, řepa, brambory a pšiciny. Také se chová dobytek, který většinou práce má z místních luk.

T. č. je v obci 150 kusů hovřího dobytka (z toho 85 krav),
126 vepřů, 66 koz a 9 koní.

J ovocnářství je rovněžna péče. U většiny stavení mají
zahradky (květ. a zel.); větší zahrady s ovoc. stromy mají
V. Augustin, V. Ferkel, Štěpán, Munzar. Na předevní je obecní
sad (šišně), podle silnic k Podhorě a Nevěkl. jsou také ov.
stromy. Nejvíce se pěstují jabloně a šišně.

Včelářství jest slabé. Jen asi 5 včelárn máj uily?

V obci jsou šest následujících řemeslníků:

2 kupači (Hlas, Kolobrně), 2 hostinští (Kolobrně, Tomsa), 1 řezník
(Tomsa), 1 kovář (Čermák), 1 strojník (Kryš), 1 brnkář (Červa),
1 krejčí (Jiněnek), 1 obuvník (Mareš), 2 sedláři.

Podniky v obci jsou: 2 mlýny (Munzar, Vík) a papírna
(dříve skobárna.)

Vzdělání obce.

O vzdělání obce stará se v první řadě místní obec-
ná škola.

Historie předchozí školy jest velmi zajímavá.
Jak známo, o vzdělání lidí v dobách starých nebylo pečováno, to bylo výsadou jednak kněží, jednak panstva.
Teprve za vlády Marie Terenzie položen základ ke vzdělání i lidí obecného (venkovského).

Zdrojem: Školní
kronika, časop. "Od
ještědla k Troskám" XI, IX.
a j. různé.

Vůdce tam, kde byly fary, zřizovaly školy sv. Svatá (vedle nebo i německy v nich čtení, psaní, počítání), též při filiálních kostelích zřizovaly školy s. říční filiální.

Tak v našem kraji byla farní škola v Hradci, filiální v Klášteře. Školy tehdy podléhaly správě církevní.
Když zmíníme o tom, že i v Mohelnici, kde filiální kostelík stojí, též filiální škola by zřizována být měla, vyjádřil se děkan hrad. v Mohelnici, že máli vseda a chudí lidé jsou, kantor se vyjisti nemůže."

A tak děti od nás musily chodit do fil. školy na Klášter. Osám dochořka byla lidná, hlavně pro velkou vzdálenost a nepovinnost dochořky. To bralo spousta do 12 let.

Když r. 1792 byla školní komise v Klášteře, zjistila, že do zmíněné školy je zapísáno 234 dětí (135 chl., 99 div.)*
Na jednom učebnu a jednoho učitele počít jisté množství.

Z Mohelnice bylo zapísáno dětí 30 (18 chl., 12 div.), z Podhory 12 (6,6), ze Sychrova 25. Pro příčinou vzdálenosti někt. obcí, pro chudobu a j. mnoho dětí do školy nechodilo.

Komise vyšetřila, že vynucení se účastníje více přes 1/4 záchvu (29%), kteréž potalní pro vysevězení důvody nechodí. Pro první důvod komise sama vyšetřila děti z Mohelnice, ze Sychrova a Podhory, počtem 67, z dochořky na Klášter. Obec uvedené nechtěje přistati bez rest.

vzdělání přichly si vynucení pokorní, které již od konce 18. stol. obstarávali v najmuté chaloupce nebo v obecním domku neškolení učitelé - namore matick a řemeslníci.

* Školní navštěvovaly děti z Klášteře a Hrabu, z Bukovic a Podbukovic, z Ríle Hlavy, z Pěšovic a Pěšova, z Maníhoje, z Mohelnice, ze Sychrova a z Podhory.

Chalupa tato již
neexistuje - vyhořela
r. 1877.

Thor

Jedním z promích byl újezdský rodač a muzikant Thor; vyničoval nejprve v chalupě č. 41, jejími majitelem Josefem Bradal-
cem byla pro vyničování přenechána. Po třech letech se vyničovalo
v dřevěném obecním domku č. 1, který byl přechodně mstel-
nickou pokusnou školou do polovice 19. století. Měl dvě
světnice a bydlel v něm ob. služba třech se svou ženou.

Žák

Thor po několika letech odešel se nejnovějším povoláním
do Mnich. Obediště; stal se kapelníkem. Po něm nastodo-
val pověstný čtenář Žák; působil v obecním dojmem
viděl ho; jak jede s brakarém na pole a při tom
z knihy horlivě čte. Pocházel ze Serenic, kdež domek a
rodinnu měl.

Pelda

1825.

Okolo roku 1825 vyničoval tu Josef Pelda, místní rodač
(r. č. 3), početného Trmestka krejčí. Ale již po jednolété učit.
činnosti nechal vyničování a odešel „na vandru“ do Rakous.

Podměšil

Po něm ujal se úradu pokusného učitele podhorstský
muzikant Jan Podměšil a vykonával jej dva roky.

Čermák

Jeho nástupcem se stal Frant. Čermák. Pocházel z Hloc-
nějovic, kdež dlouhá léta pokusně vyničoval. V Mstelnici
působil dvě léta.

Slavík

1831 - 1834.

R. 1831 nastoupil na opuštěné místo vicemanovský bruk-
lář a muzikant Vojtěch Slavík, řečený „Kamenář“, avšak
po třech letech krambrosně pravechal a věnoval se svému
řemeslu.

J. Pelda

1834 - 1858.

Roku 1834 vrátil se ze své cesty bývalý učitel zdejší
Josef Pelda, který po svém přechůdci učit. místě opět
převzal. Oženil se a stal se tak majetníkem domku
č. 30. V tom čase propustila obec ob. službu a pan učitel
stal se takto páněm dvou učel. Aby ušetřil paliva,
učil ve svém bytě a obecní domek působil po nějaký
čas prázdný. Účeno kleslo v zimě (od posvícení do jara).
Ač dvoješka byla nepovinná, dost prý ještě Pelda naučil.
Ze to mu občané platili kl. jivobylím, penězi mělo (sobotiles);
číst dávala obec.

Své hlavní město (Kujčovská) však neranedbával. Měl také ještě konsek pole a 1 kravku.
 Chalupka (č. 30), ve které se náils, obsad slouží. Viz snímek (r. 1934)



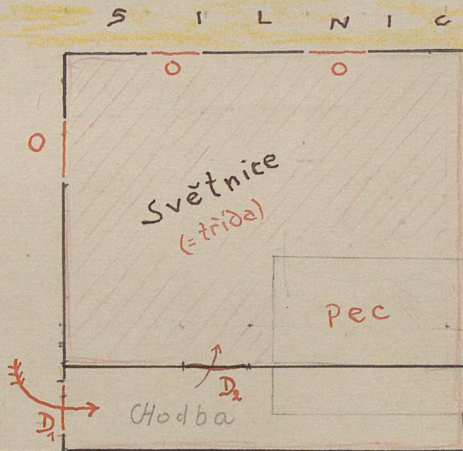
Dnes však není již obyčejným stavením, nýbrž stavěná jako ekleie majiteli vedle slojčeho nového domku č. 29 (viz o tom na str. 16.) Vstoupíme-li do světnice bývalé „školy“ včas neme, v její malé prostře se musily dět. (kterých bývalo na 20) a s podíman „náitelovon“ sísnit. Světnice byla dlouhá 5 m, šířka 4 m a vysoká 2 m! Měla 3 okénka (85 cm vys., 70 šíř.), vchořelo se dveřmi rovněsi chalupy (167 m vys., 80 cm šíř.). Viz plánek!

Ve světnici byla velká kamna (pec), kolem ní^{dl.} lavice. Pro děti byly rot. lavice; když nestáčíly, děti se musily porradnout kam se dleto (i na pec). Dnes si redol vedeme sekdejší to nručování ani dobře představit.

A to si ještě náruko nručější majitel, se londe musit chalupku (= ekleie) rborit,

jeřto se mu tam jeho 2 krejny a 1 kore dost kóni. Starobu chalupku již tak upedá, se majitel jst nručem rúznými opravami ji udržoval v delší existenci, ovšem púrodní stav kóni porvúnje.

Ačkoli učebna Peldova v jeho ani v obecním domku počtu dětí nikdy nepřehovorala, obec na stavbu školy nepomyšlela. Shodon školnosti púspěš k jejimú rybu-dování sousední Podoli. Tam byla také škola pokročilí. Občané samější však doufali, se jim vchnost sama postaví školu púdnou. Při komisionelním rúzení svolaném do Podola r. 1856 vchnost prostřednictvím svého pústupce red. Gradlba

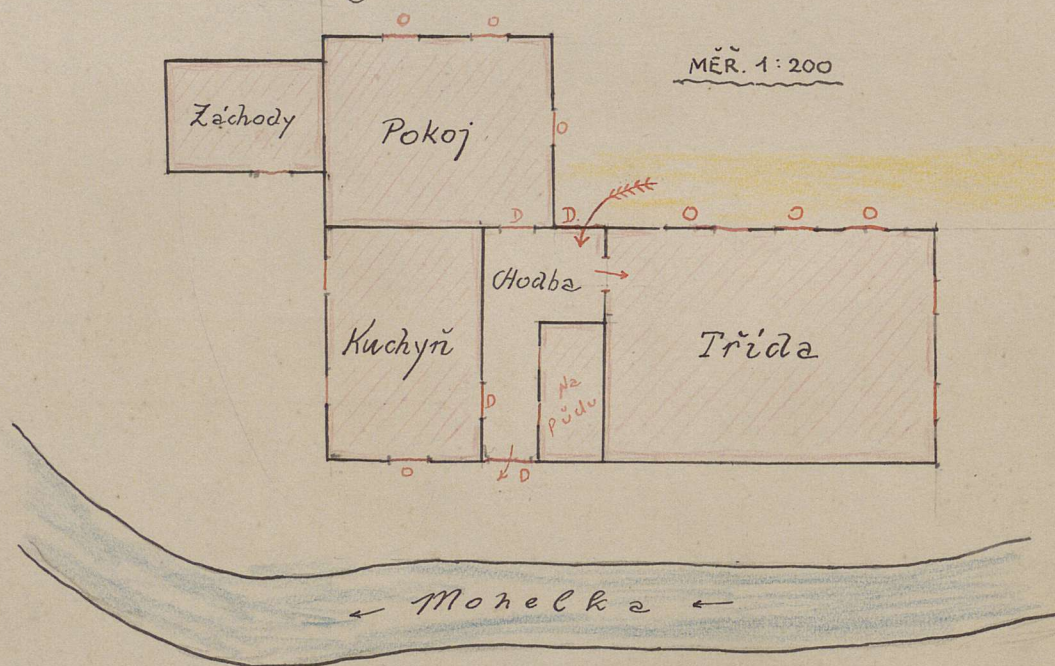


jim nabídla 600 zbl. Podotč. se však k tomu sárušporkem
nechtěli spokojit. Toho vyučili jednání sárušporkem
obce mokelnicke, přijavše peníze bylo sami se sáruškem,
přijeli k brzké výstavbě školy sárušporkem.

A skutečně hned pustili se do stavby a ještě téhož roku
(1856) nová škola stála a vyučoval se v ní sáruškem.



Nová školní budova postavena z kamene a cihel s kruhovou
krytinou (jedním mistrem Fr. Berglem z Mnich. Ho-
radie) nákladem 5.726 zbl. Měla jednu třídu ($d = 7.5$ m,
 $\bar{s} = 4.5$, $v = 2.65$ m) a byt učitele s 2 místnostmi. Viz plánek!



Tato nová první škola postavena v tehle přikouli
u okli Mokelky („v koutě“) na místě býv. dřevěného obec. domku,
v němž, jak výše bylo řečeno, také vyučováno bylo (pokouli).

Podle protokolu z 24. IX. 1859 byl počet dětí do školy následující:

| | |
|---------------------------|-----------------|
| 2 Dolní a Horní Mokelnice | 37 dětí |
| 2 Psahory | 11 " |
| 20 Sychrova | 41 " |
| <u>Uhrnem</u> | <u>89 dětí.</u> |

O učitelství místo v Mohelnici řádek pouze podolský
podučitel - turnovský rodák, Antonín Šetril a dostal
je; byl prvním zkoušeným učitelem mohelnickým.

Ant. Šetril
1856-1867.

Nastupuje nové místo, utkal se s dosavadním pokročilým
učitelem Pelclou, jehož si občané velmi vážili a byl jed-
ním z jeho rozhodnutí přivržení z učebny vyhrán.

Pro dlouhým s obcemi vyjednávání a po rozhodnutí školního
dovorce, bosen. vikáře Čermáka, rozhodnutí, aby Pelcla vyho-
val menší a Šetril větší děti v třídě třídě.

Dlouho společně nevydrželi. V Podole, kde učil. stanice byla
r. 1856 prusena (a následkem toho Sychrov přestěhoval k Mohel-
nici) vystavěli si zatím sami školu a mohelnický Pelcla
tam povolán (1858).

Až do té doby bylo varhanickým zdejšího kostela vidy učitel
z kláštera; toto převzít přenechal klášter. Matoušek prv.
smlouvu Šetrilovi (a jeho nást.), vyhradil si, aby mu
vděčil z výnosu školy 10 pl. ročně. (Šetril sám měl slušného
210 pl. ročně a 7 sáhů dříví dostával k vyřezání školy). V Mohelnici
se Š. též ornil, pojar po chodě šrodlenu z Turnova. Z věno
koupiš šicí stroj, na němž se naučil šít pínské křemčky
a manžety, které poslal do Vídně, kde měl bratra.

Pro svou výstřední povahu mívál Šetril časté mrzutosti
nejen s mohelnickou obcí, ale i s křesť. děkanem (později šk.
dovorem) Frankem a posléze odtud i s manžilkou bere si
vyprávě: r. 1867 odešel do Turnova, kde se pak vyhradně
šitím zabýval.

Následkem jeho šel se František Šetril, pomocník lékař-
ský, který neměl s předchozím ničeho společného.

Frant. Šetril
1867-1877.

R. 1868 vydány nové zákony školní, modernější a pokročilejší oproti
dávno již přežitým zákonům dosavadním. Církvní vláda (nad školami
nahravena doorem světským (státním). Až doand byl správcem školy
farář (bezplat.), okresním školdovorem byl vikář. Ten také dojížděl
jednou za rok na veřejnou zkoušku, které konána vidy ke konci roku.
Za to dostával od obce 5 pl. penur. Nejvíce zákony pánem ve škole stá-
ní se učitel, jmenování okres. šk. inspektori, atd. Docházka školní z do-
vedněl 12 předloží. do 14 let. Jména škol: „triniční“, „farmi“, „hlavní“, atd.
nahravena jménem dle počtu tříd: 1-2-3, atd. třídni škola obecná.
Služné učitel. přijato; na ves. na 300 pl. (z podučit. 70%) a po 5t. letech přícl.
Tři předložení uč. upraveno a rozšířeno (4letý uč. státní).

Dosavadní triniční (učni. členi, psaní a počít.) rozšířeno o psaní. Přes to,
však církev (i. katol.) se ještě doad upředmouval (ne př. modlitby na zci. a konci

ryně, počátek šk. roku oslaven slavností B. v chrámě v Loukovci, a j.)
 Frant. Šebůl věnoval se též hosp. při škole pěstoval chlévy.
 Ještě původem sychrov. děti byl počet dětí menší a ježto
 cesta šelto do Moh. rutěste v zimě byla dosti nevhodná,
 přestěhoval se Sychrov n. 1877 (do Podola, která přizena 2 št.
 škola.

Jan Poppr.
 1877-79.

Po odchodu Fr. Šebůla (1877) dosazen na dější školu
 Jan Poppr z Bělé, jeho pěstování učitel. Působil zde
 půlročního roku a byl milovníkem hudby a zpěvu.

J. Sedláček
 1879-1919.

Roku 1879 nastoupil na školu v Moh. Josef Sedláček.
 Tento působil na dější škole nejdéle. Plných
 40 let! Od r. 1879 až do roku 1919, když
 odešel na pensii (do jince). Byl milovníkem
 stromů a květin, za něho pěstovaný ovoc. školky
 a vinice n. školárny a zahrada šk. patřila mezi nejlépe vedené
 na okrese. Počet dětí za něho býval 50-70. Vždy počátkem i kon-
 cem šk. roku chodily děti na bohoslužby do Loukovce, pordejší odboj-
 vány bylo ve dějším kostelíku.

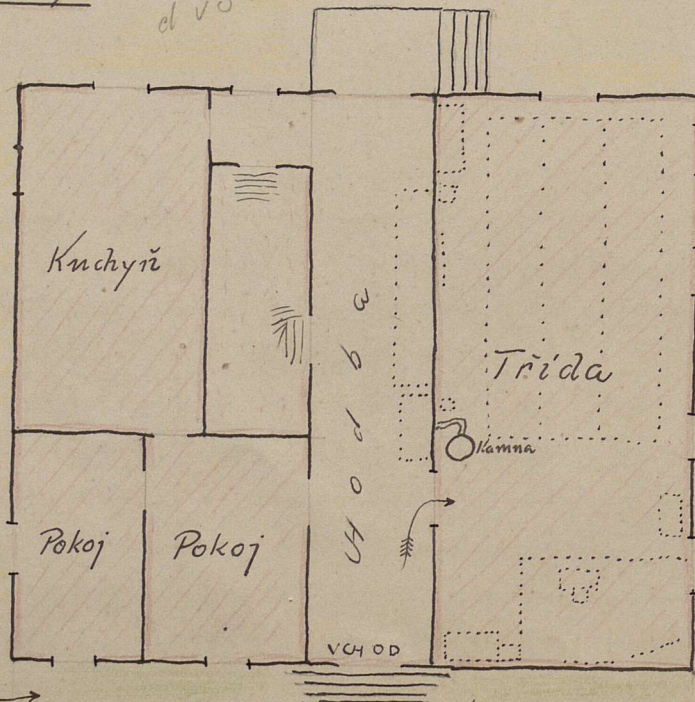
Ještě Mohelka téměř každoročně se rozvodňovala pov. na jaře a
 na podzim (velké povodně byly n. 1881 a 1888) nemohly se děti dostat ke
 škole dostal a škola sama tím trpěla.

Proto obec rozhodla se postavit školní budovu jinde a to
 na již konci vsi. R. 1891 byla stavba povolena, rozčísleno o výpůj-
 čku 5.500 Kč, oferta radána red. mistrům Ant. Šichovi z Mohelce
 a Fr. Koškov z Jiriny. Škola dostavěna n. 1893 a vysvěcena.
 Plán školy.

R. 1884 začalo v M.
 první ryně. zřev. uč.
 prv.

Náklad na školu
 činil 5.726 Kč a jich.
 6.413 Kč.

M. 1:200.



Rozměry
 školy: d = 18,5 m,
 š = 10,7 m.
 třídy: d = 9 m, š = 7 m,
 v = 3,5 m.
 chodby: šíř = 2,5 m.

POZOR! Plán není
 zakreslen ve správném
 měřítku! Správné
 úslo viz vedle
 plánek.

O této škole se můžeme dosvěd. O škole a zvlá. v době svě-
tové velký viz na str. 62.



Po J. Sedláčkovi nastoupil místo v Mok. Václav Folprecht
(1919-23), na něhož občané vzpomínají jako na velmi přehledného a ner-
vosného člověka. Je možné, že průřezem byly nenormované a nenkaže-
né podmínky povolené a pak směřující počet dětí ve škole (až
85!) Proto byla v r. 1922 zřízena II. třída (ve staré škole; tam
učil ni. J. Šabata), ale již po jednorozsátném brzdění tato pruská
následkem úbytku dětí.

V. Folprecht
1919-23.

Pak nastoupil Frant. Hrubý (1923-25), Vincenc Bičík (1925-
1932), Jos. Červinka (1932-33).

Jan B. B. Červinka
1923 1925 1932

Počet dětí klesá, ustaluje se kolem 40. Více než dříve narůstají
se městanská škola v Mnich. Středišti (kolem 10^{ti}, její docházejí předešlý
i na kole); máti větší rozdělení zejména se i na venkově.

V době povolené škola lépe vybavena: nové lavice, parket. podlaha,
svět. stroj, radiový přístroj, řeb. plot.

Od roku 1933 můžeme zde Adolf Kastner, def. učitel a správce šk.,
rodený z ml. Boleslavi, autor této Pamětní knihy?

Ad. Kastner
1933-45.

Tolik přehledně o historii školy zdejší. O významu
místní školy netřeba se šířit. Vedle přehledného a pověck-
ného rozdělení, její poskytuje mládeži (6^{ti}-14^{leté}, její docházejí z naší
obce, Bohory a Horní Mohelnic) pracovní učitelé její i v osvětové
a knes. práci v obci. Přičiněny, ostatní, direktiva a j. ležou pře-
vážně v rukou učitelových. Jest třeba spravedlnosti, ne-li
povinnosti, aby i občané vyhledali vstříc učitelově práci
a potřebám své školy.



OBEČNÍ KNIHOVNA.

Byla založena podle min. nařízení z r. 1920. Ještě v obci naší již před válkou stávaly spolky knihovních hasič. sborů, N. J. S. a Sokolů, byly tyto sborův dohromady? nevhodnější svazky uspořádány a tak byl učiněn základ k obecní knihovně. Další přírůstek rakupování z dotace od obce, jejíž činí 150 Kč ročně. Knihy jsou ve prv. skříni uloženy ve škole. Knihovnkem je učitel. Knihy půjčují se po zimní období. Vypůjčují si asi 1/4 občanů. Toho času je v ob. knihovně na 250 knih přeborních a na 30 poučných.

Vedle toho vypůjčují si občané i odjinud (ne př. z knihovny m. hrad.), čtení se i kalendáře, někteří mají svou knihovničku.

Zde se mi však, se celkové úroveň čtenářská je u nás poměrně slabá.

ČASOPISY.

Noviny a časopisy prv. pol. letka rokem rozšířily se hlavně po světové válce. Toho času (1935) jsou u nás odebrány a čteny tyto časopisy: Denně: 1 Nar. Pol. t. ka, 5 Lidový Deník (agr.), 20 Večerník Čes. Slova (nár. soc.), 5 A-Zet Čes. Slova (v Pod. horě!), 1 Nový Večerník (řím. kat.).

Týdně: 2 Rodný kraj, 4 Ill. Zpravodaj, 4 Hvězda paní a dětí, 3 Čes. Zemědělec, 2 Hranicář, 1 Čes. učitel, 2 Mlyn. Noviny, 1 Kover. listy, 1 Rev. ven. Listy, 1 Pošt. Obzor, 4 Zvěrevec. Zájmy, 1 Rozkvět, 4 Nový lid, 5 Nar. Pol. t. ka, 1 Hasvi. Rozhledy, 1 Nár. Osvobození, 1 Lidové Listy, 1 Pojirer. Hlas.

SPOLKY v OBCI.

Spolek dobrovolných hasičů.

Spolek dobrov. hasičů
v Mohelnici.

Byl založen v prosinci r. 1890 za starostenská H. Šichla. První členů bylo 26. Předsedou zvolen Frant. Eickler, mlynář, velitelem H. Šichla. Dalšími úřadníky byli pp. J. Zikmund, Jos. Šverma, Jan Nohynek, J. Káňa, Fr. Ferkl.

Prameny: kronika
a jedn. knihy míst.
spolku.

Druhým rokem, kdy spolek fakticky vstupuje do života, stoupl počet členů na 40 (z toho 27 činných, 13 příspěv.). Zakoupeno též několik stříkaček v ceně 600 Kč. a patřičné vybavení a stejnosměrné.

Spolek pokračuje při porážkách v místě i okolí, vědom si svého hesla: „Sobě ku cti, bližnímu k ochraně, vlasti k oslavě“.

V obci dělá se uplatnit ^{vlastně} (při porážkách) hosp. v Podkrovi (1894), č. 13, mlyna č. 43 (1895 a 97); při požáru č. 9, 35 a 12 v r. 1917, opět mlyna č. 53 (1923) a č. 35 (1927).

Z význam. podniků nutno vzpomenouti Hasič. jednotu v Mohelnici r. 1903, Okresk. cvičení r. 1922 a Okresk. cvičení, spojeného s oslavou 40^t letého stáří spolku r. 1932.

Stav v r. 1935: 26 členů (21 činných, 5 příspěv.). Úřadníci: předseda Jos. Bedálek, velitel Fr. Bukvička, místopředseda K. Červa, jednatel Jar. Jiránek, pokladník V. Tomka, vedlejší Adolf Haslner, četníci Grúšek (stroj), Koberman (čerá), strojmistr Fr. Krejčí.

Volitelným odborem je Samaritánská stráž Čs. Červ. Kříže při has. spolku, který byl založen po válce, vlastní svoji lékařnickou a má se ukeš poskytnouti první pomoc postihnutým členům (i nečlenům).

Je vidět, že působnost spolku dobrovolných hasičů je velmi významná a důležitá v každé obci a skupině ještě více v době příp. velice nebezpečí v ochraně obyvatel proti letec. útokům plynovým. Spolek jest finančně podpořen obcí a jest jen potřeba větší porozumění pro hasičstvo a jeho úkoly i mezi občany samostatnými.

Místní odbor N 75
v Mohelnici.

Nár. jednota Severočeská.

Byla založena u nás roku 1893. Zakladateli a prvními činovníky byli pp. Josef a Frant. Ferkel, J. Žima, J. Kolář, V. Burian, J. Dobias.

Obvod místních odborů N. J. S. tvoří Mohelnice, Podhorá a Sychrov. Ukolení odborů jest morálně i hmotně podporováno náde severočeské menšiny.

To vykonává vzbíráním příspěvků peněz. (i materiálních), divadly, poutěmi sbírkou, plesy a j.

Odbor již před válkou měl (a má dosud) pěkné divad. jeviště (v sále u Tomáš), svoji knihovnu a p.

Nynější počet členů je 73. Činovníky jsou: předsedou Fr. Bukvička, místopředs. Ad. Klášner, jednatelem Jos. Brodohaj, pokladníkem V. Augustin, rezervem a Hosp. Jos. Mareš.

Tělocvičná jednota "Sokol".

Těl. jednota "Sokol"
v Mohelnici.

Prameny: jednatelem
knihka místní těl.
jednoty.

Radosná a rušná doba poprvé dala u nás vznik těl. jednotě sokolské. Zvána byla 22. ledna 1919 prvně jako odbočka Sokola mnich. hrab. a po roce (tj. 23. února 1920) jako samostatná jednota.

Zakladateli a prvními činovníky byli pp. Jan Kynol, mlynář (jako starosta), Ant. Pilar, host. v P. (místostar.), Frant. Sverma (jednatelem), V. Ferkel (pokl.), O. Mlýnek (náčelník) a j.

Jestliže zpočátku bylo na 25 členů, již po roce slupá počet členstva a v obce našim i okolních (Sychrov, Sorenice, Držkova, Neretovice, Jirina) na 200. Pordeji počet klesá (hlavně odpa-dem příspěv. obcí), ale nadšení a ideová pěstěná.

Jednota věnuje se nejen činnosti cvičební, vědoma si hesla: "Paže tuž - vlastní služ!", ale i rebarbami a ulehorní. Pořádá div. představení, těl. akademie, večírky, plesy, výlety a j.

Členstvo má v sále host. u Tomáš, v létě venku. V roce 1935 zakoupen pozemek "u škrabčiny" ve výměře 1 korce na 7.000 Kč. na lesní cvičišti.

I. veš. cvičení sokol.
v M. 14. září 1919.

VII. výsok. sledu v Praze
účastní se cel. náš
45 členů!

Vr. 1921 veš. cvičení,
z jehož výsledku koupel
na vesk. sok. národní.

V květnu 1934 uspořádáno 1. okrsk. cvičení sok. v Mohelnici na oslavu 15^{ti} letého brvání rdejší jednoty. Pěkné počasí a velká účast cvičenců z celého okrsku a hojných obecenských přispělých ke skvělému potupu těles oslavy.

SNIMKY z I. OKRSK. CVIČ. v M. 20.V. 1934.



Toto časem (1935) jest počet členů rdejší jednoty 36 ^{mimo děvčata a dospělé} (většinou z naší obce). Činníci jsou: Frant. Holas, jako starosta, Frant. Bukvička st. (místostar.), Fr. Bukvička ml. (jedenatel), Ad. Kaslner (vzdělávatel), V. Zikmund (pokl.), Ant. Rajch (núč.), další M. Širokých, B. Rejchová, Tomková.

Bylo by dobře, aby sokolství, které vždy hrálo významnou roli v našem nář. životě hrálo i dále v naší obci, aby krásné ideály Tyršovy a Tügnery byly neděle nejen hlášány, ale i v celém životě každého příslušníka sok. prakticky prováděny a uplatňovány.

*

Z politických organizací uplatňují se u nás:

1. Repub. strana čsl. venkova (před válkou agrární) založ. roku 1910.

Předsedou tehdy byl J. Ferkel, důvěř. Fr. Bukvička, pokl. J. Zima a ve výboru A. Abraham, J. Staněk, Kuntš, kolportér J. Šverma.

Účinná činnost org. (polit.) a hosp.

Nyní je důvěrníkem Fr. Bukvička, další činníci: Štěpán, Ferkel, Augustin, Bergen, Tomka. Členů 30.

2. Org. nář. sociální se uplatňovala hl. v Podhorě. Byla založena také již před válkou. Středisko má v Hlouchovnicích.

Mezi podhor. představiteli byli J. Bajer, K. Lamač, J. Šrajber a j. Činnost org. (pol.) a hosp. (jednotě malobřemětelů).

Nyní předs. A. Šibr, pokl. B. Bajer. Členů 10. ^(v Podh.)

Zdravotnictví.

Pokud se zdraví našich občanů týče, jest celkem v dobrém stavu. Onemocní-li někdo, přivole se hned lékař spravilka z Mnich. Stradišle. V těžších případech odváží se pacienti do nemocnice buď do Ml. Bolestani nebo do Gemil.

Z nejvíce rozšířeného onemocnění, zde se mi, jest reumatismus, kterým trpí hodně občanů zdejších. Asi zchraví počasí podzimní vlivem blízkých řek tu hodně působí.

Mezi dětmi bývá snad každoročně nějaká epidem. onemocnění, volá se na příchodu k jímě neb jaru. jsou to spalničky, chřipka, černý kašel a pod.

Z těžších případů vznamennějším jenat slápeho stěra! Umělost jest normální, umírá 2-3 osoby ročně hlavně starším. Pokřby jsou na místním hřib. hrad.

Populace jest oproti dřívějším dobám mnohem menší a přinesí ji hlavně moderní doba a těžkost dneška. Pravidlem jsou 1-2 děti v rodině. Vícečetné rodiny jsou již vzácností.

Ze života našeho lidu.

Naše vesnička rozkládající se v romant. údolí ne krizo-
valce několika okres. silnic jest poměrně obcí jistou.

Jest první obcí od Strádnice a tak i prvním pastev-
níkem oslujujícím at' již předčítá s povozem.

Tri hospodce v místě (2 u nás, třetí u Albrechta "za vodou"),
to snad dostal. potvrzení.

Občané již tu celkem životem klidným. Posledním
však se bývalé kdysi sousedské drvinosti a lešky, které
bohužel jest. v nynější době povětšinou je pomělně snad
všude. Jako jinde i zde uplatňují se často malicherné spo-
ry, klipky a pod., což snad bylo, je a bude, potknut lidé
budou jen lidmi a ne anděly.

(1935)

Více nespokojenost přinesla nynější krize hlavně mezi
předním malým i drobným lidem, jehož je u nás většina.
Zvláště nezaměstnanost mladých, ale i starších odkašovaných
jen ne výjimkou má velký vliv odraz v duších i srdcích
našeho lidu.

Sporná neboť. nebo potěš. není.*

lokálně

Alkoholism v naší obci proti dřívějšímu jest slabší,
občané již střídmě a pořádně. Spiš Karban (krmí
v karty v peníze) byl větším plem, ale poslední dobou
hl. stívem dnešní krize, není o co hrát, leda o sirky
a to se udržuje dosud.

Zemědělský charakter obce nese sebou proměny, rebarvy
a přece typické našemu venkovu.

Jácníme JAREM. Přípravy na jarní polní práce jsou první
věšinou starosti všech, kdož mají nějaké to hospodářství.

Rest příjdom velikonoce, první jarní světky? Stává se celkem Velikonoce.
klidně. Halupy dávají se do pořádku, bílí se a uklíží. Pěkou se "marance".
Na Zelený čtvrtek leckde mají med. pomazánky (pečivo nebo jen chléb spo-
mazaný medem), na Velký pátek chodí děti s rábčičkami a
přívají:

"Oj ty jideš nevěrný, co to učinil,
že jsi svého Mistra, Ježíše Krista jidním prozradil?
Teďko budeš hořet, Lucifer i ďáblu vykopali jámu
Ježíši Pánu, aby ho jako, ukřižovali,
na Velký pátek do hrobu dali
a na Bílou sobotu zase vykopali."

*1 Takto spolka-
řijel bývalé dost!

Na Bílon sobotu v 10 hod první v kostele a lidé chodí se do
přotoka umýt, aby byl po celý rok požerá.

Na Hrd Běra se chodívalo do kostela v Mnich. Hrad. To nyní upadá,
jako město neboť. jinde v současné době. Věru spokojeni se s ná-
vštěrami hospodářů, které občas v roce u nás se odbyjí a to
katolicki v míst. kostelku (12x do roka), českoslov. v místě okolo
(as 4x do roka). V pondělí je pomlázka. To děti s "pomlázkami"
v rukou a s nějakou látkou na výsledku chodí k občanům čím
od domů zpívající nebo odříkávající nějakou kolodu. Na př.

1. "Dobry, dobry, doprovody,
dejte vejčko malovaný,
nedáte-li malovaný
dejte aspoň bílý,
šlepička vám snese jinyj.
Na peci v koutku
na zeleném proutku,
proutek se ohýbá
šlepička kokodá.
máte mi panimomá
vejčko dít!

2. "Přišli jsme k vám na pomlázku
milá paníčko,
abyste nám darovala vejčko.
Vejčko je červené
na něm proučky zelené
je nám přejm štyb světlý
hodně veselí."

3. Pomlázka, pomlázka šeci
dejte mi, paníčko, vejce,
nedáte-li vejce, ráboju vám šejce.

To to děti dostávají vejce, kraslice, pečivo v penze.
Večer byje v Tomáš Janecní večer.

1. dubna uvádějí děti "aprilem" a posledního dubna přelínají
večer "čarodějnice" nikde na vsích.

V předvečer 1. května stavějí děti v každého stavení (vst.
kde mají děvčata) "máje" s.j. brůsky a pentlení barev. fáborj
a postavení na ry. byčích. Ty trá při stavení po celý měsíc.

Na jare byvají také odrody v Mnich. Hradě. Vždy něko.
lké násich mláděků dozdání se v doprovodu p. starosty neb jeho
zástupce k odvodní komisi, aby některý mláděnek byl vybrán
na 2 roky k voj. službě do Liberce, Děčína a j. Od obce dovozují
5Kt kapesního (dříve 1K a kdo byl odveden 2K (platku)).

Pokračují práce na polích se v činnou počíná senoseč
na lukách.

Máje.

To bývá vždy hodně živo, na jinak říkají „předevsi“ neb „kněžské lonce“.

A příchodí předevsi, radostní pro děti, ale hospodářům plný práci na polích i doma.

První neděle po svátku M. J. Husa je u nás pout. Dříve (až do přivázu) bývala 15. srpna na Nanebevst. P. Marie. Před poutí opíjí samý pořádek, pečení koláčů a očekávání hostů. Na něsi bývají bondy s entronikami, koláče, kumpacky, stěbnice a jiné abstrakce. Schází se plus lidí v okolí, v hostinách je pivo, v sále u Tom. sů mládež tančije. Bývala se pout také dříve veseliji. Nynější krize i tu rasshuje.

Pout.

Zně jsou u nás od 11. pol. července do konce srpna. To jest všem dosta plná ručné práce, ale i radostní odměny za pilnou práci rolníkov.

Žně lechtě rakončiji obzinkami, t. j. všichni pěnci sednou si na poslední anž, na kterém mají také 1 smot openlény fě-loye květnami a zpěm písni se jede domů. Domo pak hostine (maso, pivo, čaj, pečivo).

V lesích se Podhoron po jahodách a borůvkách příchodí serona hno. Plus lidí vedle i víček se tu hemží.

Koncem srpna khlidi se na lukách stary.

1. pětí začíná opět uynočení ve škole a pro děti ras nové 10^{ti} měs. porinnosť. Několik dětí dojíždí na kolech do měst. školy v Mnich. Obrod.

Pomalu příchodí PODZIM. Na polích uynočiji se brambory, v zahrádách a vedle vše se ovoce, počíná podzim. sedí.

Na posečijel lukách pase se dobytek a husy?

Také hony počínaji. Strělci jsou většinou v Mn. Obrod.

Posvícení.

Poslední neděle říjnovon slavi se posvícení. A ras: čistěm, uklizení, pečení koláčů, někdeji pletením a remocek, rabijení družbere, hus, někde i rajčen, v neděli příchodí hosté, je svitečnó včed, večer v host. posv. rebaru (tencovička) kl. víri a místní umědny, v pou. diti se jeste dvi „slatě posvícení“, večer opět tanec. rebaru ras stvích domáciach. Tak nypedeí naše posvícení.

A v pépěti je tu Všech sv. a Dvůček, kdy příchodí plus lidí místních a se Sychrona okerěšit hroby svých drahých. Dřívědo pětí v kroše obijel hospoděk a rozvěc. sviček.

Dni se krátí, noci prodlužiji. Ve stobčech mláti vbič, po do- měnůstech počíná draní pětí, které trvá až přes Nový rok.

A ZIMA je přede dveřmi. První padziji sních přiměsír nový oděr přirsdi, ale i plus radosti pro děti.

A příchodí nejkrásnější svátky v roce - svátky vánoem.

Všechno v. Barborij (4. XII.) choch, barborij nedělovat.

Na štědrý den byvá poslední oběd, za to večer byvá štědrovice. Na stole byvá štědrovice, jablečný rezeň, čaj, houskový, hous. polévka, někde též ryby a j. Nesmí chybět okřeslený vánoční stromek. Medvědí dortík "od žerůška" řídí se podle finčních stam rodiny. Děti dostanou nějakou tu hračku nebo knížku, ale jinak většinou dostávají se dárky praktické (odív, obuv a pod.)

Po večerí a medvědí spívají se vřn. písně a přemlouvají se různými hry a pověry. Bohužel bylo rybný a máš jich téměř mizivý:

Některé vřn. pověry su zachyceny:

1. hází se lachkem, když brácha je obrácen špičkou ven, dočiny přijde do světa, ne-li, vrátane domo.
2. dívky trison berem a říkají: "trison, trison bez, orni se mi pes, kde máj milý jest." Z kterého domu se orve, odtud přijde pověný ženích.
3. rozkrájí se jablka, ukáží-li se hvězdička, dočiny bude živ, je-li křížek do roka zemře.
4. posmí se přinese ^{váno} několik polínek a ve svědnicí se píše líje sudý nebo lichý počet. Je-li sudý do roka se roka (nebo orni).
5. každý dá na podlahu kousek vánočky, rovná se pes a kamn nejdrív kousek sni, ten do roka zemře.
6. kdo na štědrý den se postí vidí večer "zlaté prasátko".
7. do umyvadla se dá voda, na ni skorepty od orčků; komu nejdrív dopluje (do stědu) ten přijde do světa.
8. na stůl se dají 3 hrnky dnem vřn, pod 1. se dá chléb, pod 2. peníze, pod 3. nic. Zarok se někdo pvenů, který hrnek vřklespi, to bude: celý rok chleba, či peníze či nic.

Na Hod Bori se chodívalo dřív jako kostela a dřív se žilci.

Na Pomlázku chodí děti koledovat, odříkávajíce různou koledu:

"Koledu, koledu štěpěne,
co to pesi ve dřevě,
nesu, nesu koledu,
upad jsem s ní na lednu,
psi se na mě svěkli,
koledu mi snědl
a ten černý nejvíce
rozdhal jmi štěpěne."

Za to dostávají vánočky kousek, jablečka, peníze a pod.
Večer byvá v hod. pomlázkové samou pobava.

Zimní doba má na venkově plno své poesie. Dlouhé večery vědět ke čtení, k divadlům, k sáhod. rábáním, schůzím a pod.

Knihy se včasně vyprávějí z místní ob. knihovny, ale shánějí se i odjinud. Místní vchozíci sehnají přes žimnu nějaké to divadelní představení. Je také serová plesů a sáhod. rábání, které se navštěvují nejenom v místě, ale i ve v. okolních obcích. Také čas rabijacích přívodů.

A po domácnostech již dříve zmíněné draní perů, při kterém se sedere nejen vřichos perů, ale i vřechy křipky z oba i vřichů. Dráčky konů „dodrůnkem“ (též „doderným“), kdy sedere se poslední kromádka perů, hospodyně upeče nějaké pečivo a uvarí čaj pro vřechy, kdož při draní přásobili.

Na umrslých rybníčkách se předevz. i na Mokelec dělá brusle a klouzačky, na silnici od vsi šerňůk, někdo tu a tam i lyžárů a tak veselé uvažují krás zimní přírody. Konec masopustu se oslavuje přívodem maskar po vsi a večer pek šencovickou v 10 hodin.

V domácnostech pe-
kou „klobáky“.

Nesmím opomenout, že někdy také přijede kočimé loutk. divadlo nebo biograf, čím počal rábání v oba hje zpestřím. A předjari se již hlásí rovníkem „kočiček“ na odřimích, velkou radou v jare i Mokelec, kluci na nási hrají kuli-
ky, jaro je opět na cestě.

Tak jsme v krátkosti přeběhli životem naší vsi bě-
hem jednoho roku. A podobným způsobem bude se
i rok další, druhý, třetí - léta plynou.

Z běhu vědních věcí vynikne občas udělání mimo-
řádná, svatba, úmrtí, pohřb, nebo udělání veřejné, po-
litické, které obrotě v nynější době také rozvíjí
svět.



Správa obce.

Jak známo, do r. 1848 stáli v celé obci rychtáři, jmenováni ročností. U nás je známo, že na p. Černí a Berdalcové, z rodů doand tu p. j. byli také jmenováni rychtáři. Teprve po r. 1848, kdy zavedeno státní, zem., okres. a obecní p. řízení, jež doand p. stali, byli jmenováni představení obce s. r. c. starostové z nář. lidu.

Ze důležitých podmínek uvádím, že naše katastrální obec se skládala až do r. 1905 ze 2 osed: Motelky (s Podhorou) a Otčenějovic. A tak starosta mohl někdy v Mot. (většinou), jindy v Otoc.

Starostové.
Ze starostů p. j. kteří v min. století tu působili jmenuji: Fr. Černý (r. c. 12.), J. Kůba (c. 5.), N. Šichla (c. 5.), B. Křídler (c. 3.). Od osamostatnění (r. 1905) působil Josef Ferkl (c. 8) až do r. 1915. Pak 1. radní J. Zima a od 1. VI. 1918 Frant. Bukvička, sprvu jako radní (II) a od 15. VI. 1919 jako zvolený starosta.

František Bukvička (viz hoř. snímek) nar. 16. VII. 1876 v Sřbku jako syn rolníka a hosp. Přivěnil se do Mot. r. 1900 a šel do c. 5 (dříve po b. j. star. K. Šichla). Od rozdělení obce (1905) byl II. radním až do 1. VI. 1918, kdy převzal úřad starosty do voleb v r. 1919, když zvolen ob. starostou. Tuto funkci zastává nepřetržitě do s. d.

Stará se pečlivě o obec a její potřeby (viz úprava Motelky, terasy, potřeby místní školy, ob. sady, a t. d.), účastní se práce spolkové (zvl. hosp.!).

Ob. starostou byl až do r. 1938.

Obecní zastupitelstvo jest 12 členné. T.č. posadí v něm pp. Fr. Bukrnicka, V. Augustin, Jar. Jiránek, J. Ferkel, Fr. Holas; B. Bzdeck, Ant. Rajler, H. Cerva, J. Brožokaly, V. Tomka - J. Bayer, J. Bergman.

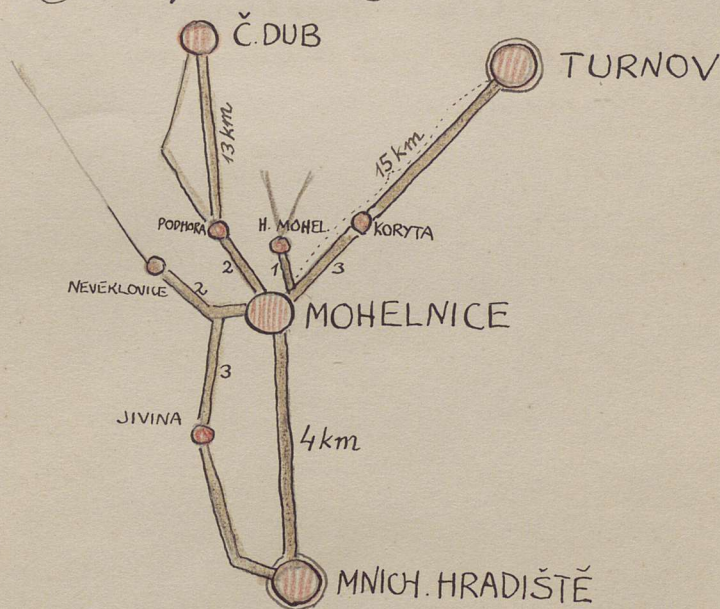
T.č. (1935) jest ob. starostou Fr. Bukrnicka, náčelníkem V. Augustin, I. vedním Jar. Jiránek, II. vedním J. Ferkel, pokladníkem Fr. Holas.

Při správě obecní fungují tyto komise: finanční, pracovní, pohromová, sociální, stavební, volební.

Pokud se týče majetku obecního má obec vedle majetku movitého (menší kapitál) též nemovitosti a to: pole, (u trávniku) lesy (Mejenina), pastviny (stráně) a ov. sady ve výměře cca 20 ha. Též dvě čísla: č. 1. (ob. dům) a 48. (škola).

Dělní nejsou.

Chudinství. O chudí se stará obec tím, že jim poskytuje bydlení v ob. domku, chudí chová dříve do chovabince v Mnich. Hrad. a neří platí nic. příspěvek a chudým nemocným platí pobyt a léčení v nemocnici.



Komunikace. Naše obec je křižovatkou několika silnic. Jest to především silnice k našemu okres. m. Mnich. Hradišti (4 km), silnice k Turnovu (15 km) a silnice k Č. Dubu (13 km). Další silnice jsou k Horní Mohebnici a dále, k Jiríně (a opět do Mnich. Hr.) a Neveklovicům a dále.

Na silnici Turnov-Mohebnice-Mnich. Hradiště jezdí od r. 1930 soukromý autobus (p. Tomay z Turnova) a to 2x denně do M. Hr. a 2x do Turnova.

Velmi ohledně byla před válkou stavba železnice z Mnich. Hrad. přes Mohebnici do Č. Dubu, bohužel ke stavbě nedošlo.

Pošta.

16/9 1908
Než byla přenesena zde pošta, docházel k nám pošt. posel z Mnich. Hradiště. Za přinesení zásilky se mu platilo 5 krej od listku kor. a 10 kr od doprov. Teprve na podzim r. 1908 byl založen zde pošt. úřad přičiněním továrníka V. Buriana (viz o něm str. 15.) a první sídlo úřadu bylo v jeho továrně (skobárně).

Prvním poštovníkem byl Frant. Košek a počet poštu byl 3. Rayon byl dosti značný. Vlivem pošty právě se úřadil pro obec názem Mokelnice nad/žerem, ne rozdíl od morav. Mokelnice.

R. 1910 koupil p. Košek stavení č. 11, které přestavěl a v něm bylo druhé sídlo pošt. úřadu. R. 1913 vystavěl si nové stavení č. 38 a v něm je pošt. úřad umístěn dosud.

Poštovník Košek úřadoval zde do r. 1923. Po něm tu působili st. Vělková (1923-24), st. Štokmorská (1924-26) a od r. 1926 Jos. Barbohatý. Maxtelkon čp. 38 je nyní p. Munzarová.

V r. 1933 byl přiven při pošt. úřadě telefon. Zájem o radiový rozhlas projevil se i v naší obci. První radiový aparát se pořídil mlynáři R. Fiederman (1926). T. č. (1935) je v obci 16 majitelů radió-aparátů (15 v M, 1 v P.)

Něco ze statistik pošty: Zapsaných zásilek dopraveno v r. 1910 10.723, v roce 1935 je 19.449. Částka přijatých peněz činí měsíčně 130-150 tisíc Kč. Radióposluch. v celém rayonu je 94.

Obvod pošt. úřadu Mokelniceⁿ je tento: Mokelnice, Sychrov, Malé Podolí, Žrnky, Hradec - Neveklovice, Stráviště, Kozmice, Přibyslavice, Onč, Rostkov, Pochora - Hoi. Mokelnice, Sovenice, Dráskovce, Buda, Sedlovo, Hlístov, Nesměřky, Burínsko, Honejšovice.

Z dějin obce.

Psati dějiny dob minulých není sice úkolem kroniky, její má zachycovati přítomnost pro věky budoucí, ale echi aspoň stručně přeběhnouli doinyými dějinami naší obce a kraje, a nachází také prameny, z kterých by bylo možno čerpati poznatky další.

Kraj řeky pro svou dobrou strateg. polohu byl osídlen již v době k a m e n n é, o čemž svědčí kem. rykospárky u Jovenic, Hoenjovic a j. V dobách stěhování Slovanů do našich zemí osazen byl kraj náš (a celé asi Pojizeří) kmenem chorvatským. Podle keldyjského ryku dělily se kmeny v rody, v jejichž čele stáli vůdové, včadykové. Podle vůdců, kteří svůj lid dovedli na místa příhodná a v takových se osadili - byli pojmenováni pak rakovinné vsi.

Tak jméno Jovenice odvozí se od vůdce Sovenje, Hoenjovice od Hoenje, Nereklice od Nerekla, a t. p.

Ne tak odvozen je název naší obce. Historik prof. Šimák dokazuje, že jméno Mokelnice, pův. Mogilnica, je opakem se několikrát v Č., na M. i v jiných zemích slov. země od voda tekoucí z mchyl, pakabků, potom rovní a jistě je prav. dávného původu. Jméno obce jest tedy od vody. (Prost také nynější název vody „Motelka“ je vlastně nesprávný, má být: Mokelnice, a velmi patrně pro vaditější rozlišení vody od obce.)

Zaborem vlastní vsady při ústí potoka M. do Jirery bude, myslím, poněkud mladšího původu než vsi výšeřecíny, které rakovinné byly na říčkách, kůrčech. Páměťek z dob kamen-nych se aspoň vůbec u nás nenalezlo. Že to z stromu Mokelnice a pak hlavně od Jovenic, Hoenjovic jsou rykospárky zřejmé.

Půvina bude nasnadě. Místo, kde dnes naše obec jest a celé vlastně údolí mokelské i jizerské nebylo než říčistým vod, které se ludy valily do jirerých rovin. Nynější stělně kol vsi byly v dobách ještě dřevěných břehy Jirery a Mokelky a částně pkaameněliny (amonidy) dosud v říčce nánosoch (něchčerepčel) plně to potvrzují. * A tak první obyvatel na území naší vsi mohla vzniknouti jedine pro další odpaedu vod a pírěním říčistě Mokelky a Jirery. Skutečně stromu půdy naší vsi není než pírěním nános.

* Viz říčce stěly pod Zásedkov, pod Jirerou, pod Hoi. Mokel., odkudž pákne mladšího máme v místě „museu“.

Řekl jsem již dříve, že kraj náš osazen kamenem ekar.
V 9. a 10. století byly jednotlivé kmény postupně podroběny
knížetem českým (pražským) a nyní již země česká sjednocena.

Ze Bolestava II. byly Čechy rozděleny v kraje.
Celé Popizeří až k hranicím přiděleno ke kraji bleskovskému
(střediskohrad Bolestav ml. m. j. m.)

Kraj spravoval knížecí úředníci. Z těch, jako i se plátek.
Byl rokem státních peněžek podle státního.

O církev a její úřadové právní se již uplatňoval.

Kraj náš tedy byl spíše státním panství (patrii
samému knížeti), ve 12. stol. jest v čele Markvartů
panská lva. Podle jich náležel cisterciáckému řádu v Hradišti.
Již tehdy, jak známo, rozdělen je národ na třídu vládnoucí
(šlechtu, vrchnost) a na lid poddaný.

Jaké byly povinnosti poddaných v době předhusitské,
víme. Byly mnohé a rozmanité. Pláceny byly nebo odváděny
podle množství pozemků. Někteří poddaní lidé úředem
(rychtářem) nebo vykupem zbavili se břemen všech nebo většiny
a platili jen úrok, obvyč. 1 kopek (= 140K) nebo více z lánů,
a berni křesl. (16-20 gr.) Na své poddané měli výslovné pří-
vilegium. Ostatní platili v peněžích i plodinách a
robotovali. V peněžích dáván úrok o sv. Jiří a o sv. Havle.
Z Mohelny dávali oves, 18 korců chmele, stépeň, vejce,
soudní poplatky (v groších), konány roboty různě, na lukách,
dovoz seno do kláštera, práce při chmele, dáváno dříví
a j. Poč. 15. století již tu poddaní: Částeck, Jan, Jiří, Jan,
Janek, Hlas, Pykal, Okrín, Kuneš, Jek, plebán, Bohdál, Hrbas,
Kunek, Peška. Jest tu i kráma a mlýn.

Husitské bouře zasáhly i kraj náš. Hradišti dobyt,
klášter vypálen, r. 1424 zahrazen Žižka.

O násí oba země, se faršer oděm přehl a víc faršer
v M. nedobroved. Zvonů rdejší, něm., mistrů Jana bouře přeč-
kaly. Pro iden Husom planul tu ročen lid.

Celý kraj patřil stále k panství hradištskému, rod Varden-
berků převládal. Po smrti r. 1547 panství part. rozděleno,
země nové statky klášterský a hradištský, tři státní Zé-
sedské a Hoenejorské.

1 kopek měla 60 č.
grošů po 12 peněžích
či denárech.

Mohelnice dostává se pod vládu panů padesátých (část
některá dále ke klášteru).

Ze polok Mohelka oplynel již v tehdejších dobách hojnosti
ryb rot. psůvků nkaře rajimarij spor z let 1557-60, který
vedly pan padesátý s choceň. paní Markétou o nečlověném
rybolovu mch. občanů ve vodách M. patřici paní choce.

Jako důkaz starobylosti místních náem por. a míst jest
opět spor o ryby v M. chylané r. r. 1564, kde se mluví o
"Mejceně".

R. 1604 kupuje hradětský pan B. Budovec z Budova při
koupi panství pades. let Mohelnic (důsledně pracon Dobru)
s podacím kostelním, krčmou a spoleništěm, kdež někdy mlejn
byval. Za něho utišení se rozmáhá nejen hospodářství, ale i v.
re českobratrská, jejímž příslušníkem byl sám Budovec.

To trvalo do nešťastné Bílé hory (1620), kdy Budovec na sta.
rom. rynek popraven a statky jeho zabaveny. Novými majetníky
stávají se Valdštejnové. Doba 30^{ti} letí velky, ale hlavně pak doba
potomní, pronásledování Leo. bratrů, tvrdé roboty a nerovnosti,
jsou dobou smutnou i u nás.

Ač dotud čerpal jsem prameny z Šimkových knihy "Dějinné
paměti okresu mnich. hr." jichž vyšel dosud jen 1. díl (od pravku do
Bílé hory), 11. díl dosud neryšl a tak další prameny rot. z doby
roboty a pak ner. psůvků nám citelně chybí. Částečnějch zpráv
máme ve vlastn. sborníku "Od Jistěda k Troškovu". Jež některé spi-
sy ne ps. Dichmova "Roboty a první dáve roboty", Zelnova "Česká ves-
nice" se j. (máme v ob. knihovně!) nám částečně vyjasňují onu do-
bu. Jistě více zpráv a podrobností by se získalo prostřed-
stvím archivu byj. panství, který jest ulžen při Minisl. remed. v
Praze.

Vláda roboty a poddanství rušena jest prvémo r. 1848.

Válka v roce 1866.

Podle vyprávění
pamětníka Jos. Šver-
my z Mok.

Poslední válka vdekravši se na půdě české byla válka rakousko-pruská r. 1866. Jak známo, Rakousko (se svým spojencem Saskem) poraženo a vojska pruská vnikla se přes Čechy ku Praze a Vídně.

U nás bylo obsazeno město kašovské (Sychrov, Žaisetka) vojskem saským, jež mělo zde připraveny i kanony.

Zde se očekala průchka s Prusáky. Proto navrženo vyklizení naší obce, což se také stalo. Někteří občané uschovali si své věci v úkrytech, jinak uskládány volně po poli, sádky a jívobylé na voz, též dobytěk a drů-
bež se vraly a stěhovalo se za Hradištko.

Dřevěný most přes jezero byl pak spálen.

Prusáci skutečně přišli a to od Č. Dubu. Ke průchce však nedošlo, ježto Sasové zatím kašov (Žaisetku) opustili.

Jediný válečný hrob jezd v poli při silnici k Sychrovu, kde byl sestřelen saský jezdec, který tu pátral po Prusácku.

Prusáci přišli do vsi a zde se rozdvojili: jeden prond šel přes „kmeřskou louku“ a jezero k Godstovu, druhý prond šel přes novou „most“ přes jezero a silnici k Mních. Hra-
dištku. Ke průchce došlo u kláštera a před tím u
Podolí, odkudto byla palba slyšet až u nás.

Po několika dnech vrátili se naši zpět, chvilku Bohu se podarou kniž, jen o dobytěk téměř všichni přišli.

V obci zůstalo vše neporušeno. Po skončení války (na podzim téhož roku) vojska pruská vracela se zpět, menší konf prošel opět Mokelnicí a obyvatele si vdechlo.

Ještě celkem dost viditelné zbytky této války, vzpo-
meneme-li kniž, kteří pordeji nacházela v krajích, veče-
njel válka svědčí, jež na stěh v naší vlasti se neve-
hrásla.



Obec za světové války 1914-18.

Po zavraždění následníka trůnu Ferdinanda z Esté a jeho manželky v Sarajevu dala rakouská vláda dne 23. července 1914 Srbům ultimátum. Srbská odpověď rakouskou vládu nespokojila a již 26. července, v neděli na sv. Annu, oznamovaly noviny, že rakouský vyslanec vpusťl Bělehrad a srbský Vídeň.

Příčina války.

Téhož dne dopoledne přijel do naší obce úředník z hejtmanskosti a na vývěsní tabuli objevil se mobilitační vyhláška o vyhlášení války. Vzpěti byla plná náves lidí. Úspěšení bylo velké. Muži, jichž se vyhláška týkala, pořádkem hned odpoledne své práci opouštěli a psali poslední vůle. První odvedenci (muži 21-37 let) musili do 24 hodin narukovat. Z naší vsi jich bylo 13, a to 8 z Mokelnic a 5 z Podhorů. V pondělí 27. čce bylo poslední loučení na návsi a pak vojáci šli do Stradostě, odkud se přeje- li ke svým plukům. Nálada byla pochmurná, ale vojáci se utěšovali, že válka ještě dlouho nepotrvá.

Mobilisace.

Prvním příznakem války bylo podrobování požávek, jež stupalo překotně až do konce války.

Drakota.

V roce 1915 byl metr. cent pšenice za 46 K, pšeničné mouky 74 K, žito 36 K, žitné mouky 48 K, ječmene 30 K, 1 kg vepř. masa 3.60 K, hovězího 2.90 K, telecího 2.80 K, másla 3.60 K, 1 l mléka 24 hal, 1 vejce 10 hal, půl l piva 18 hal, 1 kg petroleje 80 hal.

V roce 1918 byla pšenice za 60 K, žito 60 K, ječmen 55 K, ale pod rukou se prodávalo obilí až za 500-1000 K. Vepřové maso 40 K, hovězí 20 K, másla 40 K, 1/2 l piva 1.10 K (brěčka!), 1 m látky na šaty 200-300 K, košile 140 K. Již v říjnu 1915 proveden soupis chlebovin, kterým veškeré osoby obilí a mouky dány pod státní závěr. V březnu 1915 nařzeno, že 1 osoba smí spotřebovat 200 g mlýn. výrobků denně. V květnu 1915 soupis vešk. dobytka, pak soupis osm na polích. V červnu 1915 nařzení, kterým zabráněny všechny obiliny pro státní a veškeren obchod mlýn. výrobky rmonopolizován. V obci zároveň apreviseční komise, ve které notanoveno zmíněné mouky J. Kolesní, obch. zde.

Rekvizice.

Dodávky obilí, předepsané obcím, byly z počátku dosti mírné. Předtím však ujmáčkiny průsnymi rekvizicemi.

Rekviziční komise byla 2-3 členná (také se asistence vojáků i četníků) chodila dům od domu a rekvizovala vedle obilí a dobytka, též mouku, brambory, maso, vepř. vepř. a p.

Lidé měli jen to, co poschovávali. Zajímavé byly různé ty skryš, ke kterým (po velce) občané se přisouvali. Tak se skryš slovala připravená kůlna, nebo komora, před jejími dveřmi dříve almar, místa pod podlahou, ve sklepě, na půdě (kde parovně stálo, senem a p.), v kůlně mezi a j. Též v kostelích ve věži, na půdě i se oltářem byly uschovány pytle obilí a mouky.

Skoro všechno se kupovalo na listky: chléb, mouka, maso, cukr, pekáč, tabák. Často se však na listky nedostalo nic. Proto, včasně měli lidé, kupovat bichl.

Největší vlna bichla byla ve městech a to hlavně na Čes. severu. Celá procesí lidí hl. od Žel. Brodu, Jablonce, Litvce chodili po našich vesnicích shánějíce a pronášení (posaziny) a nabízejíce nejen peníze, ale i ujměnu se sádkou, listky a p. U nás chodil hl. k sedláckým a do mlýnů.

Dobrou pověst v tomto ohledu měli u nás p. Ed. Munnar, mlýnář a p. A. Ferklůva.

Také bylo u nás po jistý čas (v r. 15.) ubytováno několik rodin polských pichů (ve škrobárně), dostávající příjmy od ob. úřadu.

Po odchodu mužů do války (celkem 35 z Moh. a 10 z Pod. hory) byl nedostatek pracovních sil, nebylo čeledí, byl nedostatek potahů (rekvizice!), starost o hospodářství spočívala hlavně na ženách, neboť mužů bylo těch, kteří udebění odchodem.

Škola za války. Škola se vzhledem k mládeži špela velké poměry. Učiteli sice se zde nestřídali (byl tu jen starší uč. Secláček), ale v kronice školní máme zřetelně také tuto "činnost" škol. ní: 1914: sbírka pro sádky pro podléhající vojny, různé předm. vojny do pole různé část. příj. odlov; 1915: děti photovaly papír. počešně pro vojny, sbírka knih, vepř. maso a slava, sbírání a sušení vstřícnového listí, sbírka vlněných, bavln.

V r. 1916 zavedeny cukr-
ky: 1 kg cukru má 100.
me 28 dní.

Škola za války.

lněnjek a j. odpadků, upisování vál. půjček, rakar slovan.
rozvrhů hodin u pěknů, odstranění knih po oděnce rak. vlády.
a mamě neb. převedení, objednávání knih, které předsují cíl
dynast. a lesku k „široké“ vlasti, nedostatek papíru, pro
převléčení biell. tabulek i pro větší děti, rakar zpěvníků a
átoněk s nov. slostem, rakar prodej obrázků se Šokoly a Husity,
rameškaní školy pro peněž. práci jest vmlouvati.

1916: ^{opět} sbírka hedrů vln. a lněnjek, sbírky ve prospěch Červ.
kruží, inval. fondu a j., nicméně bez učebnic (zakázány), 1917:
opět různé sbírky, odstavění rak. a něm. v. těstní, old. edd.
Oct. list. 1917 do března 1918 pro nedostatek uhlí nevytvořeno.

Takový je obrázek školy ze války?

Ale i obci nebylo lépe. Stále rekursice, odrody, upisování
vál. půjček, upisování činností jak propan, censure nov. n.,
prošetřování nov. smyslení u obc. to byly další činy
rakouských úředn., řívní a podnikavci děmon naši nespo-
kojenost a nenávist k habsburské monarchii.

Jako křesťanů ukázkou nedobrotě a uvědomělosti
našeho lidu podivem v následujícím vyhlášení soudu mo-
helnických prvnů.

MOHELNICKÉ ZVONY.

Nedostatek kovů ze války světové přiměl rak. úřady, že byly nařizeny
rekursice kovů, kovůjek předmětů a věcí, že došlo i na rekursici kostel-
ních zvonů. Dříve tak i na rekursici zvonů mohelnických.

V říjnu 1917 doručena dějímnu ob. úřadu „výnos c. k. okres. hejtm.
v Mnich. Břev. č. 30678 ze dne 22/9 1917, ale kterého měl být voj. komisi
v Liboměřic dne 20. října 1917 prony z věže kostelka v Mohelnici sej-
muty a odvezeny. Nežádáno je ně, mělo být vyplaceno po 4K za 1kg
váhy. Dale pornameňano bylo, aby obsah výnosu byl ihned občan-
stům ve známost uveden. Výnos podepsán okr. hejtm. docm Fr. Krentz-
mannem. Výnos doručěn byl v té době úřednímu přednímu
p. Jos. Zimovi, který seřadil obsah jeho, dal jej přečíst p. Jos.
Švermovi, zastávajícímu službu obec. posla a kostelníka.

Tento hned vybasil se s návrhem zachránit prony mohelnické
služ. co služ. Radni Zimovi, který vedledem k svému úředování
nemusel konati voj. službu, řekl mu na to, ať dělá jak prav-
ní sám, on je s tím nečce nic mít. Pan Šverma pek vzal
výnos a došel s ním do Mnich. Břev. k p. elikanovi Bernabovi

a dal mu jej přičást, a sdělil mu svůj úmysl a prosbu
za pomoc pro zachráněnou prouň. Děkan přiklénil, že mu
v tom nebrání, ale sám je nechte o ničem vědět.

V nejbližší noci setkal se p. Sverma starší se svým
synem Františkem dva malé prony z věže sněsli a v taj-
nosti zakopali. Jeden zakopán ve stáji Svermova domku
(č. 17.) a druhý v zahrádce při škole.

Občané mohelníci dověděvše se, že mají jim být prony
odnаты, zůstali jako omráčeni.



Zrony, kteří jim i jejich předkům po staletí uvažovali,
které je svěřaly v dobách veselých i smutných, nemohli se
smířit s myšlenkou, že by prony těch, je plně nemari-
tinné vředy rak. měli porušiti k ničelím vředům.

Nejen z neboj. citění, ale i z vlasteneckých důvodů rozhodli se
zakopati zbytek milých pronn. Malé 2 byly již uschovány,
přijaly velké dva. Provedení přečrany podjali se zminěný
Josef Sverma (61 rok starý) kostelník, a otec 3 synů vojínů,
Jos. Kolmarník, Jos. Černý (tři kostelník), Čeněk Černý a V. Tomka
a sice tak, že o poledních hodinách z věže kostelika po
provarích prou dolu se na křivě skleni, což byla práce
velkodem k výši a těsnosti věže nejvyš nebezpečná a těžká
(prou věšl 4 q.), tím více, když ji konali ve strochu, abych
někým nepovoláním přistěření nebyli.

Medbajce od provarů přečrany rukou liše a bez klnu
prou snesli a teprve o půl noci za pomoci ještě Jos. Ba-
dalce, R. Kolmarníka, Fr. Libenického a V. Bergmana

Byl velký prou nalozěn na vůz a odvezen pak na pozemek
jos. Černého „na vrších“. Tam složen a do vykopané jámy ulo-
žen a zakryt hlinou. Následující hned dnů práce bylo na
pozemku tam jisto, kteří obvoště brzy veselo a vrátilo
jako by práce sama p. n. le boží činn tomu pomáhala.
Uspokojivé následá nicméně vyplývající p. zacházení pro-
ní práce byly vystředěné neklidem a obavami z možných
důsledků, kteří by jisto kvalifikovali tento čin jako
vlastizrada.

20. října 1917 dostavila se slavné v. k. voj. komise, skládá-
jící se z 5 lidí, totiž 4 vojínů a desátníka (pol. n. v.) jako
vedoucího. Byli to lidé vojnov přesycení a službu jen povrch-
ně provádějící. Pan Svermari podrobil se desátníka pře-
mluvit, aby rebyl prou byl kosteln ponechán, re to jest
prou starý a pamětný. Když pak koupil vojínům nějaké
cigarety a doporučil je k nerušení miserních domácnosti s tím,
re je to v sobě a před posouzením, dali si vojini říci a
(npoštěkli) upustili od proklidky věže, ve které by ne prý
pohod jisto sernali, re zde muselo do nedávna býti prou
vice a tak přešli se do vsi za nicem přijatelnějšího
rekrutování koláčů a j. dobrot, kteří jim običně rádi př-
stýšli.

Ulekčilo se všem státním zacházením rejdících prou
a to jisto vice, když k rečím vojáci klidně z vesnice odešli.
Starost a občan o osud prou však jisto neručky a byly
i občasné přetvoeny, jako na př. když školní děti brnouly
řeci, re prou někdo ukradl a pod. In došel p. Svermar
k p. řed. Sečlečkovi a prosil jej o pomoc ve věci té.
Pan ředitel pak naučil dětem, re o prouech se mluvit
nesmí a kdo tak učiní, re bude čestně odveden do p. l. s.
Děti pak vice o prouech nemluvily.

Zrony ve svém dočasném potřebení přičkaly kromu velkou
světovou a dočkaly se znovuzrození v listopadu 1918, když
pod protektorátem a za součinnosti N. J. S. usporádnána slavnost
znovuzrození prou, dříve p. dočasně kromu vykopaných a
očištěných. Zrony slavnostně opět ve věži zavěšeny. Při uspo-
řádání má sv. parněly již všechny prouy svými hlesy
radostně se porléhající do celého okolí a velebně zvuky

jejich smikaly hluboce do srdci všech pšodmných národnků
a pvešně pak do srdci i duší jejich odvštných pšekranců.
Buďte jim číst a stálá vřpomínka!

*

Epidemických nemocí, jež se velky ráčily, byla naše obec
celkem ušetrěna. Ani povštně španělská ekřupka v roce 1918
ráčící nám nenblížila. Zelo mnokem více obětí přinesla
naše obec válce v tšech, kdž pšedš na ložištšch nebo
přemřeli jinak. Pou šo:

Pedlí.

| |
|---|
| † Antonín Hajlich r. č. p. 46. (na rš. frontě) |
| † Václav Tomša, hosp. z č. 15. (raštil se v Ukračš) |
| † Frant. Staněk r. č. 13. (v rus. rajeli) |
| † Karel Tomka r. č. 10. |
| † Josef Široký (se škršbným?) |
| Z PODHORY: |
| † Josef Košek r. č. 4 (na rus. frontě) |
| † Frant. Dvořák r. č. 2 (na rus. ") |
| † Václav Dvořák (na rš. ") |

Do rajeli se dostali: Karel Červe (r. č. 16) do Ruska (Volha
a Donšská oblast), Josef Horák (r. č. 19) též do Ruska (Ukrajina)
a Václav Mareš, obuv. (r. č. 1), který byl v Rusku a na Sibiři
a s legiemi se vrátil domů.

LEGIONÁŘI.

1.) Jaroslav Jirěnek, krejč (r. č. 34.) nar. 1. 1882. Odvozen s 1. vřevou
(1914) na rus. frontu. V lednu 1916 přeložen na Černou Horu a Albánii
a jistě škorš rokem se dostal na frontu itals. V čí 2. r. byl na
M^{te} Sabatino u Gorice rajel Italy. Na podzim 1917 v Pedně
(u Salerno) se přihlásil do čsl. legií, které tu v šborě rajel.
formoval Čapek. Odtud v květnu 1918 se dostali noví leg. do
městěka Narni, kde se pšedělával leg. vřevik. Za pšmínku stojí,
že během što doby byl p. Jirěnek mezi čítou, které byla usta-
nověna, aby přijela prapor darovaný městem Řimem.

V Řimě byl jim prapor odvozen a též k nim přemřvil
generál Štefánik. Po vřevování ve Follině a po pšedšce králem
Vikt. Em. III. v Mozaně, dostal se p. J. v srpnu 1918 na frontu.
Byl u 34. pluku 1. prap. 3. roty 4. čítas. V čele legií stál gen. Graz-
riani. Do 1. října byl u Rovereto, pak na frontu.

V prosinci 1918 přijel do vlasti, ale byl kned dirigování

na Slovensko prost. Maďarům. Teprve v červenci 1919
přijel domů (po 5^{ti} letech!) Doma měl ženu a 2 děti.



2. Antonín Rajský, rolník (r. č. 14., nar. 1879) odvezen s 1.
ryžerem (1914) také na rus. frontu. Při odjedu se Bréměch v
březnu 1915 dostal se do zajetí. Po 22 denní cestě byli zajet-
ci dopraveni až do Meronu v rus. Turkestanu. Zde pobyl p. R.
krátce, protože byl přidělen na jinou práci zpět do Ruska.



Potom byl také v ukel. dolech na Donu. V jir. Rusku
pobyl do listop. 1917, kdy se přihlásil do čsl. legií. Shodou
okolností byl však přaraděn do rus. něr. vojska gen. Kornil-
ova. Zde ČsR tvořil prv. čsl. pluk Kornil. (750 voj.) a účastnil se
číslných bojů s bolševiky. Po smrti Kornilova stal se (v březnu
1918) velitelem této armády zvané také „bílé“ gen. Denikin.

Po dosazení samostatnosti u nás, chtěli naši vojáci domů přes Rumunsko. V pros. 1918 byli odbráni od rus. armády a přiděleni k franc. armádě (pluk 88.), která měla štábovsko v Sevastopolu. S ní opět prodeřeli několik bojů s bolševiky.

Teprve v květnu 1919 přišli do Bukurešti a odtud pak jeli do republiky. Zúčastnili se také několika bojů na Slovensku a v červenci 1919 přijeli konečně do Prahy. Měl doma ženu a 5 dětí.



3. František Holas, kupec (r. č. 11, nar. 1891) odveden r. 1915.

Ma ital. frontu se dostal v r. 1916, zúčastnil se bojů na horní Soči, v Karutanech (Plek. průsmyk), v pros. 1917 na M. Crappo, M. Pertice a pak v jih. Tyrolsku (u 7 obcí). Zde byl 15. června 1918 zajat Angličany. S ním bylo ještě 250 Čechů. Ti všichni byli hned přepravěni přes sev. Itálii a Francii rubežnicí do příst. m. Havre, odtud pak lodí do angl. Southamptonu. Odtud byli deport. do hr. Bedford na zeměd. práce. Po 2 měs. pobytu přiklábili se 120 Čechů (mezi nimi p. H.) do čes. legie. Byli proto přepravěni do franc. děpa Cognacu, kde legie prodeřovali rýžník. Pan Holas byl ustanoven náčelním rotníkem u 38. roty comp. děpo v Cognacu.

Vrátil se po likvidaci fr. legie v březnu 1920 do vlasti. Byl svobodný.

Po válce žili nebo působili v naší obci také tři legio-
néri: Josef Brechtalý, poštmistr (ital. leg.)
Christian Formáček (v Podhore) (rus. leg.)
Karel Jumez, poštmistr (ital. leg.)

O státním převratu dozvěděli jsme se v naší ^{v pondělí} obci
28. října 1918 večer. Bylo u nás právě plzeňské posvícení,
a u Tomsů byla večer benčovská. Tu přišel do selva
jistý pisarí hečveč od soudu v Mnich. Hned šel a hned
radostnou zprávou oznámil. Samozřejmě, že melba
byla nyní ještě veselější, křivelo se a veselilo. Brzy
o tom věděla celá ves. Dlouho do noci se debatovalo
a rinde bylo mnoho radosti z ukončení války a pro-
hlášení naší svobody. Na poště byl odstraněn rak.
sreb. ^{a korespondence z Prahy} Druhý den mnozí šli do Mn. Hrad., aby se doz-
věděli bližších zpráv.

Břevrál.



Doba poválečná.

(Nejdůležitější události let 1919-1932.)

Poválečná kon-
junktura.

Doba válečná i poválečná byly dobou nebytové konjunktury zemědělců. Nedostatek o potraviny, bída i hlad hl. v měs-
tech vydrnkaly cenu potravin a zeměd. produktů do nebytové
výše. Tehdy mnozí si pomohli. Zadlužené chalupy a statky
z doby předválečné byly zapláceny, kromě těch se peníze.

V březnu 1919 bylo kolkování peněz neob. úřadů.

Stavební práce.

Stavební práce v době poválečné nebyly velké a to hlavně
vina nedostatků vhodných míst. Přibyl jen jediný dům 23.
(strojík Krejčí) a přestavěny č. 14, 9, 12, 35, 37, 43 a v Pod-
hoře přest. č. 13.

Upraveny brány Mokelky (staroz 1929) a se pomocí okresu
též silnice, vedoucí obcí, nový most přes Mokelku (1926) a
v r. 1930-31 postaven okresem nový betonový most přes Jizeru.

Ob. volby 1919.

Dne 15. června 1919 konaly se volby do ob. zastupitelstva
dle nového zákona o poměrném zastoupení. U nás však
nebyl kompromis, rež. soc. blok obdržel 5 a agrar. 7 mandátů
a tak volba se nekonala. Starostou zvolen František
Buknička.

Do vesnice založena u nás škol. jednotka Sokol (viz str. 46),
též sílu se u nás nové úřady české.

Škola.

V škole po odchodu 40 let zde působivého řed. Sedláčka
nastupují noví učitelé, kteří se tu po válce dosti mění.
Hlavní příčinou je těžká práce na jednoštránkové škole vol.
v nejhorší době plněných nových zákonů a nařízení a pak snad-
nější možnost dostat se na školy víceštránkové.

V dubnu 1920 konaly se první volby do Nář. shromáždění.
U nás volilo 78 hlasů agrar., 45 soc. dem., 36 nář. soc., ostatní
strany malý počet hl.

Toho roku provedena u nás elektrifikace v obci.
Je škoda, že nebylo tehdy využito vhodné příležitosti k pře-
vedení vodovodu do obce, když všechny sousední obce vodovod
mají (VODOVOD BURŠŔNSKÝ.)

Sčítání lidu.

15. února 1921 provedeno 1. sčítání lidu. Mokelnice má 285 ob.
a 50 domů.

Z důležitých událostí poválečných nutno se zmínit též o parcelaci, o pozemkové reformě. Hned po válce dostali dlouholetí pachtýři od panské valdštejnské společnosti (k Bohově) a od páduší pole „na vsích“. Byla rozparcelována „Kněžská louka“ od dvora hránského (valdš.) a louka „na vrtědce“ (pod školou) od chovněj chová (valdš.). Parcele získala hlavně beřemci a drobní zemědělci; též obec dostala urč. půděl.

Jiné půděly (a to kl. pole) získány od dvora hornomokel. (svijan) v katastru sovětském. -

Na paměť 75 let narození pres. T. G. M. bylo usóřeno na předevsi hránské skomoredí (1925).

V únoru 1929 byly velmi kruté mrazy (až - 30C), řeky byly zamrzlé až 90 cm tlustým ledem, ve škole pro zimnu nebylo možno náit, ob. hránské sedly umrzly, zvěř i ptactvo spoušly pohynulo, atd. Byl to nebyřvalý zjev, rozšřřený seldy po celé střední Evropě.

1. XII. 1930 bylo 11. sčítání lidu v ČSR. V obci našli ji 247 ob., domů 50.

Rok 1930 jest podátkem léta trojicí hospodářské krise, která postihla celý svět a důsledky její projevny se v obřech nejen hosp., ale i sociálních, polit., mravních a j.

Parcelace.

Mrazy 1929

Rok 1933.

SRPEN: 1. srpna 1933 nastoupil na def. místo učitele a správce školy v Mohelnici Adolf Kastner,



rodem z Ml. Boleslavi (* 1905), který před tím působil 4 roky na ob. 1. tř. škole v Trachovicích, kde také získal ob. kroniku.

Oknem po svém nastoupení v MO. helnici dal se do sepsání míst. ní kroniky, která tu dosud nebyla. Práce byla značná a trvala tři roky. Při té příležitosti vydal tu i sbírku míst. památek (obecní muzeum).

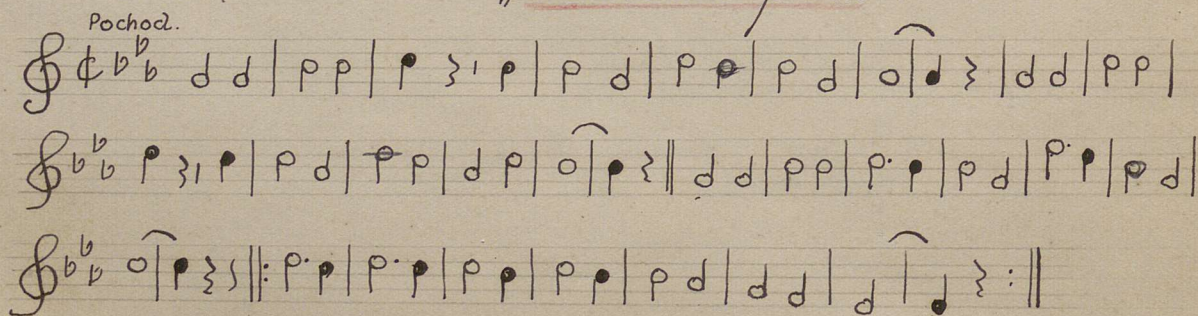
ZÁŘÍ: Do místní ob. školy počalo chodit tento šk. rok 31 dětí (14 chců, 17 dívek). Míst. školu v Ml. Bolesl. navštěvuje z naší obce 6 dětí.

17. pod předsítkou MOK uspořádal nový spr. šk. A. K. přednášku k 85. výročí zrušení otroctví v hod. u Tomáše.

ŘÍJEN: Dokončena rekonstrukce silnice Ml. Boleslav - Mohelnice nákladem okresu. Silnice byla opravena a místy i rozšířena, takže máme nyní pěknou cestu do okres. města.

22. uspořádala místní škola podřítkou oslavu 15. letého trvání naší republiky v hod. u Tomáše.

Na programu byla řeč spr. šk., dětské scény, písně a básně. Při té příležitosti poprvé zpívali na šk. dělní "Mohelnická píseň".



1. My jsme děti z Mohelnice
chasa sokolská,

kteří tu své rodné zemi
věrnou láskou plá.

Ji milujem mede všecko |: pro ni jome my vždy ochotni
co snov rodnom vlasti, své rivity klesst :|.

2. U jivery meri stráni
v lochem údolí,
kde Mohelka spěchá krapem,
řivě horou.
Jak v pohádce v sadě pestřím
vesnička se skrývá,
která sobě nychovala
cítu sokolů. ---

27. v předvečer 28. X. uspořádán pěti N.-S. sken „na vrátek“,
kde opět spr. šk. a děti měl kratší program.
V neděli po 28. X. slaveno posvícení. Všude niklid, pečeni,
vítězí hosti, v kostelku máe.

LISTOPAD. Největší polit. vítězce vyhraněná přeratem Hitlera
v Něm. způsobila neklid i v naší rep. I v naší
obci řivě v všem pokoreně a s obavami sledování
možnosti nové války. Všude po městech i j. po-
řádány poněně přednášky o ochraně obyv. klavně
před letc. útoky. U nás pod režimem míst. has.
storn měl přednášku o protilet. ochraně obyv.
rdejší spr. šk. A.K. v hod. u kostelku, která byla velmi
cítěně navštívena.

Krise stále stoupá. V rep. je na 3/4 mil. nezaměstná-
ných. I v naší obci jsou (asi 5 pod. n), ale na res.
nici práce jen spíš se to snaží než je městech.
Klavně o peníze je bída.

PROSINEC. 17. uspořádala škola pěknou vánoční besídku
v hod. u Tomáš s nedělkou. Hude děti byly
obdarovány vánočkami, šk. pomůckami a j.
Vánoce stvony následkem krise většinou chudě.
Nemí jídleku, nemí peněz!

Zima byla pěkná, napadlo dost sněhu a pěkně
mrzlo. Mohelka byla pod ledem. Místní ho-
knosti křímali tu led pro svoji potřebu.
Také rybníčky na předevsi „ramely“ a stvřily
dětem k bruslení a klusání. I zde pek křímali
led i pro jiné hod.

Podle kandovc. pobytového sčítání k 31. XII. žilo
v naší obci 248 obyv., z toho 201 v Mohelnici
a 47 v Podhorě.

Rok 1934.

LEDEN: Po neúspěšných počátcích obligátního dvanácti perní. Také čas zabíjáček přivítal. V sále u Tomšů jsou pořádány plesy. Jsou však letos dost slabé.

Děti navozují zim. radosti: sánkami, bruslemi, sánkami, sněžulokami.

21. MOK (míst. osvět. komise) si povolala k přednášce G. J. rusk. leg. Štajnera ze Srijen, který u Koletů se hojně vídávali promluvil na téma: "Náš odboj v Rusku a návrat legií do vlasti."

ÚNOR: Místní "Sokol" nečinil se reálie Ad. Kasnera div. hr. "Zelení království", jež pak s úspěchem pokračuje.

Dost se čte / knihy z ob. knihovny i jinak /.

Konec masopustu oslaven přívalem maskou po rai a večer tanečnicou u Tomšů.

Předjari přívodně část mušketýrů, hl. děti (letos černý káseň, spalnicí).

BŘEZEN: Masopustní přívodně přednáška se svět. obraty (míst. spr. šk.). V rámci "Týdně písní o proudu" povídky MOK k nám MUOR. V. Zikar z ml. Bol., který (24.) měl velmi pěknou a poučnou přednášku.

Užlem počty na návsi upraveny 4 klobky a na návsi ještě 2 lipy.

DUBEN: V dubnu byly odchody v Mnich. Str. Z návsi obce šlo 10 hochů, odchovo 5.

Letos počátek jara velmi pěkný. V dubnu dosáhla teplota až 30°C, vše květko a rostlo. Pak však nastalo neklidné ochlazení a 29. v nedel. odp. k 5. hod. spustilo se ohromné kroupobílení trvajícím 20 minut. Ledové kroupy velikosti 2-5 cm s velikou silou poškodily nejen kvetoucí stromy, ale neděly velikých škod i na polích a zahrádkách.

Zem byla pokryta kroupami do výše 10 cm a se strání se hnaly přívody vod. Celé vidění bylo parádně v parách. Smutné bylo podívání na téměř holé stromy, utlučenou květko a přívody polí.

KVĚTEN:

6. uspořádala škola děť. besídku k oslavě Světeln matek v hod. u Tomáš. - Asi 14 dní želo u nás kocioně loulkové divočko Majnerova (u Tomáš). - Počasí je jako v létě a velmi suché. Ke konci měsíce nekle ošetření.

20. uspořádán u nás okresk. sokolský slet, spojený s oslavou 15^{t.} letého brnění dějů jednoty sok., který se velké účastí se stary se skvěle vydařil.

Viz list str. 47.

Opětně problem T. G. M. se pres. (N. roby) oslaveno 24. večer na nározi u lipy Svobody, kde o významu volb promluvil spr. šk. a děť. vyplnily další program.

ČERVEN:

Na lukách začala senoseč. Počasí stále teplé a suché; teprve ke konci měs. po 4 dni prší.



Ve škole (28.) skončen rok a proveden nový zápis.

Do školy přibude 8 dětí, vstoupily 2. Celk. počet

ČERVENEC:

8. byla pouť, ale lebo poměrně slabá. Je krize, nejsou peníze. - Starý fotbal. zápas ČSR. v Římě s Itálií o mistrovství světa sledovaný celou čsl. veřejností, způsobil, že se po venkově se prosazuje folk. sport. Také u nás mbedci vytvořili klub, jemuž dal název "S. K. Zvěřda Mokelnice".



Budou snad přijmát: ceny životních potřeb: chléb 5 Kč, mouka 2.80, brambory 1.20, mléko 1.30, máslo 14 Kč, pivo $\frac{1}{2}$ l 1.30, hovří maso 8-10 Kč, vepřové 10-12 Kč.

Mimoriádné teplo letními způsobilo, že žně byly skončeny již do konce července. Úroda celkově dobrá.

Ceny obilí: pšenice 165 Kč, rž 125 Kč, ječmen 110, oves 130 za 1 q, sláma 30 Kč, seno 90 Kč, brambory 130 Kč za 1 q.

Přímky jsou slabé.

SRPEN:

Po celý 1. týden byl v host. u Tomšů kočovní biograf.
Po dlouhodobějším suchu počal v srpnu konečně pršet.
Oněm na národních již to plam nemá. Ze to podobu houby
a hodně lidí chodí do lesů je sbírat. Ze 1kg hubiček
se platí 6 Kč. Koncem měsíce sklizeny stary z luk.

Staré dřev. stavení čp. 37 (škřeloni) bylo zbořeno a maji-
telem od postavení nové postavení.

ZÁŘÍ:

Počátek šk. pokn. Do místní ob. školy chodí 41 dětí
(z toho 2 Němci ve výměnu). Do měst. chodí 6 dětí.

Na posev. lukách živo (vč. na přelosi a „kněi. lona“):
pase se dobytek a husy.

Každou neděli na louce hrán fotbal. pápas naši S.K.
Hvězdy s některým klubem s okolí.

Rostou hodně houby. Ujoráží se Brambor. Ke konci
měsíce podzim. setí.



ŘÍJEN:

Odvodenci narukovali 1. x.
do svých posedek.

Stěží se řepa a dokončuje
setí. - Počasí až do 8. pek-
né a teplé, potom deštivo.

Mlýn Muncarů přechází
na pronajímatele L. Šulce,

ještě ml. Muncar přivěnil do mlýna v Humrově u Bělé.

Smutek státní na jug. krále Alex. a fr. min. Barbu a
zpomenuto 10. přednáška Od. Kautnera u Koleču.

Pro porážky hony na rajce a korpové větš. včel
16 let republiky oslaveno 27. na městi u lipy stělu.

Svobody; prosto měl spr. šk. a spěny a básně děl.

28. staveno posvícení.

LISTOPAD:

O všech sv. a Tisicák plno lidí na hřbitově. - U Tomšů každou
neděli (až do října) taneční „caje“ (větš. vč. omalčena).

Podzim byl na počasí pěkný, ale listopad již hodně deštivý.

PROSINEC:

Počasi stále vlhké a teplé. Tráva je zelená, květu

sedmikrásy, fialy jako na jaře. I přece pučí, obilí na poli roste - neobjevají rjev!

16. v Tomsu věnovali besídka s medikem pro šk. chudinu jako boni.

26. sešel Sokol div. představení „Děvče od Čerchova“.
Měli šk. dělní jisti průsivce. - Věnoce.

Celoroční souhrn.

Letošní rok byl mimořádně poch. mavný po různých stránkách.

Byl politicky vášnivý (revoluce v Ra-
kosku, hitlerismus v Něm., napětí

rus.-jap., atentáty na rak. kancléře a jing. krále, a j.) a str-
šeno morou velkou. - Byl hosp. špatný (přílišné sucho,
slabá úroda, u nás v M. v dubnu krupobítí, pak stále-
brající krize a nezaměstnanost).

I to počasí bylo letos mimořádné. Břes začlo jaro,
pěkné počasí, ale stále brající sucho. Leto horké, pod-
řim pěkný, pak deštivý, do konce roku pak teplo a vlhko.
Začíná vše po druhé kvést a růst.

Zdravotně také ne příliš dobrý. Počátkem roku měli
dělní jisti spalničky a černý kašel, v létě měli do spě-
lými hojně případy reumatismu (sám spr. šk. trpěl po 5
měs. úpornými reum. bolestmi nohou - vliv podnebí a nervní
přepětí?), ke konci roku měli dělní opět průsiv-
ce (jinde spíše a rástl!). V nemocnici bylo 10 osob
(slépé stěvo, reumat., potrád a j.); zemřely 3 osoby, narodil
se 1 hoch. Sňatky 1.



Rok 1935.

LEDEN.

Po vánocích přišly konečné mrazy a snih. - 13.1. byl sokol. ples, 20. hasičský a 27. mládežnický.

Deťi sáňkují (na kopečku se školou a na silnici od „vrší“), teprve bruslí na „bahnech“. Hlás. sekají led.

Po staveních se dere pořá a pokračuje dochránkem.

ÚNOR.

Zima tvrdá, snih. Zábijecký. Po staveních se škepe dříví (rook) a dělají oljčky.

BŘEZEN.

Radostná událost pro náš národ - dosáhnuto 85^{ti} narozenin našeho dráha presidenta T.G.M. Bylo i u nás srdečně oslaveno. 3.^{ho} uspořádala škola besídku u Tomsu s oslavným programem, 6. hasiči uspořádali vstupu (zapálení ohně a proslov) na vrších a 7. sok. večer s programem o T.G.M. Správce šk. měl ještě přednášku o T.G.M. na žirně.

Zdejší jednotka sokol. koupila korec louky (u školovny) za 7.000 Kč na letní cvičiště.

DUBEN.

Počasi skutečně aprílové (deště, snih, zima, teploty). - Velikonoce. Byly odrody: ze 7 odvedeni 3.

KVĚTEN.

1. slavení máje (v předvečer 1.V.) - 1. a 2. května studené a sněhové počasí s mrazy až - 2°C pod 0 (neposledy bylo podobné počasí 1. 1779!), na horách až - 10°C.

Velmi povzruly život v rep. i u nás v obci volby do Nár. shromáždění (19.V.) a do okres. a zem. zastup. (26.V.).

Výsledky u nás:

| | POSL. SNĚM. | SENÁT | OKRES. Z. | ZEM. ZAST. |
|----------------|-------------|--------|-----------|------------|
| Republ. (agr.) | 70 hlasů | 57 hl. | 76 hl. | 80 hl. |
| římští. | 30 " | 26 " | 25 " | 24 " |
| nár. soc. | 26 " | 22 " | 19 " | 17 " |
| soc. dem. | 14 " | 13 " | 11 " | 14 " |
| nár. sjedn. | 12 " | 9 " | 9 " | 6 " |
| lidovci (kat.) | 9 " | 6 " | 8 " | 9 " |
| komun. | 2 " | 2 " | 1 " | 1 " |

V tomto měsíci provedeno léčba sčítání ov. stromů.
V obci máme 1.518 jabloní, 227 kruček, 699 břesní, 2 višně,
613 svestek, 12 ořešů, uhnem 3.077 stromů. Keřů má-
me: 55 rybič, 29 angreš.

ČERVEN.

Jenosec. - Suché počasí.

ČERVENEC.

7. byla pouť (velmi slabá), 21. měla pouť v Pochově.
Ještě velké horko (až 30°C); v Jirčově plno koupaců. Po-
dobně i v SRPNU.

Teprve v ŘÍJNU prší. Výpuknutí velká mezi Itálií
a Španělskem vzhůru temné sluny i do ostatní Evropy. Jsou obavy
z nové světové války.

U nás v obrazu této mládeže krásy od N. J. S. div. před-
stavení „Evropa hoří“ (10. XI.) a „Papuský smek“ (22. XII.).

U Tomsů jsou „čaje“.

V PROSINCI 1. sešla škola s pěkným úspěchem děl.
directo „Dvě Maričky“. Výtisk je prospích sk. dětí.

Před vánočními prvnělo ~~podstoupení~~ pres. T. G. M. z úřadu
pres.

Počasí do vánoce mrazivé, po 25. oblévá.

Celoroční souhrn:

Obise brá; u bezemků bráda, řádné úrodnosti, nejsou peníze.
Setba se i u ostatních. Nejvíce, myslím, to odnesejí děti.

Na jaře prvněly radostně 85^{te} naroč. pres. T. G. M. a pak
květnové volby do N. S. Je málo ukázněnosti u nás, nademnu
lidu chybí uvědomění, že i napřed musíme být pořádnými
lidmi, dobrými Čechy a pak teprve nějakými straníky.

Podobujeme ukázněné a uvědomělé demokracie.

Na podzim prvnělo opět nebezpečí z nové války (viz Habeš!)

V prosinci nové volba presidenta (dra E. Beneše) odbyla
se klidně a klidně.

Rok 1936.

LEDEN.

Od ráno po celý měsíc deštivo, teplo a bláto, mlhy (jak
april. počasí).

ÚNOR.

Od 6. mráz a sníh. Ale jen asi 14 dní a pak oteplení.
16. v Tomsu karneval s párem „V hlavěsi“. - Koncem února
již v nás špaci!

BREZEN.

7. oslava nar. T.G.M (hasič. vaha na vrších), s tými párem
uspořádána 8. sokol. škol. akademie. 15. hráno divadlo
„Kopmynli si, Marénko (N.). S.“. - 29. k nám přišel div.
sbor z Pěnána (SOKOL), který úspěšně sehrál krásnou
div. hru „Jírodní hlídka“.

Napjatá polit. situace (oborení Porjní Německem) budí
neklid.

DUBEN.

Pravé aprílové počasí. - Odhlasován branný zákon
v parlamentě, počíná se s informovaným obč. o protib.
nebezpečí (civil. protileto. obrana - CPO.)

KVĚTEN.

17. uspořádána školní besídka (u Tomsu) na oslavu Světlu
matek. - Asi týden v nás kočovní punk. bio. - Vystavena
ob. vaha na první nekladem kú
Pocasi velké (pěkně a pas deště).

ČERVEN.

Pocasi pěkné. - Zápis do
škol. - koč. div. společnost.
Vypsána půjčka na obroz.
na stětu; v nás upsáno
kú 7.000 (celkem 4 miliardy!).

ČERVENEC.

12. pondělí, srážka dost,
ale celý den přišlo, proto
2. srpna opak. - Od 14.-18. nocní poplach. cvičení (CPO).
Úroda dobrá, ale následkem dešt. počasí špatně se
svažila domů.



SRPEN.

Poměrně deštivé a chladné počasí; špatné léto! - Pošlmiš Bredobohatý, který tu působil 10 let přeložen do Bredcuⁿ/gr. Je zde sle. Kancurová.

ZÁŘÍ.

Počina opět škola. Do zdejší ob. školy chodí 40 dětí; do měst. školy v Mnich. Str. 10, do hosp. školy 2, na str. školu 2 a to V. Holas, zyn kupce do reál. gymn. v Turnově a Ct. Košek z Pochovy do obch. sk. v Ml. Boleslavi. Byli by to snad první studenti z naší obce. /po sv. v. mlca/

Koškov se přestěhovali 1937 do Dneboh. Kolšíny.

ŘÍJEN.

Pocasí deštivé. - 25. posvícení. Odp. též oslava Stolet. svátku na návsi u lípy Svobody se účastí V. okrsku kasič. /vzdělání sl. slajky, hymna, proslovy i. uč. A.K., kasič., též písně a básně sk. dětí).

LISTOPAD.

Pokračuje se s inform. obc. o protilet. obraně (kurzy, přednášky - CPO). - U Tomšů hraje N. J. S. div. hrn. "Lidé na kře". - Deštivo.

PROSINEC.

6. uspořádána rok. akademie spojená s Jugosl. oslavou (1. XII. - st. svátek); N. J. S. sebrala div. Hobupka pod lipami.

Celoroční souhrn.

Celý rok byl politicky velmi napjatý (na pac. válka s Itálií, od července revoluce ve Španělsku a konečně vyjádření Německa). Odtud neklid a obavy u nás (CPO, příjka barmosť). Nejistota a nervosita ve všem. Nový prezident energicky a s optimismem jemu vlastním volá k národu: "Nebojte se, nebude válka, nebojte se ničeho!" A jeho slova byla další vývojem potvrzena.

Pocasí po celý rok nerovné, většinou chladné a deštivé.

Ukáзка cen zboží: chléb 6 Kč (3kg), 1kg mouky 2.80, máslo 14Kč, brambory 30 kal., 1l mléka 1.30 Kč, 1/2 l piva 1.30 Kč (světlé), 1kg masa hovězího 12 Kč, vepřového 14 Kč, 1kg cukru 6.30 Kč (citraký!), sůl 2.20 Kč, sádlo 10-14 Kč, 1l petroleje 2.20 Kč, krabička papalek 30 kal., 4 housky za 1 Kč.

Rok 1937.

LEDEN:

Na poště nastoupil nový poštmistr K. Juma (z č. Dubu).
9. byl u Tomsů Agražní ples.

Novým majitelem „skobárny“ je p. Plouček z Prahy, který
svěření dal mě i míči opravit. Bude-li v ní rohožen
prvoroz - to nevíme.

Time je pěkná (led, sníh).

ÚNOR.

21. Karneval u Tomsů. 24. přednáška m. Šorejse o živiny
o uměleckých knoživkách.

V počasí nastala oblava. U děli pádi chrůpka.

BŘEZEN:

6. uspořádána „vabrá“ skolem kasičů na vsích na počesť
87. naroč. T. G. M. - 7. skolem v režii Ad. Kostierna
div. představení „Filosof od verpánku“. Ač kus byl pěkný,
přesto nicot slabší vlivem spolkové nevrátivosti mezi
místní N. J. S. a Sokolem.

DUBEN:



18. uspořádán Branný sraz sokolský, kterým jednoly
sokolské měly ukázat pohotovost, kdyby Vlasť povolala.
Na návrh veřejné slajka a vylechnut projev m. Č. OS
roklasem.

V dubnu bylo chladné a deštivé počasí.

KVĚTEN:

Počasí pěkné. - 23. uspoi. školní besídka u Tomsů na
ozkran naroč. pres. Beněse s pěkným nápěchem.

ČERVEN.

Při sk. pápisu nepřišel lebo ani jediný žák do 1. sk.
roku, rajští stou kviže a malí populaci. Počet ž = 30.

ČERVENEC:

1. v předvečer 20. výročí pamětní bitvy u Zborova uspoř. u Tomsů spomínkové oslava.

11. pondělí pro desítkové poiasí se nevyvedla.
Dokonceň baras nekladem obce podle Mšelky u staré školy.

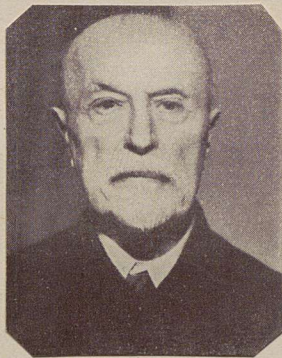
SRPEN:

8. druhá pondělí („národní“) - 17. voj. manévry okolo naší vsi a okolí. Vpruňuje opět nová velká vlně.

ZÁŘÍ:

V tomto měsíci stikla naši republika velika rána: zemřel 14. září v Lánech její první prezident - Osvoboditel národa - T. G. Masaryk.

Zármutek byl po celé vlasti. V předvečer jeho pohřbu uspořádali jsme na „všich“ bryznu, kde o významu T. G. M. předmluvil i. u. A. Kaslner.



V Praze se od nás bylo podivati na vystavenou rakev resp. na pohřeb T. G. M. Po celý týden od 14. IX. do pohřbu 21. IX. byla celá republika ve smutku.

(T. G. M. * 7. III. 1850, prezidentem od 28. X. 1918 do 21. XII. 1935.)

Ta naše republika byla šťastna v klidu a pokvětu po celých 17 let jeho vlády. Jak bude dál?

ŘÍJEN:

28. oslava státní svátku na návsi.

Mlýn (čp. 43.) převzal po desítkovním nájemci p. Víkovi sám majitel p. Fr. Paderník.

LISTOPAD:

N. J. S. sešla div. představení (Manželství na úvěr.)

PROSINEC:

19. uspoř. škola svoji obvyklou vánoční besídku.

*

Politicky nebyl rok 1937 tolik nepříatý jako loňský, ale psá se, že jen psá. Diplomacie přezívá asi v páku. liší. Lijeme stále v neklidu. Roku 1935 Itálie, 1936 Španělsko, 1937 Čína vrhá temné stíny na svět. Oslavními

přivodci neklidu jsou Německo a Japonsko.

Naše republika se rajišťuje operováním státní, raknem a branné výkonnosti a rajištěním rozpočtem na obranné státní.

Nebot: musíme být připraveni na všechno zlé, ale věříme neochvějně, že všechno skončí dobře.

Rok 1938.

Třebas jsme žili ve věčné a neklidné době, vstupovali jsme do tohoto roku plni nadějí i reálného očekávání došení 20^{lého} výročí naší Republiky. Škodu vondrych okolnosti a neštěstí stal se však tento rok tragickým datem naší samostatné Republiky a nejdrámatičtějším rokem v historii našeho národa.

Sledujme však neštěstí:

V LEDNU 25. objevil se večer po 8h na obloze nebyřelý pár. rjev - polární záře - který svou ohromnou červenou pář byl viděn u nás i po celé střední, záp. a sev. Evropě.

Podobný rjev, ale v menším měřítku byl 1. II. na východě (kde to první byl na západě).

Je pochopitelné, že v myšlech proslych lidí odzobovány z toho obary z přístřek dob.

V BŘEZNU 12. obsadilo Německo Rakousko; ohromný vzruch i u nás a obary, že něm. rozpínarost vřkne se též na ČSR. (viz Hitlerův cíl: sjednotit všechny Němce! ["Ein Führer, ein Volk, ein Reich"].)

Obary z války, sledují se horlivě noviny.

Pokus o ovládnutí ČSR nážen 21. KVĚTNA. V neděl. 22. měly býti volby do obcí, ahoř chtěli vyvržit Henleimova v poněm. území k odbrání těchto a připojení k Německu.

K hranicím čsl se také stahovalo něm. vojsko. Z pátku 20. na sobotu 21. jsme však sami obsadili sev. Čechy vojskem (od nás 5 mužů narukovalo) a tím jsme odbrání zabránili, ovšem také tím, že se za nás postavily Rusko, Francie a Anglie.

V obci a vřnde velký vzruch, s napětím sledování noviny, postouckáin rozklad (vř. také ruský), vřnde plně řea a dohodn' řhuobě také smyšlených.

V ČERVENCI konán v Praze Vřesokolský stět se ohrom. ně nřasť a velkého nadšení pro národ a stět ("Nedáme se!")

Od nás jelo na stět 15 nřasťníků. -

Válečné psychosob trvá. Na hranicích dokončují se opevnění, obyv. poněvřáno a učeno v CPO (civil. protřet. obraně), upřisovřna přijřka, vlastně dary na obranu stětů a poč.

V SRPNU polit. napětí brva dál a jsou to nekonečná
vyjednávání s našimi Němci (Hitler) i stálý odboj
v poněm. krajích, jež neustále porcílují.

V ZÁŘÍ napětí vyvrcholí. Incidents v pohraničí
pokračují, Hitlerova řeč v Norimberku (12. IX.) rozrušila,
v některých okresích sv. čech vyhlášená plánné právo a
14. září vyhlášená opět česl. mobilisace (od nás 10 mužů).

Lidé dělají si přesobly pohraň, velka se rda neodvratná.
21. září večr (v 7.15 h.) oznamuje náš rozhlas, že spojenci
nás v těžké situaci opustili (Angl., Fr., Rus.) a rudi, aby
nové evropské válce bylo zabráněno odstoupením pohran.
krajů Německa. Strašná chvíle!

23. září (po 10 h. več. rozhlas) odpovídá Československo
úplnou mobilisací veškeré své branné moci a spoléhá
ještě na další příznivější vyjednávání velmocí s Německem.

Od nás navrhová: všichni muži do 40 let. Nebyl vidět žádný strach
ani nárek. Rukovob se jednotlivě, jak kdo ochrál z pošty telegr. porobení.
Všichni většinou byli přideleni na Liberecko, Luž. a Jesen. hor i do j. severočes. míst.

K nám přišel 24. odp. celý pluk vojáků ze Slovenska (Slováci) a zde
se ubytoval (hl. ve škrobárně a na Ferklově zahrádě u školy). Byli tu do 28. IX.

Byli to hodné lidé, pomáhali také našim zánám (jež měly mužě na vojně)
na poběch. Na sv. Václava napekli jome jim koláčě a rěnočky a na násvi
byla malá oslava. Večr všek mužali vejjet na sever. Pohrd zde byli
divit se, jaký je u nás klid a pořádek.

30. září svolěna byla konference s velmocí (Angl., Fran.-
Něm., It.) do Mnichova a tam definitivně rozhodnuto
o odstoupení pohr. krajů objivených Němci Německu, jakož i
o vyhovění přání Maďarska (jež Slovensko) a Polska (Těšínsko).

Byl to strašný přelom! Z pohraničí naryklo se stěhuje
naše vojsko, odváří materiál i přechají naši českí lidé, částo
jevo s nejnmutnějšími pararodky. Po silnicích auta a povozy se
netrhnow. Také na naši něvsí put na silnici od Č. Dubu
bylo viděti smutné obřátky.

Něm. vojsko postupuje, obsazuje něm. kraje, ale prosahuje
i hluboko do čes. krajů. (U nás na pi. Poještědi). Ba 12. října
dostal se Němci až do Svaté Štěstě a k Nereckvám. U nás popobek, že
raberow i Mohelnici ("všeko až po Jizeru", se říkáto). To se bohuděk nestalo,
ale ve Svaté Štěstě se ndrůti až do XI., kdy nám bylo věcend.

Pokračování čára vedla také asi 1 km za Podhorou (v lesích) a něm.
strážci tedy chodily. V Podhorě pak byla naše voj. stráž.
To bralo asi do poloviny listopadu. Pak Němci poněkud ustou-
pili, ale nové hranice nemáme nyní daleko.

Také u nás v Mohelnici jsme měli po tu dobu čes. vojen. stráž.
Velké změny prováděli na pější frontě.

Po přebření Č. Dubu Němci byly obce jižní části býv. okresu
čes. dubského přiděleny poslou k Mohelnici ^u jiz. Tím rayon
rozšířen o 28 obcí a osad (na pi. Vráky, Věpno, Slavice, Vělebrce, Roven,
Bohumilec, Libice, Kobylky) a také personál zvětšen o 7 osob.

Celkový počet jednotek za r. 1938 byl 21.862, rad. o posl. 282.

28. říjen, který měl být letos radostnou oslavou 20.
letého výročí samostatné RČS se neoslavoval.

Bylo to průšvihové poručování z toho věku co přišlo.
A příčiny a vina? To přišťovat není již nikdelem této
knihy. Jisté to ukáže budoucnost!

*

POČASÍ.

Do 10. ledna byla pěkná zima, pak obleva, ke konci
měsíce opět mráz a sníh. Počátkem měsíce února oteplení
a čas jako na jaře. V březnu pěkně, vol. koncem měsíce.
31. však velká voda v Jizerě (předves a kněž. Buka pod vodou).

Po pěkném jarním počasí březnovém příchází v dubnu
velká chladna, ke i sněhy a mrázy, které trvaly po celý
měsíc. Nadešly dost škody na květinách stromech. Teprve
koncem měsíce prší.

V květnu poč. měsíce ještě chladno. Pak celkem pěkně,
občas deště. Podobně v červnu.

V červenci ohromná vedra (30-35°C). Ině byly dobré, ale
lebo velmi pracné. Všichni obil: dorvalo skoro současně,
byl nedostatek lidí a mimoto u dobytky přišlo lebo
v nebyřelém poráku slintevka a kulhavka. To byla
rozšířena u nás po celé vsi a nadešla dost škody?
Veskerá ves. činnosť (taneč. zábavy, pondě) byla u nás i jinde
ke půl. ni porušena, aby se nesířilo do jiných vsí.

Koncem měsíce ^{SRPNA} velké deště, Jizera a Mohelka se roz-
lily po lukách, otavy znehodnoceny?

Podzim celkem nevšedný. Zima: do 15. pros. mírné a deštivé počasí, od 16. silné mrazy.

Vánoce byly bílé, ale letos bez náledí?

Vidíme, jak i ta příroda byla letos jako nesvá.
Učenci se vysvětlovali skvrnami a magnet. bouřemi na slunci. Kdož ví!

*

ČINNOST SPOLKŮ 1938.

1. Sokol uspořádal 12. 11. sok. "sibřinky" v hosp. u Tomsů, které se pěkně vydařily. Trvalo se až do rána.

Čl. jednota
"Sokol"

2. 11. byla valná hromada, na níž zvoleni byli členové výboru: J. Abraham (star.), Fr. Holas (místo star.), Fr. Bukvička, ml. (jedn.), Ad. Kasner (veděl.), Ant. Rajer, ml. (náč.), M. Jiránková, L. Šulc, M. Širokých. Počet členů 30.

V březnu uspořádána ideová škola a celé jaro pilně cvičeno na X. vesok. sled v Praze. Toho se zúčastnilo od nás 23 členů (8 uč.).

2. Nár. jednota Severočeská měla valnou hromadu 23. 1.

Nár. jedn. S.

Do výboru zvoleni pp. V. Augustin (předs.), Fr. Bukvička st. (místopř.), Ad. Kasner (jedenatel), Jos. Forkl (pokl.), J. Mareš (hosp.). Počet členů 48, ale v březnu odtrhly se od nás odbojní Sychrov a Kruky (zabývali se tam svůj odbor), čímž počet členů klesl na 35.

24. 11. uspořádána přednáška se svět. obrázky u Tomsů na téma: Čsl. legie a jich cesta kolem světa.

8. V. sehrali div. ochotníci (větš. učitelé) z menš. Sokola v Naklově u nás div. operetu "Okolo rybníka", která se velmi pěkně vydařila. Výtěrik dan ve prospěch hranic. dětí!

Podzimními událostmi byla činnost N. J. S. ochromena a svůj pův. účel (podporování učeb. v poměci. krajích) tím ztratila.

3. Sbor dobrovol. hasičů uspořádal 29. 1. has. ples, který se pas jednou vydařil (60 p.). Jen pryč s tou spolkařskou neváživostí a pěkně do koufu!

Hasiči.

V únoru byla has. škola a na jaře byla prot. let. cvičení (proplech, ratemňování) a kursy první pomoci v rámci ČPO.

Výbor sborů: J. Bedálec (star.), Fr. Bukvička st. (veděl.), K. Červa (samarita), Jar. Jiránek (jedn.), Ad. Kasner (veděl.), V. Tomka (pokl.), Fr. Krýc (zbojník). Počet členů: 30 čin. + 9 přísp.

4. Místní osvětová komise uspořádala 6. III. ke uctění památky
+ pres. T.G.M. výstavu různých památek na něho (obrazy, knihy,
časopisy, známky a pod.). Výstavka byla péčí r. u. Lad. Kaslnera
uspořádána ve škole a skládala ji 150 návštěvníků.

*

Velkým převratem na podzim 1938 došlo ze II. republiky
ke různým desítkosádkým změnám územních.

Tak na př. přivlečeny všechny politické strany (které měly
hodně na svědomí porobu národa a jiné nepěkné věci v
I. rep.). Byly přivlečeny jediné 2 strany: strana NAR. JEDNOTY
(čjv. Repub., lid., rúr., nář. soc. a j.) a STRANA PRÁCE (čjv. soc. dem., kom.).

U nás došlo ke zřízení strany Nár. jednoty 14. pros. 1938,
ke níž se do konce roku přihlásilo 42 členů.

Předsedou zvolen p. Parderník, jednatelem Lad. Kaslner.

*

Z OB. ZASTUPITELSTVA.

16. července došlo ke nové volbě ob. zastup., ob. rady a starosty
na další 6 letů. Starostou zvolen p. Fr. Parderník, zedník
mlynář (viz snímek!), do ob. rady Jos. Ferkel (námeštek) a
St. Průšek a Fr. Buknička st. (oba řadní). Do zastupitelstva:
Fr. Holas (ob. pokl.), Ant. Rajter st., B. Bedálec, Jan. Jiránek,
K. Jurner, Jos. Černý, J. Berkman a L. Šrajers.

Krásné bylo poděkování p. Parderníka odstupujícím starostovi
Fr. Bukničovi. Práve: „Převzal jste ob. úřad v neklidné době, velice
v červnu r. 1918. Po celou dobu úřadování staral jste se o obec
svědomitě a nyní předáváte ob. úřad zase v době pro národ
velice neklidné a nejisté. Děkuji vám jménem svým i jménem
ob. rady za všechno co jste za 20 let svého úřadování pro
blaho obce vykonal a přeji vám do dalších let mnoho zdraví!“

Pan Buknička poděkoval za uznání své práce a dodal:
„Konal jsem po všechna léta jen svoji povinnost a nic více.“

| | |
|-----------------------------|-----------|
| Průjmy obce za r. 1938 byly | 22. 482 K |
| vydání | 20. 886 K |
| zbytek | 1. 596 K. |

Dělní obec nemá. Ob. majetek sestává: z ob. domku čp. 1,
z pozemků, lesů (Mejcinina) a luk ve výměře 25 ha, a z kapitálu
cca 50.000 K.

Rok 1939.

Pochmurný odraz podzimních událostí z roku osmašedesátého vplývá do života jedinců i celého národa našeho i do tohoto roku. Od října 1938 máme „Druhou republiku“ s novým pres. Em. Háčkem a plánuje se, jak si život v novém smyslu života uspořádáme. Bylně jediné ČSR proměňuje se ve spolkový stát Čechů, Slováků a Podkarpatorusů, ale vše a skutek to na všech stranách.

Konec všemu událostí BŘEZEN 1939.

14. března se Slovensko od nás oddělilo a prohlásilo se samostat. stát, odpoledne téhož dne pres. Háček jede do Berlína k jednání s vůdcem a kancléřem A. Hitlerem a výsledkem před je, že 15. března od 6. té hodiny ranní vplývá silně něm. oddíl do Čech a Moravy.

Téhož dne večer přijel do Prahy A. Hitler a 16. března prohlášený Čechy a Morava za autonomní území („Protectorát“) v rámci říše Velkoněmecké.

Podkarp. Rusi přeměnili se Maďary. Tak přišel konec Československa, po 20^t letech svobody a samostatnosti! Tolik jízdem. A nyní přelétá události v tomto roku:

V LEDNU konána sbírka „Národní pomoci“ ve prospěch uprchlíků z odsoup. území, jejíž výnosla u nás 2.000 K. Odeslaný vstředí do Prahy.

Tábor byl malý, nebylo nálady. 12. ÚNORA byl u Tomsů Poštácký ples a 19. Karneval. Dne 26. února uspořádáno (v režii Ad. Kasnera) div. představení Tulačké dobrodružství, jejíž v důsledku toho, že nikde v okolí nic nepořádáno, se velmi pěkně vyvedlo?

V BŘEZNU výslovně událost politické rozvířily hladinou života u nás i v celé zemi.

Ve středu 22. III. poprvé objeveny se u nás něm.-české vyhlášky o převzetí moci a vlády a pořádku vydání vrch. něm. velitelství. 16. III. provedena v obci sbírka odpadků (kory, papír, hedvá) v rámci celostátní sbírky; nic však nepřibývá (jen sk. děti). Lidé horečně kupují, zboří, vel. látky a obuv?

20. DUBNA byl sváteční den, neboť oslavovaný 50^{té} naroč.
Údce A. Šillerera. Na poště objevil se první něm. praporek.

23. proveden byl nábor do nové národní organizace NAR.
SOURUČENSTVÍ (jsem v něm všichni muži), její vznikl sbor.
činným byli. dvou stran NAR. JEDNOTY a NAR. PRÁCE.

V KVĚTNU 21. uspořádána školní besídka na Den matek
u Tomáše jež se pěkně vydařila.

Obec měla předat o název letovisko, však čirincům se
u nás dost líbí, akce však přeskočila a nedostatek byli
a koupaliště.

V ČERVNU s 9. na 10. někdo pomaloval něm. českou
vyhláškou na ob. tabuli červenou hvězdou. Starosta nařídil
vyvěsit novou a tu po 10 noci musili občané klidat.

Nový starosta p. Frant. Pazderník, majitel mlýna čp. 43
dobře se v obci uplatňuje.

Starosta obce
Frant. Pazderník.



Narodil se 27. května 1885 v Šubrtově u Bělé pod Bezd.,
kdež chodil do ob. a měst. školy. Pak navštívil živ. pokroč. šk.
v Bysčicích a obchodní v Praze. Nejdříve půl v Bysčicích, kdež jeho
otec měl mlýn. Po příchodu příchodě přišel do Mělnice
v dubnu 1937, kdež se nastěhoval do svého (v r. 1933 od p.
R. Flochmana koupeného) mlýna. Za starostu byl zvolen
16. července 1938. Pro svoji neustannou povahu a aktivnost
je velmi rarem. *) Svoji povinnosti obcei prv. na úpravu a
vzhled obce. Ob. ústly dány do pořádku, opatřena nová ob. pumpa,
vyřazování ov. stromy, a j.

*) Osáno r. 1939 !

Lebo bylo poměrně klidné, ně se vyvedly, ale přišel pas podzim 1939. A jako loni virila hladina evropskou krise československá, tak lebo to bylo Gdan- sko a postoj Polska vůči Něm. jsi.

1. ZÁŘÍ krise vyvrcholila rabováním Gdanska Němci- kem a vypuknutím války mezi Německem a Polskem. Velký roerch. Lidé opět dělají zásoby potravin, pečeteje. Navržen každodenní raterňování. Tdění nad rzi má- ním rukojmí ve městech (v Sted: ot. dr. Herold, komio. Egerl, v Bakově n. Žofka, atd.). U mlynu klidkuji celnici. Takar postončaní cířích roeklaní (rot. Paríž, Londjn - české rukace!). 3. rari vyponida Německu válku Anglie a Francie.

CENÍK POTRAVIN:

1 kg másla 20K, vejce 60 k, 1 l mléka 1.30K, mouka 2.80K, brambory 80 hal, cukr 6.40K, sůl 2.20K, pečetej 1 l 2.20K, hovězí maso 16-20 K, vepřové 16-24K, sádlo 17K, pivo 1 l 2.70, sirky 30 hal krab.

Ceník potravin
1939.

Do Něm. se najímají pracovní síly z Čech na práci.

Na rdejší postě je nový náer: Postamt - Poštovní úrad.

Ve školách, v ob. knihovněch i v domácnostech (jako i ne jinjel ver. místech) odstraňování upominky na bjv. pres. Beneše, legionáře, čsl. armádu, odznaky republiky a j.

Pivo a cigarety rdarány o věled. přiváček.

Na potraviny a mjelk ravedeny rot. odběrní lístky.

Během rari bylo Polsko rojensky úplně rničeno a rorděleno tak, že röp. polonine přišla pod Německo a rjch. kraje rabrato Rusko, čímž Polsko rmiralo z mapy Evropy.

Od 3. ŘÍJNA po celý týden navrženo rypřít vřajky (čes. a něm.) na celou oboreni Varšavy a skončení války v Polsku.

Následkem nedostatku benzínu rararín proroz soukrom. aut a motocyklů. Zavedeny nové protekt. vřajky a rnaký, rru- šeny měř. stál. vřajky (na př. 28. říjen).

Lidé stále kupují klemě lětky, obuv. V ^{pros.} říjnu rídek již ryděny rot. odběrní legit. mace na lětky a text. šou.

Od 15. x. je proroz na rdejší postě jako dříve, jeřto pro resnice bjv. čs. dub. okresu rvěně post. úrad ve Všechbich.

Rijnové posílení u nás sice bylo, ale tentokrát bez mračky?

V LISTOPADU rydárny lišky na uhli.

Pro demonstrace studentů v up. škol (rot. 28. X.) v Praze bylo 9 jich 17. XI. protřelno, několik se odvozeno do Něm., vyj. soké školy na 3 roky pověny a v Praze vykládáno stanné právo? - V prosinci pas varuje velka rus.-finská.

V tomto roce / v březnu 1939 / přivána v Ljv. skrobarně pila, která zaměstnává asi 10 lidí. Majitelem je p. Plouzek z Říčán u Prahy.

*

POČASÍ.

Do 15. ledna byla zima pěkná, ale pak nastala obleva a teplota až 20° C. V únoru bylo počasí jako jaro na jaře.

V březnu však nastala opět zima a sníh.

Dubem byl aprílový, pa to květen byl celý chladný a deštivý. Teprve v červnu se oteplilo, od 12. VI. však stále prší. V červenci počasí studané (hečky a pas deště). V některých krajích od Louč a Krupobiti úroda zničena. U nás to ještě něco.

Žně byly v srpnu a celkem dobré. Počasí krásné a vydrželo až do 15. září. Pak nastala chladno a deštivo, još trvalo si po celý měsíc říjen. Teprve v listopadu se počasí zlepšilo, ale chladno přetrvává. Koncem měsíce však opět deště a 1. a 2. prosince byla velká voda. Lůta byla úplně zaplavena. V druhé pol. prosince pěkně mrazí, ale málo sněhu.

Naše obec za 2. svět. války 1939-45.

Uhlášením války mezi Německem a Polskem 1. páří 1939 přerušena byla krátká doba mírového období let 1918-38 a přichází opět strašná vichřice války na celý svět, jaké v dějinách lidstva není období.

„Bleskové války“ pomohly sice hitlerovskému Německu zničit malé národy v několika týdnech a měsících, mír však nepřivodily a když nakonec válka se rozrostla do gigantických rozměrů bylo zřejmo, že válku porokodnou jenom největší velmoci světa.

Bylo to však hrůzní martyrium trvajíc 6 let, jež lidstvo musilo prožít a prožít.

V následujícím popisu řečujeme jen hlavně události týkající se především naší obce.

Vůdce se horlivě sledují politické události, čtou noviny, poslouchají rozhlas a ptejí se cíři (Paříž, Moskva, Londýn), kde v českých relovích dovidá se náš lid od našich emigrantů tam uprchlých (př. Benes, atd.) o skutečném stavu věci. Hospodně dělají si péřobly pokrání, vátstva, obuvi, zavádějí se však postupem času listky a ošberní poukazy téměř nevěchné, takže vše se omezuje, ba naopak nedostáváme. Zečíná „černý obchod“, kucke kletěsme (v této válce se tomu říká „šmetarína“), hanobte a jurné čáčkování.

Obce musí dodávat stanovení kontingenční obilí, brambor, dobytka. Vůdce se uplatňuje němčina: vyklešky, ukarovatele cest, frmy, jsou něm.-české, ve školách se píše č. jazyk. něm. jazyk, oštrání se všechny upomínky na býv. Republiku a její představitel. Školé palemiování stěn, seřkaz postročení cířích rozhlasů, letní čas, nocní hlídčování jsou dalšími symptomy války.

1939-40.

V pros. 1940 bylo nařizováno obecni kroniky odevodat Okres. úřadu a palorůt jiné. Napsal jsem narychlo novou kroniku, do níž jsem asi 10 listů z této kroniky opsal a tuto fuzovanou kroniku jsem Okres. úřadu poslal.

Tato kronika ^{přívodní} byla po dobu války pečlivě uložena doma, jindy čas v ml. Boleštině a v Neratovicích.

1941

V lednu 1941 nepadly spoušty sněhu, všichni občané měli pracovní povinnost uklidit sníl ze silnic.

12. dubna 41. uzavřeno činnost školy, v páru t. r. pruseni škol úplně, majetek zabaven. Ve městech museli činnosti patřičně.

V květnu byla velká voda v celém Pojíravě, její nedělná hodnota škod. Dosažila abnorm. výše 3-4 m nad hladinou.

U nás byla až v Boleštině na terasu, v Hynčově, v ob. obou a v Boleštině 1/2 m ve světnicích!

V květnu t. r. prováděn též soupis zvířeny. Občané přiměli /soupis nebyl z pochopitelných důvodů přesný! tento stav:

kozy 10, hov. dobytka 135 (krav 81), vepřů 35 (!), kůz 60, hus 160 (ve skuteč. asi 200), drůbež 341 (!), králků 150 (!), psů 30.

Naši ochotníci schválili div. představení „Pantofle Neplecha“ (4. V. 41) a „Domov“ (13. VII. 41.)

Ceník potravin
1941.

CENÍK POTRAVIN. 1 kg masa 34K (p. r. 40-120K), vejce 1.30 (2-4K), 1 l mléka 2K, mouka 4.20 (8-20K), cukr 7.50 (15-20), brambory 70-90 hal., raneč 1.50, chléb 1kg 2.80 (p. r. 3kg chléb 10-15K), housky malé 30K, pivo 4.50, hov. maso 25K, sádlo 25 (p. r. 100-150K). Kůřina omezeno, počnají i pivo.

V páru 1941 nastoupil nový protektor Heydrich, v Čechách i ve Moravě nastala pronásledování českých vlastenců, kteří se nechtěli podrobit nacistickému režimu a včas, jsou popraveni a stovky násrodenců je odvářeno něm. tajnou policií (GESTAPEM) do koncent. táborek.

Živě se sledují t. r. války na Balkáně (JARO 41), v Rusku (od 22. VI. 41), v pros. pak Amerika a Japonsko.

Nařizované sbírky na Něm. Čer. Kůř, sbírka barev. kůř, sbírka přim. sádla pro něm. vojáky, ve škole sbírky starých materiálů, kůř. byln., a t. d.

V primním období let 1942 a 1943 hrála u nás díky agitaci host. B. Tomsy čtná div. představení ochotníků dějepisích, národních i církevních div. společností. Šel u Tomsu býval mabit, lidé v páběv papomimel na poviasné chmury. Dinedla (a bia) byla také náhradou za jiné dr. výši páby, které během války byly zastavené (na př. kareční páby!) Nejúspěšnější hrou násich ochotníků byla v r. 1942 několikrát opakovaná opereta "U panského dvora", v r. 1943 jiriskora "Lucerna".

15. dubna 42 opět došlo na mohelnické prony? V 1. světové válce násly svému osudu, tenkrát se však se nikdo neodvážil riskovat svůj život (a šťastně celé obce, nebo Němci sestali za jin jednotlivce celé rodiny i obec).



MOHELNICKÉ ZVONY
12 velkých + 1 malý
snáto 15. IV. 1942.

14. odp. se s nimi neposledy običané porloučili - všechny prony se poroznely - druhý den byly otvorený do štěstí se se šklví násich lidí.

Politický byl rok 1942 velmi napjatý a pochmurný. Skutečná deprese přišla na nás po atentátu na říš. protektora Heydricha (27. VI.). V Čechách vyhlášen výjimečný stav, nastalo režimní a popravy v hrubém rozsahu. Celý červen denne popravy, též 2 vesnice vyhlášený (Lidice, Ležáky). Tot. inteligence je proměšlována a přiměně nicéma. Lidé uschováneji anebo má všechny památky na dobu Rep. (knihy, obrázky a p.), vědny si nemí jist přístem.

Také po hospodářské stránce je situace hrozná. Dočasně kontingenty se přetáhují. Naše obec na př. musela v r. 1942 dodat: 635 q obilí (350 ps., 270 ž., 10 ječ., 5 oves), 725 q brambor (320 rané, 405 pozd.), 20 q sena, 26 q slámy, mléku

22.000 vajec (65 v 1 slepice ročně), mléka
dale kontingent dobytka hovězího a vepřového.
Po obcích chodí hosp. kontroly. Vše se třese pokutami i vě-
zením: nesplnění dodávek, dřevní vepřů nebo dřívěcí na černě
(t.j. nepříklesení), stáčení masa doma, prodávání věcí, které
jsou na listky (t.j. volný prodej obilí, maso, krmivo, mléka a p.),
rekrutování, atd. U nás v tomto ohledu byli potrestáni p.T.,
p. Š., p. T., p. Č. Přes to obchod na černě kade dále,
probrě přidělení dávky nikomu nestalo. Smutné a trapné
bylo, že mnozí naši lidé spíše cizímu za velké peníze
nebo zejména dali než domácímu za ^{prýjatelni} normální peníze!!
Větší porozumění bylo v městech než v vesnicích.
Byly to často smutné obvesky. Nervozita, podryjeva, přetřev
pracovní a přerokční obavy ovládaly mnohé. Průběh let P.!

Okres úřad v Mnich. Hl. byl t. r. přinšen a okres připojen
k ml. Dolnímu. Hejtmanem tu byl Němec Wessely. Úřadování
jev německé, čestně jen v m. Bol. Srpěna. Všichni veřej. zaměst-
nanci (u nás pošta, škola) narostli v něm. kursy a skládají
porovně plovšky v něm. jazyku.

Odrody dělníků na práci do Rusie spouštěm dobrovolně
stávají se povinnými a povinněji se na ruský stav a povlnění.

Od nás pracovali v Rusii Jos. Horáček ml. v Berlíně,
Vlad. Holas ve Vídni, Lipsku a na Slov., Vlad. Tomka v Moskvě,
R. Folprecht v Berlíně, H. Jurek ml. v Lipsku*, O. Červe a V. Kotr-
man v Liberci, St. Rajtr v Moskvě, Štěp. v Jirádkově, B. Šorejs
v Norimberku, Led. Černý a O. Šverma (v H. Moh.) v Elbingu a „Su-
deček“ / O. Šverma na ústupu přes hranice došel těžký nápoj pte a
doma zemřel /.

1943

V roce 1943 nastává veličný obrát na ruské frontě. Poctem
Stalingradu (únor 43) obrátene něm. síla na východě a počíná
porovně uskup ar. dosud vítězné a půl Evropy ovládající
něm. branné moci.

Mé to však za následek totální nasazení mužů
i žen do práce v továrnách, na polích a na republiky
(v Protekt.), uzavření obchodu a přímocí pro volku nedu-
řivých.

* domů se nevrátil

Ve zdejší továrně /přilá a výroba hraček/ je velká zaměstnanost, pracuje tu na 100 dělníků, mnozí aby nemuseli do Rusí. Továrna má v nejmu od roku 1932 fa Ječmen & Žitka v Kostecku^{ov}/Orl.

14. II. 1943 zemřel v D. Bukovně ve věku 87 let bývalý zdejší kostelník Josef Sverma /viz str. 64./

V dubnu bylo provedeno odmontování kráb. vln v rocklas. přístroji, aby byl pameren posled ariho rocklasu /Londjn!/ Příst některý vyráb. i na to a po složeném jiným způsobem!

Stále ještě hosp. kontroly v obcích, na silnicích, na nádraží. Kartageny kus a kachen (142K, 18K v obce, mraťobok a kachy!) Skirka na Něm. čer. křiv (700K) prokázáno shora za nedost. zvýšeno ^{prode} podle poremků na 8.000K!

Válka v Africe skončena, 8. páru kapitulace Itálie. Velký optimismus a naději, že i v Evropě bude válka brzo skončena. Ale opět reklamání a pes deprese a pesimismus. Nic není k dostání, peníze jsou, ale nemůžeme kupovat. U lékařů plno lidí, ale ani léky nejsou. Trochu náhledu udržuje p. Tomoa s pořádkem div. představení. V r. 1943 sekrána celkem 34 předst. (a toho 5 mistrůch ochotníků - v činnu sekrána "Lucerna"). Přístore ceny kolků asi 25K (!), nárůstaj plně.

CENÍK k 1. I. 1944.

1 kg mouky 3.70 - 4.10 (pod rukou 20-100K), měsíční přiděl na 1 osobu 3kg - 1kg cukru 7.50 - 8K (p.r. 100-250K), na měsíc 1½ kg - 2kg chleba 8.50 (p.r. 20-50K), na měsíc 5.7kg - 1 mýdlo 80 hal (měs. 1 kůže!), 1 pémle 70 hal., 1 l pe. kofeje 3.80 (měs. 30 hal. nemá elek.) - 1kg másla 35K (p.r. 300-600K), na měsíc 7dkg - 1 vejce 1.30 (p.r. 5-10K), 4 na měsíc - 1g brambor 110K (300-800), měs. 10kg. - 1 l mléka 2.10 (5-10K), měs. 2l !! - 1kg kováři maso 17K, vepřovího 22K (p.r. 300K), 1kg sádla 17K (400 a víc), maso je 1kg měs., sádla 8dkg /TURKŮ JE NEJVĚTŠÍ NEDOSTATEK ZA VÁLKY !/, 1 l piva 4.60 (je volné, ale prodej sotva v neděli), 1 cigareta 30-80 hal (p.r. 2-10K), jen 35 kusů na týden!

1944.

1 m látky 100-200 K (p.r. 500-2.000 K), boty 100-200 K (p.r. ca 1000 K) - 1 q obilí 180-212 K (p.r. 500-1000 K).

1 kg jablek 8-12 K (20-40 K), borůvky 15 K. Litr slivovice 1.200 K. Ženský oblek na černo 5.000 K, pánský 10.000 K a více.

Denní plat dělníka činil 300-500 K, úředníka od 2.000 K měsíčně. Pěkné pleby byly ve vojovkách. Na válku nejvíce dopláceli lidé s penzijním platem, a odkázání jen na listy.

Škíma a jaro 1944 nebyly zdvořilně přímivé: vlhka a chladna byly příčinou epid. rozšíření chřipky, anginy, průdušek i zápalu plic.

Všude se sledují mapy a různé volební sítnice pol. na východě a od černo b.r. i na západě (invaze!)

Další nasazování lidí do továren, na pole, na rýpky. Od nos. Bl. Holasová v Josefově, V. Bedalová a A. Marešová v Štrod., Jar. Prokop a V. Hájek do Brna, atd.

Věškeré přeborní podniky paralyzovány.

Nedostatek ve všem, hrozná cena potravin.

Jen materiální režim - vše ve znamení války!

Lebšní kontingenty: 1000 q bramborů, 640 q obilí.

Nedostatek kůže (25 cig. na týden), kůže se vlastní, "rabaráčej",

tabák, tři jetele, strusky, čajovina a j. sušené listy. Cig. p.r. až 20 K!

Málo piva; pije se nesladké limonády ("pivolín").

Děti místo cukroví mlsají "šumáky", nemají hračky ani knížky.

Nekonečné vedení války už unavuje.

Bez následová doba.

A přichází rok 1945.

Pro všeobecný nedostatek uhlí paralyzují se školy (od 20.XII.44 - 4.IV.45), omezuje se práce v továrnách, vlaky málo jezdí, noviny vycházejí a jedním listem. Válka se blíží k našim hranicím. Je slyšet bombardování v "Sudetech" a v Říši až se u nás otevírají okna i dveře, každou chvíli poptáčky, nepřátelské letadla létají už k nám, a šarpaní letádky, ale i pumy. V únoru bombard. Praha, v březnu shorený pumy i v našem kraji (u Kobyly, Sovenice, Mnich. Štrod.). Přes Mohelnu ubírají se něm. trény, rajeta, uprchlíci z Říše. Vypravují se o sabotáží a partyzánech...

Všude na silnicích dělají se pátrání, u nás je dělají Němci, teď vykopávají díry (kulometná kmínka), podmiňují most přes želez. Naši lidé dělají si kryby pro případ útěku na předsí (v roklích), ve Súd. dole a j. Doma a na pohraničí vykopávají díry pro noční cennější věci, nepěti vrněle.

Je již vidět, že válka se blíží k svému konci.

Málo lidí vidět, málo práce, úzkost a strach!

^{v létě}
Ovoce na postřem
1944: hrošně 20 K,
hrušky 10, jablka 10-
20 K, jahody 20 K
za 1 kg. Křeslenice:
opět jidlo a předra-
žují.

V Praze se platí
za 1 kg mouky 100 K,
cukr 500 K, maslo ca
1.000 K, 1 l mléka 20 K,
chléb 100 K, vejce 20 K,
cigarety až 30 K -
nemocná 400 K, kreveta
500, košile hot 1000 K,
muš. šaty 30.000 K,
stříbrná 5000 K, ...

1945

2. května rozšířila se zpráva, že Ad. Hitler zemřel, všude
 již domněnka, že je konec války. Napětí ustoupá, 5. května
 začaly se sblížit něm.-čes. tabulky resp. ramena vel. německé
 t. j. firmy, uharovatele cest a p. V poledne objevily se na
 něm. první české a českoslov. vložky. Po poledni klesla
 radio povstání Pročánů, redosť a nadšení něm. mezi.
 Bohužel nadšení kaleno těžkým průběhem bojů v Praze,
 ale také nejistotou v něs. Tak 7. v. večer vznikl poplach,
 že německé vojsko se blížilo k Mohelnicí, všechno utíkalo
 do krytů a na stráně. Poplach se ukázal planým, přišlo
 lidé rozkopávají pohravní, sádky a t. d. V obci chodí klidně,
 klidě se pov. most, situace stále nevyjasněná, sleduje
 se naproti práci čes. vojskem 415. 9. května od 2. hod.
 v noci valí se přes obec na útěku něm. ^{motor.} vozidla, auto,
 děla s vojskem i civilisty se pedostního sledování ma-
 sích občanů. Téhož dne odp. partyzáni paravali u mostu
 několik něm. vozů s civilisty a masi je odbarovali.
 Při odbarování pbrani dostal se jeden Němec do polychy
 s nožem čelně a byl zastřelen. Na místním hřbitově
 je pochován také jiný Němec, který rozespalý stlel z auta a
 jiné druhé auto jej přejelo. Pod „jirbou“ se pas nějaký Něm.
 ke z ránu oběvil. Odpoledn. v večer došlo také u nás
 k leteckým útokům ve vodu. Děti a děti opět byly
 v krytech.

RUDÁ ARMÁDA
 v Mohelnicí 10/5 45.



První příjezd
 rus. vozu.
 Lidé se sbíhají.

Ve čtvrtek 10. května po 10 hod. dop. přijelo konečně od
 Č. Dubu první ruské vojsko, které po celý den přes Mohel-
 nicí pochodovalo, od rána jen bylo těi pohostěno,
 v obci nedvěni a jásoť. Na něm. vlály vložky českoslov.
 i ruské.

RUSOVÉ v MO-
=HELNICI 10/5 45.



Část vojska se zde i ubytovala a přemýšlela. Lidé i děti hned se obrátili s našimi osvoboditeli a poznali tak oblička legendárního hrdiny slavné Rudé armády, jejíž příslušníci byli až od Kavkazu, Sibiře, Moskvy a Ukrajiny. Radosně to byly dny pro Mohelnici a podobně klavně proto, že jsme se dočkali konce strašné války, že jsme překvali tu hroznou dobu útlaku, ponižení a bídy, strachu a úzkosti, ale také nadějí a víry...

Radosně zpívaly tehdy školní děti:

1. | Žijtejte Čechové, přišla sláva: |
| sluníčko vysvitlo zas nad náma: |
2. | Svoboda přišla k nám z Ruské pěti: |
| Občiany jásnají pod prapory: |
3. | Česká draká pěti usmívá se: |
| T.G.M. z nebíčka dívá se: |

Hež je poréhnany KVĚTEN 1945, štěstí i poréhnání naše
bndovenost!

Rok 1945.

Dramatický byl tento rok, v němž ukončena strastiplná doba hrozní 6^{té} leté války světové a my dočkali se kýženého míru a znovuobnovení ČSR.

20. května zřízen byl v obci místní Národní výbor, který převzal agendu býv. ob. zastupitelstva a starosty, který byl úřadem zproštěn. Předsedou N. V. byl Ant. Juránek, členové L. Šulc, B. Badalec, L. Šrajec, Boh. Vík, K. Šynský, Mil. Bajer, V. Prskavec, Fr. Tomka, Ad. Haslner, B. Tomsa.

Národní výbor

V obci se ustavily polit. strany a to: komunist., nár. social. a lidová.

V červnu 13. a 14. pochoduje ruské vojsko od Hradiště přes Mohelnicu opět do Německa a domů. Zvláštnost bndli i velbloudi, které Rusové měli. Na návsi opět jásání, podávání květin zvláště ruským vojákům a v duchu vděčaviny díky všem za jejich zásluhy o naše osvobození.

Rusové.

Při senoseči u Podkory nalezeným granátem zabít byl p. Moc a zraněn hošík Čupíkův.

Na lukách se pase na sta kusů dobytka, které Rusové řehou z Něm. do vlasti. Dobytek byl uhnaný, mnoho kusů zdechlo a bylo zde rakopáno. V obci se rozšířila také dobyteí slintavka a kulhavka.

Pozornost bndlo také (hl. pro naši mládež) jak Rusové v jízře stříleli ryby granáty.

22. června přivezeny z Prahy antem p. Vika z naše zvonky (nejstarší a malý), které byly za

Zvonky.

války zrekvirovány, ale šťastně v Praze přečkaly svůj úděl. Na jejich zničení již nedošlo. A tak byly zachráněny po druhé. Jen chybí bráti zvon (největší), který byl odvezen do Hamburku.

Husova oslava.

V červenci 5. uspořádána na vsích Husova oslava, opět svobodně po 7 letech. Za velké účasti občanstva promluvil o letošním významu Husova svátku ř. uč. Ad. Kastner, byly spívány písně a rozpalena hranice.

Pout.

8. čce byla pout. U Tomsů bylo večer již volné tancování, ale pout sama byla dosud bez předválečných atrakcí i nálady.

Na poště po odchodu dosavadního poštmistra Podrimka do pohraničí nastoupil B. Kolínský.

15. srpna vyvěšeny vlajky na oslavu konečného světového míru, neboť také Japonsko složilo zbraně.

Po 7 letech exilu vrátil se domů náš občan Jindřich Libeňský (r. čp. 22), který před válkou



krátce pracoval jako mechanik v Belgii, na války byl v Anglii, kde sloužil u čsl. letectva. Byl srdečně v obci vítán.

*Jindřich Libeňský
1912 v Mohelnici

15. září provedeny volby do Nar. výboru podle polit. stran. Dohodou o stejnoměrném zastoupení

byli jmenováni do nového N. V. tyto občani:

za KOMUN. Badolec B., Šrajer L., Bajer M. B.,
a Prskavec V.

za NAR. SOC. Průšek Št., Holas Fr., Rajsr Ant.

za str. LID. Augustin V., Bukvička Fr., Libeník J. F.

Předsedou stal se Bot. Badolec (č. 51.)

V říjnu odchází ze zdejší školy ř. uč. Adolfs Haslner, který v obci působil 12 let /1933-45/, psal ob. kroniku a šk. museum /1933-45/ a 1080 kusech různého materiálu (včetně se většinou k obci) a přes různá nepochopení a špatně jednání na 2. svět. války se s obcí hodně sžil. Stal se říd. uč. v Plarích u Ml. Boleslavě.

V obci dosazen nový učitel Bot. Haslner z Loukovic.

Toho roku odstěhovalo se z obce více občanů a to většinou do pohraničí: K. Jurner (čjv. post. mistr), Ad. Podarmek (tisk. postm.), Ant. Juránek (h. st.), Bot. a Fr. Vikori, Jiří Žižka, J. Bohoněk, B. Šorejs, R. Folprecht, K. Suske, V. Mareš, M. Hynterová, z Počkory L. Šrajer, J. Prokop, Jos. Tomka.

Ti, kteří Fr. Šrejš /z č. 23 bezg. smrti pastora-
ním nad prázdnou svého synka Vladimíra/, Fr. Hyntera
a B. Prskavcová.

Následkem odchodu sloven. učitelů i národních mladých mužů na vojnu *) je v obci velký nedostatek lidí na zeměd. práci. Proto o různých návrzích všeobec. pracovní povinnosti i zemědělců. Sedláckům byli přiděleni Němci na práci /celkem v obci 12/.

Volby do N. V.

Ad. Haslner
říd. učitel v Mokel-
nicích /1933-45/, odchod
do Plaz u Ml. Boleslavě.

Stěhování občanů
z obce.

*) ze 12 hochů
odvedeno 10!

2. prosince uspořádala mládež Mikulášský večer
u Tomsů, jenž se pěkně vydařil.

Obdobně se vyvedly i taneční zábavy na Štěpána
a Sylvestra. Omládkina si vynahrazuje oť válkou
byla ochuzena.

Veliké události prožili jsme v tomto roce 1945
a velké změny nastaly v celém našem národě
a vlasti.

Mnohé změny nastaly i v naší obci.

Seznam domů a obyvatel v Mohelnici

podle stavu r. 1945.

- čp. 1. /OB. DŮM/ V. Mareš, obuvník, jeho ž a dc. ^{mal. čsl.}
Jos. Holman, rolník, ž, 1 dc, matka Barb. H.
- čp. 3 /mlyn/ Led. Šulc, mlynář, ž, 2 dc, čeled, 10.33 ha poz. ^{čsl.}
- čp. 4. V. Augustin, rolník, ž, 1 s, čeled, 22.31 ha pozemků. ^{kat.}
- čp. 5. Fr. Bukvička ml., ^{kat.} rolník, ž, 1 s, 1 dc., čel., 22.62 ha.
Fr. Bukvička st. (býv. starosta), ž čsl.
- čp. 6. Jos. Ferkl, rolník, ž, 1 s, čeled, 20.51 ha poz. ^{kat.}
- čp. 7. Jos. Bukvička ml., hospod., ž, 1 dc., 3.23 ha. ^{čsl.}
Jos. Bukvička st., ž.
- čp. 8. Jos. Mareš, obuv., ž.
- čp. 9. /August. chal./ K. Suske, dělník, ž, 2 s, 2 dc. ^{čsl.}
M. Šivchá, švadlena /s matkou ^{čsl.}
- čp. 10. Fr. Tomka, rolník /s matkou/, 7.83 ha poz. ^{kat.}
- čp. 11. Fr. Holas, kupec, 1 s, 1 dc., 2.70 ha ^{čsl.}
- čp. 12. Jos. Černý, chalupník, ž, 3 s, 5.22 ha. ^{kat.}
- čp. 13. Boh. Bajer, stárek, ž, 1 s, 1 dc. ^{čsl.}
Jos. Místálek, dělník, ž, 1 s, 1 dc. ^{čsl.}
- čp. 14. Ant. Rajkr, rolník, ž, 3 s, 9.47 ha poz. ^{čsl.}
- čp. 15. Boh. Tomso, hosp. a přemk, ž. - 1.18 ha.
Jar. Chýle, hosp., ž, 1 s.
- čp. 16. K. Červa, knihár, ž, 1 s. 1.10 ha. ^{čsl.}
- čp. 17. Ant. Juránek, hospod., ž, 1 s, 2 dc. 1.73 ha. ^{čsl.}
- čp. 18. Jos. Brož, maloremeděle, ž, 2.34 ha. ^{čsl.}
- čp. 19. Jos. Horák, " ž, 1 s 2.38 ha. ^{čsl.}
- čp. 20. V. Bergman, chalup., ž, 1 dc. 3.93 ha. ^{kat.}
- čp. 21. V. Čermák, malorem. /s matkou a ses./ 1.75 ha.
- čp. 22. Fr. Libenický, " ž. 1.36 ha ^{kat.}
- čp. 23. K. Červa, strojník, ž. 3 dc. ^{čsl.}
/do května 1945: Fr. Krejčí, str., ž. 1 s.

Význam zkratk:

ž = žena
s = syn, dc = dcera.
kat. = u církve katol.
čsl. = u církve české
b. v. = bez vjst.

- čp. 29. V. Prokevec, redník, ř, 1 s, 2.26 ha poz. čsl.
 Jos. Fibrich, býv. školník. *kol.*
- čp. 31. Fr. Tomka, malborem, ř, 1 s, obec Jos. 1.15 ha čsl.
- čp. 32. Anna Hynterová " 1 dc. 1.29 ha. *kol.*
- čp. 33. A. Gynský, brnklař, ř. *bez rybn.*
- čp. 34. Jar. Jiránek, krejčí, ř, 2.50 ha. *čsl.*
- čp. 35. V. Tomka, rolník, ř. 1 s. 2.23 ha. *čsl.*
- čp. 36. Štěp. Průšek, dlarčič, ř. 1 s, 1.25 ha. *čsl.*
- čp. 37. Jos. Škréba, dělník, ř. 1 s. 1 dc. 1 ha. *kol.*
- čp. 38 /POŠTA/ Holnský, poštovní str.
- čp. 41. Boh. Bodalec, tesář, ř, 3 s, 2 dc. 2.25 ha. *b. v.*
- čp. 42. /TOVÁRNA/: Jos. Plouřek, maj. tov., ř. 3 dc. 3.39 ha. *kol.*
 Mil. Ječmen, maj. tov., ř. 1 dc. *čsl.*
 Jiří Křížka, ing., ř. 1 s 1 dc. *ev.*
- čp. 43. /MLÝN/: Fr. Garderník /býv. starosta/, ř. 3 dc. 1.18 ha. *kol.*
 44. Jan Vík, majem. mlýna, ř. 2 s *kol.*
- čp. 45. Boh. Šlebo, host. a kupec, ř. 1 dc. 10 met. *čsl.*
- čp. 46. V. Hajlich, dělník, ř. 1 s. 1.05 ha. *čsl.*
- čp. 47. Al. Štěpán, sedláč a trafik., ř. 1 s *kol. 90 a.*
- čp. 48 /ŠKOLA/: Ad. Haslner, říd. učitel, ř. 1 s. 1 dc. *ev.*

*

Podhona :

- čp. 1. Jos. Čupáček, rolník, ř. 1 s 3.73 ha poz. *čsl.*
- čp. 2. A. Dvořáková, malborem. 1.43 " *čsl.*
- čp. 3. Jos. Prokop., dělník, ř, 2 s 72 " *čsl.*
- čp. 4. Jos. Hořková, domk. 1 s. 1 dc. 61 " *kol.*
- čp. 5. Jos. Holmarmík, dělník, ř, 1 dc, 1.09 " *čsl.*
- čp. 6. R. Berkmanová, rolnice, 1 s, 1 dc 5.76 " *kol.*
- čp. 8. M. Bajer, dělník, ř, 1 s 1 dc. 90 " *b. v.*
- čp. 9. J. Najman, host. ř. 1 s 1.25 " *čsl.*
- čp. 10. Led. Šrajber, kupec, ř, 2 s *b. v.*
- čp. 11. Jos. Bůžek, hajný, ř. 2 s 2 dc. 2 ha *kol.*
- čp. 13. Jos. Tomka, malborem. ř. 1.25

Celkem: domů 50 /v Mokelnic 39 pop. č., v Pochoři 11/
 obyvatel 250 /v Mok. 200 ob., v Pochoř. 50/.

Ad. Haslner
 1945.

1946.

Kronika nebyla od r. 1945 vedena. Vzáří r. 1950 nastoupil na mohelnickou školu nový učitel, Jiří Vagner. Přánil se po kronice, která nebyla však k nalezení. Pordeji bylo zjištěno, že kronika je v Jovenicích. Byla odtud přivezena. V r. 1952 byl navržen jako nový kronikář B. Badalec a pordeji J. Černý, ml. Kronika byla však zase předána učiteli, aby je doplnil. Kronika zachycuje podstatné události v letech 1946-1953. Kronikář J. Vagner se narodil 19. 10. 1920 ve Smečně, okres Píseň. Učitelství uštvor navštívovob na Kladně. Na učitelství místo nastoupil r. 1942 v Sudoměři. Za rohu byl pracovně nasazen do byř. Německa jako řidič elektrických drak. Od r. 1945 učil na Loukovic, ve Prářišti, v Otci a od r. 1950 v Mohelnici.

Nutno podotknout, že platným pomocníkem při doplnění kroniky byl bývalý kronikář A. Kastner. Z místních činitelů neprojevil skoro nikdo zájem o doplnění kroniky.

Po Květnové revoluci se jeví v obci přeskupení politických sil. Agrární strana, která dříve ovládala vesnici se projevila ve svém celku jako nepřátelská vesnickému lidu. Nebyla vůbec povolena. Velkého rozmachu nabývá Komunistická strana Československa. Přeskupení politických sil se projevilo i ve volbách do národního shromáždění. Výsledky:

| | |
|------------------------------------|------------|
| Komunistická strana Československa | - 50 hlasů |
| Strana národně socialistická | - 41 " |
| Lidová strana | - 30 " |
| Strana sociálně demokratická | - 9 " |

Předsedou MNV je zvolen po dosavadním předsedovi B. Bradalovi, F. Holas za stranu nar. soc.

Při zemědělských pracích v obci vypomáhali fašističtí Němci ať do doby než byli odsunuti. Vydatná byla také pomoc brigádníků. Byla to novinka. Starí občané jen nad tím kroutili hlavami a pochybovali o dobrém významu brigád. Dnes jsou brigády běžným jevem.

Ze spolků a korporací projevovat činnost pouze Sokol. Mohutné byly přípravy na 1. máj a 9. květen. I skoro celá vesnice se zúčastnila oslav v Mnichově Bradišti.

V únoru se rozvodnila Mohelka a Jirera. Nastaly takové povodně, že není pamětníka. Voda

sahala až k Holasovjím a proud vody od Badalco-
vých k mostu byl lakový, se ani vojsko na pontonech
nic nevedlo. O život nepůl nikdo a ani zbrátý na
mrtvém i živém domovním inventáři nebyly velké.

1947.

První rok dvouletý byl ve znamení plnění úkolů.
V naší obci hlavní na úseku zemědělském. Obec jako ce-
lek plnila všechny dodávkové povinnosti. Ze zemědělství
jsou odbírány pracovní síly německé národnosti (od-
suz do Německa). Na čas jsou uvolněni Maďarů a Ru-
muni. Ale již je zřejmo, že zemědělskou práci si budou
muset v dohledné době konat pouze majitelé usedlostí.

Stav obyvatelstva podle výsledků celostátního sčítání

| | | |
|-----------|--------------|------------------------|
| Mohelnice | 132 obyvatel | } celkem 170 obyvatel. |
| Podhora | 38 obyvatel | |

V dubnu zemřel bývalý starosta František
Pardemík.

V osvětlové činnosti bylo velkým přínosem kráčení stálého
roubového kina u Tomso. Velkou pasáku na kráčení má B.
Tomso. návštěvy byly velké. Každé představení bylo vyprodáno
a lidé stáli často i na chodbě. Lokol rozjel dále činnost.
Začalo se pracovat na Všeobecný sled Dramatický
odbor Lokola sebral 28. 10. divadelní kruh v době okupa-
ce Sukolora. Řídicem byl J. Wagner učitel v Čučě

Zaslouhou některých obětavých pracovníků, hlavně
pana J. Kušta a A. Rajha ml. byla škola omít-
nuta kameninou. Vě kůdli byla dána široká okna.

V tomto roce bylo počasí skutečně abnormální. Mraky
bvaly tři měsíce. Bylo až -20°. V únoru a v březnu
musela být vyhlášena pracovní povinnost na odklizení sně-
hu. Na jaře zase nastalo velké táni a ráplony. Naposle-
dy přišlo v dubnu. Od té doby až do konce října ani nešp-
lo. Nastalo katastrofální sucho. Lina ani stavy nebyly.
Školení obilí byla minimální. Krmení a slámy bylo tak
málo, že není pamětníka. Vzhledem k velkému suchu se
nemohlo ani sít. Sít začalo teprve až v listopadu,
kdy začalo po první přišet. Dosažené teploty v době nej-
většího sucha +34°C. V celém státě byl nedostatek re-
méditických produktů. Od Kladomoru nás zachránila
bratrství pomocí Sovětského svazu.

1948.

Politické poměry i na vesnici se stávají vykoře-
nější. Někteří lidé si nemohou odvyknout ještě kapitalistické
zvyky politického života. To, co se projevovalo v naší
obci v malém měřítku, mohli jsme sledovat ve velkém
v celém státě. Statkáři na vesnici křičeli křá-
ty svého mocenského postavení. Vě městech zase tovární-
ci, uhlaboranci, bankéři a církevní šlechtka se snažili na
každou cenu zastavit naši cestu k socialismu. Vyurči-
li k tomu stran nář. soc., soc. dem. a lidové.

Škrtli v nich vedení na svou stranu. Rovným zastán-
cem politiky přátelská a mírná, cesta k socialismu
se stává pouze KSC. 21. února 1948 myslily
reakční síly v našem státě (ovšem ve spojení se za-
hraničním kapitálem), že přišla jejich chvíle. Věř-
ly, že se jim podaří nastolit opět kapitalismus
a KSC odsunout. Úradní ministři podali demisi.
Přepočítali se však. Byla zde silná Komunistická
strana Československa, která za vedení svého před-
sedy Klementa Gottwalda zmařila všechny
pokusy o puč a zasloučila se, že Únor 1948
přesílá bez krevprolití. Zrádci byli odhaleni
a vzali nohy na ramena. Ulekli ke svým kře-
stobráncům - Američanům do Západního Německa.

Odlud stoum rozklasim a listkem proti naši republice.
Vznika vláda obrozené národní fronty. Předsedou se
stává Klement Gottwald. V číronu odekári k pre-
sidentského úřadu Eduard Beneš. Prezidentem
se stává první dělník republiky Klement Gottwald
a předsedou vlády Antonín Zapotocký.

V naší obci proběhly úvorové události
klidně. Předsedou Okružního výboru národní fronty
se stává B. Kadalec. V obci zůstává vše
při starém.

Po únoru 1948 začínají být uskutečňovány
všechny podmínky k rybudování socialismu.
V dubnu 24. IV. je uřádně Nový školský zákon a 9. V.
je vyhlášena nová ústava.

V číronu a v čírvenci se odbyvá v Páre
XI. všesokolský slet v Páre. místní tělovicná jedus-
le Sokol vyplala ráctvo, řeny a murě. Po sletě
však čímod Sokole v obci ochabuje.

Na vesnici se začíná mluvit o zakládání
JLD. Lidé se většinou dívají na tuto významnou věč
pochybovacně. Dodávky se plní hučě, zolašti velu
robnici V. Augustin, J. Ferdl a F. Bubníka.

V číronu jsou provedeny volby do národního

shromáždění. Hlasovalo se jednotně. Buď pro kan-
didátnu Národní fronty nebo bílým lístkem proti.

Všude švaní kapaduků rozhlasu si většina
lidí uvědomila, kde je jejich místo v lidové de-
mokratické státě. Výsledky voleb:

83 hlasy pro NF
19 bílých lístků
18 neplatných

28. 10. byl vyhlášen první pětiletý plán
socialistické výstavby našeho hospodářství.

Dvouletka byla pakoncena. Plán nebyl spl-
něn ve stavebnictví a v zemědělství. V těch-
to odvětvích byly u nás ještě soukromo ka-
pitalistické prvky.

V NK se provádí prosvětlující členění.

V květnu byla velká průtrž mračen.

V Podhoru se rozvodnila malá Mokella. Jinak
bylo počasí normální.

ceník potravin:

| | |
|------------|-------------------|
| 1kg chleba | 4, 50 Kčs |
| 1kg mouky | 6, - až 7, 20 Kčs |

| | |
|----------------|----------|
| 1 kg cukru | 15,- Kčs |
| 1 kg soli | 5,80 " |
| 1 kg másla | 90,- " |
| 1 kg sádla | 44,- " |
| 1 kg hor. masa | 46,- " |
| 1 l mléka | 4,20 " |
| 1 l piva | 4,- " |
| 1 vejce | 3,- " |
| 1 houska | 1,10 " |
| 1 q brambor | 100,- " |
| 1 q pšenice | 400,- " |

1 9 4 9.

Komunistická strana Československa přiváděje
 neustále drobné a střední řemeslníky a výrobce spo-
 lečného hospodářství. V Praze je založeno
 první SZD. U nás řemeslníci stále nechapou význam
 kolektivního hospodářství.

Celostátní udělení byl 11. srpen 1950.

Příslušníci strany v naší obci se savárali na
počet 18. sledu na různé práce v pomoci ve
vněch a zlepšení vzhledu obce.

J v obchodě je máha po zduštemě-
ní. Obchod p. Holase přebíhá Jednota, spo-
hětá a rybní družstvo v smichově Hradišti.
Vedou se stává L. Vlková.

Od 1. října je zaveden volný trh někte-
rých produktů. Vyslyžly se však živly, které
chtěly volnění využít k narušení našeho hospo-
dařství. Proto bylo později zavedeno opět list-
kové hospodařství. Byl však zaveden volný
trh pohovin, obuvi a textilu za zvýšené ceny.

V lidospráve začínají fungovat úřední
tajemníci. V naší obci je úředním tajemníkem
zprvu s. Louda z Vlastibovic, později s. Čížitel
z Malé Bělé. Ku zlepšení ověřovací práce se
přijímá úřední ověřovací besedy. Tajemníkem je
J. Vagner, učitel z Oucí.

J. Holas odstoupí z funkce předsedy MNO
a předsedou se stává opět B. Badálek.

5. 11. 1949 zemřel ve stáří 97 let řidič učitel v. v. J. Sedláček. V Mohelnici působil 40 let.

V MOKSC probíhá první rok stanicového školení.

Občanstvo se začíná učít také ruštině v Lidových kurzech ruštiny. Učitelka je J. Štoll ze Lyskova. Kurs probíhal však velmi nepravidelně.

Počast bylo po celý rok normální. Dodávkové povinnosti zemědělci splnili až na tři největší rolníky. Váre kovářské dodabla mléka.

V národních místnostech školy byla zřízena oddávací síň. Mohelnice se stává sídlem matricového obvodu. Matrikářem je J. Černý, ml. Povím smátkem byl smátek V. Müllerovi a K. Dvořáka z Olš. Nosomanželi dostali hodnocení matební dary.

1950

Myslenka socialisace vesnice si razí vítězně cestu. Na veřejných schůzích se mluví o založení JZD v naší obci. Rada občanů je však ještě pod vlivem starých agrárnických myšlenek a brání se založení jednotného zemědělského družstva.

Dodávky plní soukromé hospodářské podniky stále hůře. Pracovní vyzpětí v zemědělství se stává stále větší a větší.

Z funkce předsedy MNOV odstoupuje Bohumil Badalec a předsedou se stává Oldřich Červa.

Na školu nastupuje nový učitel Jiří Vagner. Přichází z Olouce. Jiří Džve se účastnil v Mohelnici práce v Sokole a v osvětě. Gosavadní učitel Bohumil Kadlec odchází na školu do Loukovic.

Na podzim ukázali mohelnickí občané pěkný poměr ke škole, když na veřejné schůzi vyhlásili závazky na pomoc škole. Ať už to byly košíky brambor, litry mléka (vše v Křiš) nebo brigádnické hodiny na pomoc zlepšení okolí školy, to vše dokazovalo velký poměr mohelnických občanů ke škole.

V červenci byl smíšen obchod a hostinec u Ko-
lebi.

Návštěvy v kině jsou stále dobré. Občan Tomša
se stará velmi o propagaci kina.

Místní ochotníci se hráli dvakrát hrn Na Bou-
šinské samotě.

Počasi: Jaro bylo příznivé. V létě pak nastalo
horké počasí a 5. července se rozponsala velká
bouře, která trvala jeden a půl hodiny. Byly pří-
sobeny škody na okopaninách, na obilí a hlav-
ně usypěty cesty. Zvláště veliký průval vody byl
v Choenejovicích a v Lovenicích.

Žně začaly poměrně brzy. Projevila se zvýšená
pomoc STS. Obilí se většinou mlátilo přímo z po-
lí a odváželo se ihned na státní dodávky.

1951.

Tento rok je ve znamení zvýšených snah o založení JZD v naší obci. Pracovní výpěstí soukromě hospodářských rolníků je stále větší.

O JZD se zatím jenom mluví a uvažuje, ale z aktivních rolníků není nikdo, kdo by sám začal organizovat a přesvědčovat o výhodách JZD.

Naše vláda pomáhá stále více vesnici ve zvýšení pomoci JZD a STS. Do obce Mohelnice se svou studiskem traktorové brigády v Gezemicích.

Od 1. června je zavedeno u nás a v řadě obcí v okolí Mohelnice umělé oslodičování krav.

Mohelnice n. Jizerou se stává studiskem inseminací služby. Tu má spočátku pouze dva zaměstnance, ale postupem času počet pracovníků roste.

V našem uvolnění vázaného tku a v našem zainteresování zemědělců na vyšší výrobu jsou zavedeny dvoji ceny za zemědělské výrobky. Jedny na vázaném tku a druhé na volném.

Obyvatelé naší obce pomáhají účinně v budování lepšího vzhledu školy a jejího okolí. Tak bylo zřízeno s výpomocí maňáského divadla. Opět se nejvíce zasloužili K. Hymský, B. Kolečka a J. Blažek. Maňáskový kroužek se pustil ihned do

práce a sebral řadu představení jak v Mohelnici
tak v okolních obcích. Dále byla zakoupena do
školy zahradní houpačka a promítací přístroj.

Na jaří se začalo stavět pod školou lesní
cvičiště. Celkem bylo odpracováno 589 brigádnic-
kých hodin. Nejlepšími brigádníky byli J. Korman
a B. Koleta. Instalaci polní dráhy se zasloužil
B. Tomsa.

27. května byl uspořádán na Chocnějovicích
první Lokobský den. Zúčastnily se školy v Podoli,
Mohelnici, Jizerou, Lovčicích a v Otči. Na tento
den se přišlo podívat obecnost ze všech obcí
v okolí.

Ochošníci sebrali šikrát divadelní hračky
Podpoljanské / jednou na Nechačově /.

V obci byl pěstěn místní rožlas. škoda,
že není systematicky správně využíván.

Počasi: Zima byla mírná, jaro celkem
příznivé. V porostech brambor se však vyskytl
nebezpečný škůdce mandelinka bramborová. Nej-
prve tomu nechtili mohelnickí občané věřit, že se
i v jiných obcích vyskytla mandelinka, ale když
byla nalezena i u nás, mluvili jinak.

1952

Již na počátku roku bylořejmé, že otázka zakládání JLD bude v tomto roce stejnějně v práci na vesnici. V celostátním měřítku i v našem okrese dochází k založení řady JLD. Stavající JLD se upevňují a ukazují dobré hospodářské výsledky. Tak začínají soukromí hospodářci plněni mít. V naší obci jsou hovory o založení JLD stále bouřlivější. 5. září 1952 je v naší obci založen JLD II. typu. Na předešlé schůzi byli zvoleni následující funkcionáři:

předseda: František Tomka
Hospodář: Lubomír Abraham
účetní: Ladislav Šule

V našem JLD jsou všichni rolníci, z nich J. Ferkla a V. Augustina. Chůť do práce v novém družstvu je velká. Konkrétně se uvádí o možnostech dalšího růstu JLD. Při podnikmích pracích pracují již družstevníci společně. Ráda lidí přesvědčuje funkcionáře JLD i ostatní družstevníky, aby co nejdříve přešli na III. typ, jelikož JLD II. typu nemůžou vyhovovat drobnému rolníku. Objevuje se však opět chytráčení a přechod se stále oddaluje.

Jelikož se v MNV ukázovaly špatné formy práce, bylo přistoupeno k reorganizaci rady MNV. Její složení je následující: předseda - Oldřich Červa, zemědělský referent Frant. Tomka, finanční referent Jiří Vagner, zdravotní Hana Kubíčková a technický Bohumil Budáček.

Po stavbě letního cvičiště u školy se přistupuje k údržbě školního dvora. Nejlepšími brigádníky byli Štěpán Pušek, Bohumil Moe, Josef Korman a Jindřich Dvořák.

12. března 1952 byl založen na národní škole pionýrský oddíl. Vedoucí se stává Hana Kubíčková. 29. června skládalo osm pionýrů starostně pionýrský slib.

V místním rozhlase se uplatňují stále víc a více se svým pravidelnými pořady pionýři.

V červnu je uspořádána v Mohelnici nad Jz. velká mírová slavnost, na které byli přítomni občané z okolních obcí.

8. června je opět uspořádán na Choceňovicích úspěšný Sokolský den.

Ochošníci se hráli dvakrát divadelní hra Lidé z naší ulice a vyláště s velkým úspěchem Tylovou národní báňorku Hrátkový dudáček. Tato hra byla několikrát hrána v Mohelnici a v řadě obcí.

Počasi: jima byla mírná, jaro teplé. Vyskytlo se velké množství chroustů. Leto bylo suché. Do

20. srpna bylo již po sních. Nastalo však dlou-
hé období deštů. Uklizení řepy byla velmi obtížná.
10. listopadu první přímrazky.

1953

Limniho klidu v JTD je využito k organi-
sačímú zpevnění družstva a k přechodu na III.
typ. Někteří funkcionáři a členové JTD však ze
sobeckých důvodů nepřejí přechodu na III. typ
a pod různými záminkami brzdí vlastní čin-
nost celého JTD. U drobných rolníků se vzma-
há nechuť k činnosti družstva, neboť v je-
jich práci mají užitek především zemědělci
s větší výměrou.

Mohelnicí občané pokračují v pomoci škole.
Začíná se provádět výstavba cesty ke škole.
Nejlepšimi brigádníky byli: Gěpán Šušek, Jo-
sef Korman a Jindřich Dvořák.

5. 3. 1953 zemřel generálissimus SSSR
Josef Visarionovič Stalin a 14. 3. 1953 prezident

republiky československé Klement Gottwald.

Pěkně probíhá činnost pionýrské organizace na škole. Pionýři se starají platnými pomocníky v budovám nejen školy, ale i celé vesnice.

7. června je uspořádáno v Mohelnici tělovýchovné vystoupení škol z Podolí, Mohelnice, Govenie a Oúče. Bylo pěkně počasí a účast občanů byla velmi pěkná.

30. května byla na území celého státu provedena měnová reforma. Na ni doplatili ti, kteří měli peníze uchovány doma. Poštovní úřad v Mohelnici vyměňoval staré peníze za nové. Bylo pozoruhodné, že někteří lidé, kteří naržkali na poměry a na nedostatek peněz, měnili velké částky.

Od 1. června byl zrušen také liškový systém.

Počasí: zima byla mírná, velice málo sněhu. V únoru nastává obléva, je velmi teple. Koncem února a počátkem března dokončena vškerá arba. 13. března silně sněžilo a byly velké noční mrazy. Jaro bylo suché. 13. dubna rozkvetly první květiny. 9. května byly silné sněhové přelásky a 14. května mráz. Zmrzly květiny a ovčáky. Od konce května pěkné počasí. I podzim byl pěkný. Bylo však velmi sucho.

1. páří 1953 odchází učitel Jiří Va-
gner jako ředitel osmileté střední školy do Bakova nad
Jizerou. Na jeho místo nastupuje Josef Vodláníl
z Bechova.

1958

1948-1958

Rok 1958 je jubilejním rokem našeho pracovního lidu měst a venkova. Uplynulo 10 let od památných únorových dní 1948. Ukázalo se, že pracovní lid si dovede vládnout a se od cesty, kterou tehdy nastoupil, jej neodradí ani ty nejtěžší překážky. Tohoto významného výročí bylo vzpomínáno v předvečer 25. února na slavnostním shromáždění všech občanů. Promluvil p. Pavla, kulturní část večera obstarali pionýři naší školy, kteří skvěle rovněž pl. Účast na večeru byla značná.

Družstvo

JZO III. typem množitelství v roce 1957, končí letoš 1. pok společného hospodářství. Družstvo má dobrého a obětavého předsedu v p. J. Rajkovi. Pracovní morálka ať na jednotlivé případy byla uspokojující. Přestože družstvo hospodáří prvním pokem, bylo dosaženo v roškové výrobě dobrých výsledků i přes nepříznivé a opožděné jaro. Při polních pracích vyzpomáhali družstvo ptáci pracovníků rávodu - jednatelství střední školy v M. Hradišti. V jejich práci byli družstevníci spokojeni, zvláště při okopávce a jednocení cukrovky. Vítaná byla též pomoc VŽ a DV jednoty jejichž přičiněním bylo vyjednoceno a okopáno 2 ha cukrovky. Brigádnická pomoc v řad občanů se projevila i při senoseči, sničce a podzimním sklizení. Tak mohlo JZO provést veškeré práce včas. Velmi pěkný výnos byl dosažen u pšenice pěstované na 9,20 ha a to průměrně 27,80 q / ha. Rovněž u sena byl

byl výnos velmi dobrý a sem kvalitní. Úroveň se vyrovnala s povinnými dodávkami i dodávkami na státní nákup. Hlavní výnosy byly v okopanin, zvláště brambor a krmné řepy. Poté následně nemohou být však pasáky v výrobě živočišné. JZO převážně mnoho kusů brakových a tuberkulózních, většinou dojnic, jejich chybí do průměru 7, je velmi malá (1 na 1 dojnic). Výroba živočišná je roztržitá, chybí společné ustájení skotu, není vepřinec ani drůbežárna. Zde jsou velké strážky a bude na všech funkcionářech MNV - VO KSČ - JZO, aby pomohli JZO v této situaci a přesvědčili členy JZO o nutnosti vyřadit společných zařízení. Škoda, že si JZO nechalo vykoupat strojní stanici bývalou školařskou. STS zde přidala své středisko = brigádu. Brigáděm ustanoven Středisko STS p. Ferka Ladislav ze Lychova, agronomem p. Špička Václav. Během roku se mění na výrobní středisko a postupně ustanoven p. Holýna p. Veselí. V obvodu střediska jsou obce Mohelnice, Chocnížov, Nereklavice, Jivina, Hradištko, Křemice, Rostkov - Úně. Jmenovaná JZO uvítala přezemí střediska v Mohelnici kladně.

Pro výstavbu naší obce bylo v tomto roce vykonáno Výstavba velmi málo. Bylo pokračováno v navázání křižky pod školou, provedeny menší opravy ve staré škole, upraveno asi 100 m obecních cest. Ústřední památková péče dokončila povzpůsobení pománek kostelika slyšoucí kněžnou a opravila

noví skapové staly. V hlavním vchodu dala pasadit smaltovaný štít s nápisem Památka chráněná Trkoslovenským státem. Oprava křibitorní řdi řadařna MNV a je poloviny provedena panem Krátem.

MNV

Ve složení MNV nebyl směn. Rada MNV se scházela pravidelně skoro každý pátek - pasadání plena 1x měsíčně. Na každé štítletě se sestavuje pracovní plán. Domek op. 23 p. Kráťová byl kout prodán manželům Šantovými se Lovenic, když odpovídání funkcionáři MNV nedovedli najistit řihadu na jeho zakoupení pro veřejní účely.

Kultura

Osvětová beseda vypracovala na základě usnesení řiv o kultuře ve spolupráci se štábami NF perspektivní plán rozvoje kulturně-osvětové činnosti na období 1959 - 1960. V plánu vychází řeškara osvětové činnosti je prxbom hospodářsko-politické situace v obci a je zaměřena k těmto hlavním říkolím: a) říším vědeckého nářsom a pasarování politiky strany, b) na říči o vyřivání všeobecného a odborného vzdělání, c) na vyřloven uměním a říči o bohatý společenský říivot pracujících, d) na vyřstavbu a další rozvoj osvětových řanzem. řiv řets byl řířipraven cyklus přednášek "řemik a vyřvoj říivota na řemi". Na pomoc násěm řemědělkovi a řiv řivku byly řířidány řetery řířiměny řekšenosť (organizace říace, řekšivice, řekšivka) řa řířimění říivost: řo dřešřivníku ři řivobřešřiv obřivku. Nově řířivena řiv řiv, řo řetří byl řířidáno ři řo dřešřivních ři řivobřivice, řivobřivice a řivobřivice. ře řířiměna ve řtávě řivobřivice, řířivuje

v zimním období 1x za 14 dní po celý den. Správcem školy pověřen ředitel národní školy.

Nově byla uspořádána LK - místnost přepřažena na Knihovna knihovnu a učárnu, vybavena novými stůňmi a stůly - paraden novým knihovníkem p. Frant. Tomkov ml. administrativní povádek, knihy probaleny a uspořádány, také knihovna, která se stává knihovnou okreskou, bude dobře sloužit svému účelu.

Ze slovek vyníjel činnost ČCK (redačníckí před- Složky NF nášky, poskytování první pomoci, redační hládky), LMS, ČSM (dělné sdružení), SV jednoty (spolupráce dobře s OB a školou), VŽ, SRPS, menší činnost nebo přednou prořadění, SČSP a TJ lokál.

Národní škola byla vybavena novými stůly a židli- Škola kami a má jednu z nejlépe vybavených učeben v okrese.

Z části chodby bylo započato s vybudováním prádelny a koupelny díky pochopení rady MNV. Škola se přetáhá na veřejném pivovárě oba. Z vítězů akcí to byly oslavy památných dní a výjevy (25. II., 8. III., 9. V., 1. 6., 7. XII.). Zvláště předlon akcí bylo uspořádání velkého dětského dne na parkově mezi školou a čp. 8.

Během roku si pakoužili v Pásmícku a Vícku první sel-
visny v obci.

Zima byla celkem mrazivá, v lednu byla teplota často Počasi nad 0°C, rovněž tak v únoru a byla naděje na včasné jaro. Březen však byl chladnější s častými mraziky, duben s častými přeháňkami. Tím se jarní práce značně opra-

dily. Stromy odvětvily dobře - převažovala většina dřevní hmoty byla nad-
průměrná a nebyla ani cele vykompenována. Polní kultury vege-
braly příznivě - pohromu utrpěla brambora a kempobílá pšavice.

Poroděj Hlohobrajčiči a vydatní dílna na počátku července experimenty
reproduční žijeny a Mochelky, protřetí hráče náhorní,
obřezání rekreačního tábora na Podhorě (dět. z Prahy), zabývaní
stejně podlé půda a o první ponti 6. července. Tím byla
celá ponti přelázena, přičast na tradiční přebavě byla malá.
Tímto podání přelázo, rovněž sklesni otar, okopáním a pod-
římmi přípravi pudy pro fačetí přímmi. Firma, jako
více poslední léta, se odlišila později.

Kino MNV přeručae v březnu do své správy místní kino, jehož
vedením pověřilo p. Tomšem Bohumila.

Komandace

průběh -

1959

Politické poměry a polit. život v obci.

Stále více se projevuje na všech úsecích práce řídicí úloha KSC. Vše vysílá do všech složek své zástupce, kteří se mají stát iniciátory krouží se společními úkoly, kteří před nás lid stran, strana a vláda. Tato úloha není vždy dobře chápána v naší obci ani samotnými straníky. Nejde o diktát nebo hlídání, ale o přesvědčování a získávání všech občanů pro politiku strany. Vše se voláostě zaměřila na problémy JLD, kterému chce pomoci v dalším růstu a rozvoji. Z ostatních politických stran vyvíjela se hlavně činnost čes. strana lidová. Ze složek NF vyvíjely činnost: ČSČK - uspořádala 4 přednášky a filmy, 2 společenské zábavy, kulturní výjezd do Prahy. Stanice první pomoci poskytl občerstvení v 7 případech. ČSPO nemohla divodit k propracování zábraku. V obci nebylo od roku 1954. Provedl několik preventivních prohlídek a kontrol od stranovního práva. Účastnil se aktivně přípravy občanstva k CO v rámci všennárodní přípravy občanstva. Malou pozornost věnuje však vyjmenovaným úkolům. Podání dnů se nezúčastnilo ani

okreskové nebo okresní soutěže, která byla řádně
uspořádána právě v naší obci za účasti dvoustev
dětků, dorostu, mužů i žen. Místní skupina připa-
vila velmi dobrou výstavu louku mezi Mochelkou a silnicí
na most přes řízem, dále parkoviště, občerstvení, stav-
ování i společenskou zábavu. Goutiš předjel předseda
ONV M. Hradišče p. V. Anton. Za místní obec předvedl
soutěžící předseda MNV p. F. Vík. Goutiš probíhala se
velmi pěkněho předání hračky za prostředků příjmu občanů
z celého okolí. Na závěr byl proveden pořádný pitok
na hradě Lásadku. Nejlepší dvoustev všech kategorií
dostala plakety, poháry a jiné odměny. Absolventi
vítěz - dorost Láďar obdržel pohár věnovaný MNV. Po-
tom následoval koncert dětské hudby J. D. Mukačov
na Badalcově zahradě a večeř tamními zábavou u Tomáše.
VŽ uspořádal spolu s OB a školou oslavu MOŽ 8. III.,
kterí se zúčastnilo 50 občanů a 25 dětí. Nejstarší občan-
ky naší obce M. Široká (90 let) a Bukvičková byly
obdarovány květinami a knihami. Všichni přítomní
babičku Širokové upřímně blahopřáli. Je doma velmi čilá,
páda dte, vykonává domácí práci a pomáhá se s dětmi
v obci i ve světě. Láďar naší školy předvedli potom
hodnotný kulturní představení z písni, recitací a veselých
výstupů. Toho dne byl také předán do užívání
první veřejný telefon v naší obci umístěný v občanské

školy. Členky VZ pomohly 120. vyjednotit a okopat
cukrovku. Vrátny pávazky na 5-10 a v svůj pá-
vazek spolek s 14 jednoty velmi spolehliv - celkem
1, 0 ha. Vě dněm polehli činnost VZ značně
poklesla. TJ Sokol neprojevovata činnost vů-
bec, přestože se tento stárek používá MNV a
předseda TJ Sokol slíbil, že od dubna pracovně se
evičemím na hřišti, poněvadž sál nevyhovuje.

Jsou v něm 2x až 3x týdně promítány filmy,
nejméně měsíčně domácí zábavy, jsou pořád
s vyřáděním i piklarem. ČSM se uplatnil pon-
ru jako pořadatel několika TJ, 10a skupiny
s. Frant. Tomka jako knihovník MLK, dále or-
ganizovala skupina dvakrát páječa do Prahy na
divadlo a cirkus Busek. Mělo se projevuje činnost
skupiny v pol. práci a veřejně prospěšné práci.

LMŠ uspořádala se zdarem svůj tradiční mysliv-
ecký ples 16. I, který byl hojně navštěven a měl
bohatou tombolu, 1. cena 5000. Pěti v první se
všimli však jen někteří členové společnosti, za-
tím co jimi tuto povinnost zcela samostatně. To
se projevilo na slabším výsledku lotu a průměrech
ve vedení společnosti. OB přidala nákladem 3750

Kčš klesl. Celkem je nyní v obci 9 členů
(z toho 3 na Prdhorě a 2 na úbočích pastevních k

OB

Hořovní Mohelnici). Z počátku byl zájem v kulturní
 protady značný, kulturní přenosy a mistrovství světového led-
 ního hokeje měly návštěvnost až 30 diváků. Také operní
 protady našly své příznivce a nedobrá dopolední protady
 si oblíbily děti. OB organizovala se sdarem kulturní
 život v obci a uspořádala celkem :

| Akce | Počet | Návštěvníci |
|-----------------------|-------|-------------|
| Přednášky: | | |
| zemědělství | 7 | 210 |
| přít. vědy | 4 | 160 |
| zdravot. | 4 | 120 |
| spol. vědy | 3 | 90 |
| ost. skoc kul. osvět. | 6 | 200 |
| soubory LUT | 3 | 450 |
| taneční zábaň | 8 | 2000 |
| Celkem | 35 | 3230 |

Značný zájem projevili občané v cyklu přednášek
 Společnosti, kteří byly 4 a měly průměrnou návštěvnost
 40. Největší zájem byla promítání s účastí 350 osob.
 Dobře se osvědčila těto spolupráce mezi OB a pákoum
 našich SLD SŠ z M. Hradištv, jejíto kulturní soubor ne-
 kolikrát u nás vystupoval. V osvětovém obseku se pravidel-
 ně scházeli účastníci v obci, aby si pro kontrolu práce a in-
 strukcí na práci měnili předávali dobré zkušenosti s obci.
 V obci pracoval této ženské agitacní středisko, které hlavně

názornou agitací, grafy, živým zpracováním,
účasti na školských radách pomáhala zajišťovat
příbít žní a dodávek. v druhém pololetí se přiklí-
sila k činnosti této odbočka SČSP. Nově zvolený výbor
s předsedou V. Koškem připravil plán činnosti odbočky.
ještě v zimním období uspořádala odbočka 2 besedy:
1) s účastníkem p. jízdu do SSSR p. Maštskem a 2) k p. kon-
čím měsíců ČSP.

MNV - změny v obsazení funkcí. Od 1. 5. sta- MNV
vá se tajemníkem míst. p. Juránek a člen rady p.
B. Loujs, náměstní p. Ph'. Od 15. 8. je předsedou
zemědělské komise p. Bajer Miloslav z Brakovy, dů-
ník LIAZ míst. p. Stanislava Rajba, který je předs-
edou JLD - obě funkce jsou neshleditelné v jedné o-
sobě. Rada MNV se scházela pravidelně většinou se
100% účastí členů. Do rady byli přizváni, podle otá-
pek jde se žít, aktivisté a občané. Projednávanými
byly otázky rozvoje a plnění úkolů v JLD, přístavi-
ní, výstavba, výchova, kultura, služby, kino, bezpečnost,
družby, akce I a j. Celkem se sešla rada x. veřej-
ní schůzky MNV se průměrně účastí 30 občanů bylo
x. Letním p. konem přešel MNV vybraní do moorní da-
ně a zpracoval kompletní rozbor hospodářství. V
soutěži se zúčastnil při čtyřletém hodnocení byla
3 x lepší Molekna rozdíl 2-3 bodů. Ve správně

MNV je nyní i kino. Návštěvnost letos stoupla,
dík lepším filmům. Ve II. a III. třídě byt naše
kino držitelem pultovní slajky 10 kin okresu M. Sta-
diště za splnění a pokračování návštěvnosti i počet.
Celkem byt v roce 1959 promítaných filmů
na píčasti diváků to je průměr na 1 před-
stavení. V akci I se podařilo zajistit kámen
a písek k vydláždění dvůr stápy silnic ke škole.
V škole byt upraveno hřiště. S buldozem
směřily jeho povrch o 30 cm a pískavým materiálem
povrchem hřiště na 950 m². Také patkoupeny nové ko-
rové stozáry na slajky, plesná vrata na hřiště,
vymalována stěna a chodba, dokončena přídělna
a koupelna, řízen dvuhý vchod do třídy s chodby
před bytem učitelů, dokončeno vybarvení nábytku
novými stoly a židličkami. Po PO pískán nový
vedoucí - Jan Badalke studující 10. třídy ZŠ. Škola se
aktivně podílí na politickém, hospodářském i kul-
turním životě obce. Ředitel školy je členem rady MNV,
předsedou školské a kult. osvět. komise, vedoucím osvětové-
ho okrsku. Žáci 5x vystoupili s kulturním předem
při polavách památkových dní. Po ZŠ provedli výsadbu
kukuřice do školní na 1,5 ha. V předvečer 1. máje a
10. výročí založení PO popřáli piomji na Václavském.
Počet dětí byt 19.

Škola

JLD posánilo členskou pákladnu. Do domů JLD
 šla pro propagovací kampani kolem ONV přistoupilo
 dalších 13 drobných pávodů s výměrou zemědělské pů-
 dy 32,47 ha a členská pákladna vrostla o 15 členů.
 Nyní je v JLD sdruženo 27 pávodů, 36 členů se
 139,30 ha zemědělské půdy, z toho 91,54 ha půdy
 orné. Začlenění je 27 v celkové výměře 13,91 ha
 zemědělské půdy z toho 12,78 ha orné půdy. Tak
 všechny zemědělské párody v obci jsou včleněny
 do JLD ač na 1 zemědělece Františka Tomku op. 10, kte-
 rý odmítá do JLD vstoupiti. O hospodářství JLD nechtě
 mluví některé údaje z podniku vykázané JLD za rok 1959:

Aktiva 512 744,32 Kčs Pasíva 512 744,32 Kčs

| | |
|---|---------------|
| Náklady: domů, pojistné, úroky, splátky | 11869,49 Kčs |
| výdaje na výjebu | 110365,38 Kčs |
| poměny ve stánu a přípravy | 24045,68 Kčs |
| rozdělení příjmu penzijních | 109039,89 Kčs |
| Výnosy: převážná výjeba | 110301,74 Kčs |
| posthinná výjeba | 91085,12 Kčs |
| ostatní příjmy | 53933,58 Kčs |

Počet pracovních jednotek 8922, výše pracovní jednotky
 v pondělích 8,- Kčs, poměrně nízká, pravidelná překročením
 výdaje na výjebu o 30000 prot. plánem a redukčním
 plánem svých hřeb v převážné i posthinné výjebu. Pří-
 vězná výjeba je docela posthinná v polním hospodářství

se nepřestoraly pádní plodiny, které podstatně zvyšují
 úrody při malých nákladech. Při malé vybavení stroj-
 ního parku (1 starý traktor) práci mnoho práce dělala
 STS. Plánovaný počet pracovních jednotek nebyl přečerpán.
 Hektaroví výnosy hlavních plodin v q:

| | plán | skutečnost |
|----------------|------|------------|
| pšenice | 24 | 23,6 |
| pšič | 23 | 21,6 |
| ječmen | 24 | 22,5 |
| oves | 22 | 11,1 |
| řepka | 14 | 20,- |
| enkevka | 270 | 112,- |
| brambory vinné | 135 | 198,- |
| " ostatní | 160 | 110,- |

Živočišná výroba:

| | | |
|-------|-------|-------|
| mléko | 56600 | 42746 |
| skot | 60 | 52,57 |
| vepří | 37,5 | 43,83 |

Podle stavu k 31. 12. má 720 krav 33, ostatního skota 46,
 prasata 9, vepří 44

Tabulka II / 6 - pracovní síly ukazují, že u 720 pracovní-
 jení 3 síly ve věku 14-25 let, 7 ve věku 26-45 let a 15 sil
 od 46 do 60 let a 11 nad 60 let.

Vše vyřadilo bylo postupně na adaptaci vyřadila
 vepřína pro 45 kusů a dříveji při op. 8 pro 250 kusů.

Pro první rok se pajišťuje výstavka kravin. Nedocílení
výnosů v obilovině a zvláště v cukrovce ohrozilo těmto
částem.

Počasi

Celý rok možno hodnotit jako převážně suchý a
teplo. Mrazy blížící se -20°C sice nezpůsobily škodu,
ale následující jaro nedalo dost vláhy. Teplé a suché
podání se udrželo až do podzimu. Způsobilo škodu zvláště
to na stárech a cukrovce. Úroda ovoc byla slabší.
Také stáři lesních plodin pocítili sucha a huba-
ři si upínají na své.

Zdravotní

Zdravotní stav občanů byl dobrý. Nevyzkytly se
nakažlivé choroby ani epidemie jak v dospělých,
tak i v mládeži. Je to výsledkem dobré preventivní
pečce našich zdravotníků, kteří je na vysoké úrov-
ni. Podporáním obyvatele a hygieny, ochran-
ným oslováním, zdravotními prohlídkami i vyš-
váním kultury bydlení, odívání a stravování se
podařilo dříve ledně sociální choroby utlumit. Tě-
žkých případů s porovnáním až na ojedinělý případ
o červy, nebylo.

Rok 1954.

Dne 16.5. při volbách do NV byla naše obec slavnostně vyzdobena, rovněž volební místnost v sále jednoty byla velmi pečlivě vyzdobena. Kol 8 hodin ráno přicházeli voliči jednotlivě i ve skupinách, aby splnili svou vlasteneckou povinnost. Ve 14 hod. měli všichni občané odvoleno. Při sčítání hlasů podle zápisu o hlasování byl počet voličů — osob, a jednotliví kandidáti obdrželi:

27. 77. Probíhali v celém státě volby nástupu —
ců do N. S. Tak jako při volbách do NV i
tentokrát se naše obec oděla svátečně,
domy byly vyzdobeny prapory a vlápkami.
Rovněž volební místnost byla slavnostně
vyzdobena. První voliči přicházeli již po
7 hodině a před 12 hodinou polední
poslední voliči měli již svoji povinnost

splnění. ~~z celku~~ v 18 hodin
obšla ^{rozklenutá} severní strana a při sčítání
hlasů zjištěno, že všichni voliči
hlasovali pro kandidáta NFs. Flostman
Získal tudíž v naší obci plných 100%
hlasů.

Roč. 1955.

Tento rok byl mimořádně studený a
mokrý. Mrazy v lednu a únoru nebyly
sice vysoké, ale protáhly se daleko do jara
a nacházely mnoho škod, zvláště na ovocných
kultivacích. Dne 20. května zaznamenal
teploměr 8^o pod nulou. Ovocní stromy buď
pomrzly v květu a některé jabloně pro
části mrazy ani neodkvěly. Z toho důvodu
byla úroda ovoce neúrodná. V červnu
výdatně přišel také řeka Jizera vystoupit.

la se tréba a odnesla velké množství
sexa, které se právě sušilo. Ani o krmích
nebylo právě leto a obilí se muselo šimrít
s polí brásků, aby se dostalo do stodol.

Podzim byl deplejší než jiná léta a až
do října byl bez sněhu. Úroda obilí
byla poměrně dobrá a předepsané
dodávky byly včas splněny. Také cukrovka
byla následkem nedostatku slunce o
mnoho menší než jiná léta.

2.4. Ústřední výbor KSČ a vláda republiky
československé se usnesli provést další, od
měnové reformy již čtvrté snížení, malobch.
až některých druhů spotřebního zboží.

Snížení byla provedeno u 16 tisíc druhů,
hlavně průmysl. výrobků. Snížení cen je
závislé na zvyšování zemědělské výroby.
Tato opatření byla přijata všemi občany
s radostí.

В день большого национального праздни-
ка, освобождения Чехословакии на-
рода от угроз немецкого гнета,
поздравляю жителей с. Могельнице,
пожелая радостной мирной жизни и
роста экономики для создания ма-
териальной и технической базы постро-
ения коммунистического общества.

Да здравствует мир во всем мире.

Бив. чл-р Вартана

8 мая 1965 г.

с. Могельнице.

Адрес.

СССР г. Ереван-33

ул. Барекамуцян, 71, кв. 10

Вартан Ваган Акртчевич.

